

ÓBUDA-BÉKÁSMEGYER

FENNTARTHATÓSÁGI STRATÉGIÁJA

2025-2029

ÓBUDA-BÉKÁSMEGYER RÓLUNK SZÓL

Budapest Főváros III. Kerület,
Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat
megbízásából készítette a
Civil Impact Nonprofit Közhasznú Kft.

TARTALOMJEGYZÉK

1. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ.....	6
2. A FENNTARTHATÓSÁGI STRATÉGIA MEGÚJÍTÁSA	9
2.1 FENNTARTHATÓSÁG FOGALMA, ÉRTELMEZÉSE.....	10
2.2 MÓDSZERTANI MEGKÖZELÍTÉS.....	11
2.3 HELYZETELEMZÉS, HELYZETÉRTÉKELÉS	12
2.3.1 Lokáció.....	12
2.3.2 Népeség.....	13
2.3.3 Családok.....	14
2.3.4 Iskolázottság	15
2.3.5 Nemzetiségek	15
2.3.6 Gazdasági aktivitás.....	16
2.3.7 Oktatás.....	16
2.3.8 Idősség.....	17
2.3.9 Foglalkoztatott személyek.....	17
2.3.10 Gazdaság	18
2.4 GLOBÁLIS PROBLÉMÁK, KRÍZISEK HATÁSA A KERÜLETBEN, MEGOLDÁSI IRÁNYOK	21
2.4.1 Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat és intézményrendszerének fenntarthatósági szempontú áttekintése, legfontosabb jellemzői.....	23
3. A 2020-2024 KÖZÖTT MEGVALÓSULT FENNTARTHATÓSÁGI STRATÉGIA EREDMÉNYEI	25
3.1 CÉLOK A 2020-2024-ES IDŐSZAKBAN.....	25
3.2 EREDMÉNYEK	26
3.3 NÉHÁNY PÉLDAÉRTÉKŰ EREDMÉNY A HÁROM SZÉKTOR EGYÜTTMŰKÖDÉSÉBŐL.....	26
3.3.1 Több mint 60 millió forint értékű beruházás	26
3.3.2 Óbudai Civil Üzleti Iskola három képzéssorozata.....	26
3.3.3 Több mint 1 milliárd forint támogatás a nonprofit szektornak	27
3.3.4 „Fogadj el – Fogadd el” képzéssorozat.....	27
3.3.5 Több mint 19 létesítmény akadálymentessé tétele	27
3.3.6 Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Áldozatsegítő Programja.....	27
3.4 FEJLŐDÉSI PONTOK A KÖVETKEZŐ FENNTARTHATÓSÁGI CIKLUS SORÁN	28
3.4.1 Tovább csökkenteni a nyomtatás mennyiségét, növelni a digitális iratok számát	28
3.4.2 Megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatása	29
4. A FENNTARTHATÓSÁGI STRATÉGIA FŐBB SAJÁTÓSÁGAI.....	30
4.1 IDŐBELISÉGE.....	30
4.2 HATÓKÖRE	30
4.3 ÖSSZEFÜGGÉSEI, KAPCSOLATA MÁS STRATÉGIÁKKAL	30
4.3.1 Nemzetközi és nemzeti releváns stratégiák.....	30
4.3.2 A III. kerület releváns stratégiái	31
4.4 TÁRSADALMASÍTÁS	32
5. A FENNTARTHATÓSÁGI STRATÉGIA CÉLJAI	34

6. FENNTARTHATÓSÁGI STRATÉGIA CÉLCSOPORTJAI.....	36
6.1 ÖNKORMÁNYZAT ÉS INTÉZMÉNYRENDSZERE	36
6.2 FOR-PROFIT SEKTOR, VÁLLALATI PARTNERSÉGEK.....	37
6.3 NONPROFIT SZERVEZETEK.....	38
6.4 LAKOSSÁG	38
6.5 KÖZÖSSÉGEK, LAKÓKÖZÖSSÉGEK.....	39
7. A FENNTARTHATÓSÁGI STRATÉGIA PILLÉREI	40
7.1. PARTNERSÉGBEN MŰKÖDÜNK	42
7.1.1. <i>Tartalma, főbb üzenetek.....</i>	42
7.1.2 <i>Főbb intézkedések, prioritások az alap kapcsán.....</i>	42
7.1.3 <i>Cselekvési javaslatok.....</i>	43
7.1.3.1 A Fenntarthatóság tere rendezvény megújítása és folytatása	43
7.1.3.2 Óbudai Civil Üzleti Iskola folytatása	44
7.1.3.3 Lakossági célú civil-vállalati-önkormányzati közös projektek	45
Sportnap, egészségnap helyi vállalatokkal.....	45
Canon World Unseen kiállítás kiterjesztése.....	46
7.1.3.4 Egyéni vállalkozók, mikrovállalkozások, startupok oktatása	46
Vállalkozói Akadémia a Számlázz.hu vállalattal.....	46
Díj helyi vállalatoknak - Óbuda-Békásmegyer Partnerség Díj	47
7.2 ZÖLDEN GONDOLKODUNK	47
7.2.1 <i>Tartalma, főbb üzenetek.....</i>	47
7.2.2 <i>Főbb intézkedések, prioritások a pillér kapcsán.....</i>	48
7.2.3 <i>Cselekvési javaslatok.....</i>	49
7.2.3.1 Energiahatékonysági projektek és feladatok.....	49
7.2.3.2 A vízmegtartás elősegítése	49
7.2.3.4 Kertek és kertészkedés - Műveljük kertjeinket!	51
Közösségi kertek	51
Városi farm.....	51
Zöld zsák osztása	51
Facsemeték, cserjék osztása	51
Balkonkertészet támogatása.....	52
Felelős faültetés.....	52
7.2.3.5 Mikromobilitás programok - Közlekedj okosan! Közlekedj zölden!	52
Kerékpárutak fejlesztése	52
Kerékpártárolók	52
Kerékpáros nap	53
Biciklizz a munkába - speciális nap	53
Bicibusz.....	53
Használt kerékpár piacnap.....	54
7.2.3.6 Zöld kezdeményezések	54
Egészséges Utcák.....	54
Szelektív hulladékgyűjtés	54
Közösségi komposztálók	55
Csomagolásmentes boltok.....	55
Élelmiszerpazarlás elleni világnap - szemléletformáló program.....	56
7.2.3.7 Zöld közösségformálás	56
Plogging futás.....	56
Óbuda-Békásmegyer Zöld Napok.....	56

7.2.3.8 Biodiverzitási programok, környezetvédelem.....	57
Vizes élőhelyek visszaállítása – Mocsárosdűlő	57
Madáretetők osztása, madárvédelem	57
7.2.3.9 Megújítás, újrahasznosítás	57
Adományboltok.....	57
Repair Café.....	58
Lakossági bolhapiac	58
7.3. KÖZÖSSÉGBEN VAGYUNK	58
7.3.1. Tartalma, főbb üzenetek.....	58
7.3.2 Főbb intézkedések és prioritások a pillér kapcsán.....	59
7.3.3. Cselekvési javaslatok	60
7.3.3.1 Kisközösségek támogatása, megtartó közösségek építése	60
Szomszédünnep	60
Példaértékű kisközösség elismerés	60
Közösségi terek létrehozása fiataloknak, freelancereknek	61
Bridge to Benefits/Vállalkozói Üzleti Iskola – vállalkozói közösség építése	61
7.3.3.2 Generációk közötti együttműködés javítása.....	61
Idősek digitális fejlesztése fiatal iskolások bevonásával	61
Állásbörze, pályaorientáció – szakmai napok.....	62
Óbudai Ifjúsági Kártya és Szépkorú Kártya.....	62
7.3.3.3 Hátrányos helyzetben élő, nehézségekkel küzdő kerületi lakosok támogatása, életminőségük javítása	62
Nyílt Napok – a hajléktalanságról, fogyatékkal élők helyzetéről	62
Fogadd el-Fogadj el – érzékenyítő program óvodásoknak.....	63
Speciális állásbörze	63
7.3.3.4 Családok, kismamák mindennapi életvitelének segítése, családbarát stratégiák kialakítása.....	63
Kerekező sétanap - az akadálymentes közlekedésért.....	63
Játszóterei fogadóórák	64
7.3.3.5 Sport, egészséges életmód támogatása	64
Nagy Sport- és Egészségnap.....	64
Mozogj III. kerület! sportágválasztó.....	64
Plogging futás.....	64
Kerékpáros nap, kerékpáros program.....	65
Mentális egészségfejlesztő workshopok	65
7.3.3.6 Kulturális terek fejlesztése, kulturális sokszínűség támogatása.....	65
Kulturális sokszínűségi élmény óvodákban	65
III. kerületi kulturális séták – városi séták mintájára	65
7.4 SZOLGÁLTATÓ ÖNKORMÁNYZATOT ÉPÍTÜNK	66
7.4.1 Tartalma, főbb üzenetek.....	66
7.4.2 Főbb intézkedések, prioritások a pillér kapcsán	67
7.4.3 Cselekvési javaslatok	68
7.4.3.1 Kríziskezelés: felkészülés és a lakosság felkészítése a krízisekre	68
7.4.3.2 Fenntartható szállítói rendszer létrehozása	68
7.4.3.3 Esélyegyenlőség: megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásának növelése	69
7.4.3.4 Közösségi Költségvetés.....	69
7.4.3.5 Intranetes hálózat és e-dokumentumtár létrehozása	70
Belső intranetes hálózat kiépítése iktatórendszerrel.....	70
E-dokumentumtár (felhő alapú) megvalósításával	70
7.4.3.6 Átlátható önkormányzat: részvétel az Ez a minimum! programban	70
7.4.3.7 Rendezvények zöldítése.....	71
7.4.3.8 Önkéntesség Óbuda-Békásmegyer Önkormányzatnál	71

8. HATÁSMÉRÉS ÓBUDA-BÉKÁSMEGYER ÖNKORMÁNYZAT FENNTARTHATÓSÁGI INTÉZKEDÉSEIBEN	73
8.1 A HATÁSMÉRÉS SZÜKSÉGESSÉGE	73
8.2 A HATÁSMÉRÉS FOLYAMATA	74
8.2.1 Adatgyűjtési eszközök.....	74
8.2.2 Hatásmérési indikátorok.....	75
9. A FENNTARTHATÓSÁGI STRATÉGIA ELVÁRT HATÁSAI	76
9.1 AZ ÓBUDA-BÉKÁSMEGYER ÖNKORMÁNYZATRA ÉS INTÉZMÉNYRENDSZERÉRE VONATKOZÓ ELVÁRT EREDMÉNYEK	76
9.2 A III. KERÜLETBEN MŰKÖDŐ SZERVEZETEKRE VONATKOZÓ ELVÁRT EREDMÉNYEK	77
9.2.1 For-profit szervezetekre vonatkozó elvárt eredmények	77
9.2.2 Nonprofit szervezetekre vonatkozó elvárt eredmények.....	77
9.3 A III. KERÜLET LAKOSSÁGÁRA VONATKOZÓ ELVÁRT EREDMÉNYEK	78
9.4 A III. KERÜLETI KÖZÖSSÉGEKRE, LAKÓKÖZÖSSÉGEKRE VONATKOZÓ ELVÁRT EREDMÉNYEK	78
FELHASZNÁLT IRODALOM	79
GRAFIKONOK ÉS TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE	79

1. Vezetői összefoglaló

Óbuda-Békásmegyer Fenntarthatósági Stratégiája 2025-2029 a korábbi Fenntarthatósági Stratégia alapjain átfogó keretet biztosít Óbuda-Békásmegyer fenntartható fejlődésének. Az önkormányzat célja, hogy a környezeti, társadalmi és gazdasági szempontok egyensúlyának megteremtésével hozzájáruljon a terület élhetőségének javításához, miközben hatékonyan reagál a globális kihívásokra. A Stratégia nem csupán iránytű a helyi önkormányzat és partnerei számára, hanem konkrét javaslatokat is megfogalmaz a következő évekre.

A dokumentum meghatározza a legfontosabb célkitűzéseket, melyek közé tartozik a klímaváltozás és az erőforrások előrejelzett kimerülésének kezelése, valamint a biodiverzitás megőrzése. Kiemelt figyelmet fordít a lakosság életminőségének javítására, a zöldfelületek növelésére, a tisztább levegő biztosítására és a fenntartható közlekedési lehetőségek előmozdítására. A Stratégia célja továbbá, hogy felkészítse a területet a jövőbeli kihívásokra, növelje annak rugalmasságát és gazdasági ellenállóképességét, miközben költségmegtakarításokat ér el az energiahatékony megoldások révén. A közösségépítés és a szemléletformálás szintén központi szerepet kap a helyi kezdeményezések támogatásával.

Az előző, 2020–2024-es időszak számos eredményt hozott. A fenntarthatóság horizontális szemponttá vált az önkormányzat működésében, ami azt jelenti, hogy a projektek és programok tervezése során rendszeresen figyelembe vették a fenntarthatósági elveket. Javult az adatszolgáltatás minősége és pontossága, amely mérhetővé és nyomon követhetővé tette az elért eredményeket. Az önkormányzat civil és vállalati partnerekkel együttműködve olyan projekteket valósított meg, mint a faültetési programok, parkok gondozása és közösségi tudásátadási események, amelyek jelentős értéket teremtettek. A területben 19 létesítmény esetében valósult meg akadálymentesítés. A Civil Üzleti Iskola program különösen sikeresnek bizonyult, mivel 65 civil szervezet és 47 vállalat közötti együttműködést eredményezett, erősítve a helyi gazdaság fenntarthatóságát. A civil szervezetek számára különböző pályázati programokon keresztül közel 1,26 milliárd forint támogatást¹ biztosított az önkormányzat.

Az előző ciklus eredményeire alapozva készült el Óbuda-Békásmegyer 2025-2029-re szóló fenntarthatósági stratégiája. Míg az előző öt év elsősorban a területben működő vállalati, civil, intézményi partnerségi rendszerek kialakítását tűzte zászlajára, - melyben jelentős eredmények születtek - a 2025-2029 közötti ciklus fő célja a lakossági célcsoportok elérése, az ő mindennapi működésük fenntartható irányba történő változtatása, és a területben működő megtartó közösségek támogatása, aktivizálása a jövőállóság érdekében. Ugyancsak kiemelten kíván foglalkozni a területben élő és működő mikro- és kisvállalkozásokkal, egyéni vállalkozókkal, melyek száma igen magas a III. kerületben². Az ő bekapcsolásuk a terület fenntarthatósági folyamataiba lényeges elem.

¹ Pályázati úton 260 millió forint, egyedi támogatás formájában közel 1 milliárd forintot. *Adatforrás: Civil Körkép 2024 Alapítványok, egyesületek Óbuda-Békásmegyerén*

² 2023-as KSH adatok szerint több mint 30 ezer vállalkozás és ebből több mint 10 ezer egyéni vállalkozó működik a kerületben, az 1-9 főt foglalkoztató vállalkozások száma közel 18 ezer

E célcsoportok és célok mentén olyan pillérek, irányok kidolgozása indokolt, amelyek során

- a kialakított partnerségi irányokat, szervezeti együttműködéseket a lakossági célkitűzések felé lehet irányítani;
- erősítik a közösségi gondolkodást és támogatják a megtartó közösségek kialakulását és fennmaradását;
- tovább viszik az önkormányzaton és intézményrendszerén belül a jövőálló és szolgáltató önkormányzat gondolatát az átláthatóság, a fenntartható beszállítói hálózat, a digitális felzárkózás területein;
- amely igazodik a jelen trendjeihez, így reflektál a vállalati színtereken beépülő/beépült ESG³ szemléletre;
- beépíti és magába foglalja a környezeti akciókat, zöld irányokat;
- és hatékony sikereket tud felmutatni társadalmi, szociális színtereken is.

Ennek mentén négy nagy elemre építkezik a 2025-2029-es Fenntarthatósági Stratégia:

1. Partnerségben működünk - a FUNDAMENTUM

Minden jövőbeli tevékenység szilárd alapja a már kialakított partneri, együttműködői hálózat, amely az elmúlt stratégiai ciklus eredményeként létrejött. Ez a fundamentum, ami kiindulópontot biztosít minden tevékenységhez, sőt, segíti, hogy minden együttműködés már lakossági célokat is szolgáljon.

2. Zölden gondolkodunk

Azokat az energiahatékonysági, erőforrásmegtartó intézkedéseket, zöld fenntartható megoldásokat, a biodiverzitás megtartását célzó folyamatokat összefoglaló pillér, mely segíti a stratégiában megjelölt célcsoportokat egy jövőálló működés felé terelni, ahhoz ad kapaszkodókat, eszközöket számukra.

3. Közösségben vagyunk

Olyan programok, aktivitások beindítását célzó pillér, melynek célja a megtartó közösségépítés, a kisközösségek⁴ támogatása, a sokszínűség és ezzel együtt az elfogadó és befogadó szemlélet kialakítása a célcsoportokban.

4. Szolgáltató önkormányzatot építünk

A Stratégia továbbra is kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a 2020-2024 között elindított változások folytatódjanak, és egy olyan, fenntarthatóan működő önkormányzat legyen Óbuda-Békásmegyeren, mely belső szempontrendszerében is fontosnak tartja a környezeti és társadalmi jövőállóságnak való megfelelést.

³ Environment Social Governance = Környezeti Társadalmi Vállalatirányítás

⁴ Kisközösség: olyan informális közösség, amely valamilyen közös érdek, cél, tevékenység mentén szerveződik szervezeti kötöttségek nélkül.

+1 Mottó: Óbuda-Békásmegyer rólunk szól

Tekintettel arra, hogy a Stratégia kiemelt célcsoportja a lakosság és a kisközösségek, így a fenntarthatósági kommunikációban fontos egy egységes mottó, szlogen, mely rávilágít a közös értékrendre és hívómondattá válik, valamint ráirányítja a figyelmet a kerület közösségére és egységesíti a fenntarthatóság érdekében végzett erőfeszítéseket: Óbuda-Békásmegyer rólunk szól.

A Fenntarthatósági Stratégia egyes pilléreihez kapcsolódóan jelennek meg azok az intézkedési, beavatkozási területek és cselekvési javaslatok, melyek a kerület rövid-, középtávon megvalósítható és eredményes működéséhez járulnak hozzá. A javaslatok egyfajta paletta, amely – mint létező jó gyakorlatok, vagy innovatív kezdeményezések – alapja lehet a majdani Cselekvési Tervnek. A megvalósítandó célok pontos meghatározásához még szükséges lesz az igények és lehetőségek egyensúlyának megteremtése és az érintettek bevonása.

A Fenntarthatósági Stratégia megvalósításával tovább erősíthetők és szélesíthetők az önkormányzat vállalati és civil partnerkapcsolatai, és olyan célok szolgálatába is állíthatók, melyek minden együttműködő számára hozzáadott értéket képviselnek. A jövőálló szemlélet beépítésével és folytatásával egy hatékonyabban működő, szolgáltató önkormányzat valósítható meg, és a befektetett erőfeszítések és erőforrásoknak köszönhetően tovább növelhető a lakossági elégedettség és bizalom is. Központi eredménye lehet a megvalósításnak a klimatikus eredetű kockázatok csökkentése és egy közös felkészülés a várható krízisekre. És talán a legfontosabb: annak a közösségnek a szemléletformálása és megtartó erejének növelése, akik együttműködése és hatékony szerepvállalása nélkül nem képzelhető el a fenntartható kerületi működés.

2. A Fenntarthatósági Stratégia megújítása

A III. kerület vezetése elkötelezett abban, hogy Óbuda-Békásmegyer Önkormányzatnak folytatnia kell az egységes fenntarthatósági irányvonalak meghatározását annak érdekében, hogy a jövőálló működés erősödjön az önkormányzatnál, a kapcsolódó intézményekben és a kerület egészében.

Egy kerület számára elengedhetetlen, hogy rendelkezzen saját fenntarthatósági stratégiával, mivel ez az eszköz biztosítja a hosszú távú fejlődést, a helyi közösség életminőségének javítását és a globális kihívásokra való felkészülést. A Fenntarthatósági Stratégia nem csupán egy dokumentum, hanem egy átfogó keretrendszer, amely határozott és konkrét irányt ad a kerület fejlődésének. Segíti a vezetőket a felelős döntéshozatalban, a lakosságot a környezettudatos életmód kialakításában, és hozzájárul egy élhetőbb, egészségesebb és gazdaságilag stabil közösség megteremtéséhez.

A Fenntarthatósági Stratégia megújítása segítséget nyújt a következőkben:

a. Helyi válaszok a globális kihívásokra

A klímaváltozás, a természeti erőforrások kimerülése, a biodiverzitás csökkenése, az urbanizáció, valamint a társadalmi és gazdasági egyenlőtlenségek globális problémák, amelyek helyi szinten is éreztetik hatásukat. A Fenntarthatósági Stratégia lehetővé teszi, hogy a kerület konkrét lépéseket tegyen a káros hatások enyhítésére, például az energiahatékonyság növelésére, a környezeti terhelés csökkentésére vagy az ökológiai alkalmazkodóképesség fejlesztésére.

b. A lakosság életminőségének javítása

A Stratégia segít olyan döntéseket hozni, amelyek közvetlenül hozzájárulnak a lakosság egészségéhez és jóllétéhez. Kulcs az érintettek bevonása, tudatos elköteleződésük és aktív szerepvállalásuk erősítése a kerület fenntartható fejlesztésében. Többek között a zöldfelületek fejlesztése, tisztább levegő biztosítása, energiatakarékos infrastruktúra kialakítása és fenntartható közlekedési alternatívák előmozdítása révén.

c. Jövőállóság és rugalmasság biztosítása

A gyorsan változó világban a kerületnek fel kell készülnie azokra az új kihívásokra, amelyek érinthetik lakosságát és infrastruktúráját, mint a szélsőséges időjárási események, energiaproblémák, vagy gazdasági válságok. Egy fenntarthatósági stratégia tudatosságra ösztönöz és módszertani útmutatást ad a rugalmas alkalmazkodáshoz és a válsághelyzetek kezeléséhez.

d. Gazdasági előnyök és költségmegtakarítás

A fenntartható megoldások, mint az energiahatékonyság, a megújuló energiaforrások alkalmazása, a közösen használt eszközök kultúrája (sharing economy), a körkörös gazdaság gyakorlatba ültetése, vagy a hulladékgazdálkodás fejlesztése hosszútávon jelentős költségmegtakarítást eredményezhet az önkormányzat és a lakosság számára. Emellett vonzóbbá teheti a területet a fenntartható szemléletű vállalkozások és befektetők számára.

e. Közösségépítés és szemléletformálás

A Stratégia segíthet abban, hogy a terület lakói aktívabban részt vegyenek a fenntarthatósági célok elérésében. Oktatási programokkal, közösségi akciókkal, zöld rendezvényekkel ösztönözhető a lakosság környezettudatos magatartása, ami erősíti a helyi közösség kohézióját. Távlati cél, hogy az itt élők paradigmaváltása nyomán a paternalista attitűd helyett az egyéni és közösségi felelősségvállalás, a társadalmi szolidaritás és az egyén áldozatkészsége váljon az önazonosságunk részévé.

f. Példamutatás és hitelesség

A Fenntarthatósági Stratégia révén az önkormányzat hiteles vezetővé válhat a helyi fenntarthatósági törekvésekben. Ha az intézményrendszer és a terület elsőként alkalmazza a fenntarthatósági elveket, példát fog mutatni a lakosságnak, civil szervezeteknek és vállalkozásoknak egyaránt.

2.1 Fenntarthatóság fogalma, értelmezése

„Olyan fejlődést, fejlődési pályát (nem növekedést) és szemléletmódot jelent, mely anélkül elégti ki a jelen szükségleteit, hogy veszélyeztetné a jövő generációk lehetőségét saját igényeik kielégítésére.” (ENSZ, 1987)

A fenntartható fejlődés három dimenzióon keresztül tud megnyilvánulni: a társadalom, a környezet és a gazdaság működése mentén. A fenntarthatósági intézkedések cselekedetekben, megoldásokban, szemléletben, stratégiai gondolkodásmódban érhetők tetten. Ezek reagálnak a ma és a jövő igényeire, a folytonos változásokra és megakadályozzák vagy segítenek csökkenteni a megjósolható krízisek kockázatait. Összességében nem csak a jelenben adnak a gyorsan változó körülményekhez alkalmazkodó válaszokat, hanem fejlesztik az adaptivitás készségét is.

2.2 Módszertani megközelítés

A Fenntarthatósági Stratégia elkészítésében használt módszertan két pólusú: egyfelől az eddig elkészült ágazati stratégiák, dokumentumok összességét szintetizálja. Másfelől elkészítését megelőzték azok az interjúk, amelyek több lépcsőben készültek.

Az egyik interjúsorozat során **11, az önkormányzat és intézményrendszerében tevékenykedő vezetővel, felsővezetővel** készült interjú arról, hogy számukra mit jelent a fenntarthatóság, mennyire tartják fontosnak a saját munkaterületükön, milyen lépéseket tettek az előző Fenntarthatósági Stratégia megszületése óta és beépítenék-e a horizontális szempontrendszereket saját napi döntéseikbe, működésükbe. Az önkormányzatnál és intézményrendszerében végzett interjúk célja az is volt, hogy feltérképezhetőek legyenek a fenntarthatóság területén eddig elért sikerek és a változtatásra szoruló gyakorlatok.

A megkérdezett vezetők többsége nyitottan állt a Fenntarthatósági Stratégia megújításához, a felelős szemlélet folytatásához. A korábbi Fenntarthatósági Stratégia felméréséhez képest elmozdulás látszik abban, hogy a kerületi vezetők szemlélete egyre szélesebb spektrumot ölel fel a fenntarthatóság terén: már nem csupán a környezeti fenntarthatóságot értik alatta, hanem a társadalmi és gazdasági dimenziókat is. Ez az átfogó megközelítés különösen fontos, mert a fenntarthatóság valódi fejlesztése csak akkor lehetséges, ha mindhárom területre kiterjed.

A vezetők az elvárásaikat is meghatározták a stratégiával kapcsolatban. Elvárásaik több szinten is megfogalmazhatók, hiszen a Stratégia a hosszú távú célok és a napi gyakorlat egyensúlyát hivatott biztosítani. A legfontosabb elvárások:

- a. **Kommunikáció és edukáció:** A Stratégia megvalósításáról és eredményeiről rendszeresen tájékoztassák az önkormányzati intézményrendszert és egyben a lakosságot, erősítve ezzel a hitelességet.
- b. **Példamutató szerep:** Az önkormányzat legyen vezető szereplő a fenntarthatósági törekvésekben, inspirálva más kerületeket és közösségeket is, de egyben legyen rugalmas a kerületi és kerületen kívüli jógyakorlatok adaptációjára. Az interjúkból kiderült, hogy számos önkormányzati intézmény folytat társadalmi fenntarthatóságot szolgáló aktivitásokat.
- c. **Innováció:** A Stratégia bátorítsa az innovációt a fenntarthatóság terén, például új technológiák alkalmazását vagy kreatív közösségi projektek indítását.
- d. **Közösségi bevonás:** A lakosság és a helyi szervezetek ismerjék és támogassák a stratégiát, hogy növekedjen a közösségi részvétel és a társadalmi támogatottság. A megtartó közösségek kiépítése és megtartása sok vezetőben alap elvárásként jelent meg.
- e. **Együttműködés más szektorokkal:** Segítsen kapcsolatokat kiépíteni a helyi vállalkozásokkal, civil szervezetekkel és oktatási intézményekkel.
- f. **Fókuszváltás:** Négy évvel ezelőtt, a korábbi Fenntarthatósági Stratégia előkészítésekor megvalósult több tucat mélyinterjú szinte mindegyikén elhangzott az interjúalanyok részéről az a kíváncsi, hogy a fenntartható fejlődés érdekében szemléletváltásra van szükség - jellemzően

a környezetük, őket befolyásoló döntéshozói körre vonatkoztatva. A jelen Fenntarthatósági stratégiát megalapozó interjúkban ez csak elvétve fordult elő. Helyette sokkal konkrétabb tervek, fejlesztési irányokat mutattak be a megkérdezett vezetők, ezen belül az energiahatékonyság, a digitalizáció fejlesztése kapott hangsúlyt. Mindenki üdvözölte, hogy a közösségek és a lakosság számára észlelhetőbb programok, projektek induljanak 2025-től kezdve. Emellett érzékelték és méltányolták, hogy a 2020-2024 közötti időszakban a három szektor (intézmények, üzleti szféra és a civil szervezetek) együttműködése gyümölcsözően fejlődött.

Az interjúfolyam másik két célcsoportja Óbuda-Békásmegyer meghatározó nagy- és közepes vállalati szereplői és civil szervezetei voltak, összesen 21 interjú készült. Ezek a szervezetek értékes tudást, helyismeretet és közösségi kapcsolatokat, vagy akár kiegészítő forrást, erőforrást hozhatnak be a folyamatba. Az interjúk során a helyi szereplők beszéltek arról, hogy mennyire tartják fontosnak a fenntarthatósági célok megvalósítását, jelenleg hol állnak ebben a folyamatban, hogy értékelik Óbuda-Békásmegyer eddigi erőfeszítéseit és nyitottak-e arra, hogy jelen Stratégia elgondolásaihoz, iránymutatásaihoz kapcsolódjanak.

A gazdasági szereplőkkel és a civil szervezetekkel korábban folytatott beszélgetések és az interjúk kapcsán megfogalmazódott, hogy valamennyi szervezet nyitottsággal fogadta és üdvözölte Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat fenntarthatósági tevékenységét, és kijelölték azokat a kapcsolódási pontokat, ahol hosszútávú együttműködési lehetőségeket látnak többek között a környezeti ügyekben való kapcsolódásra, egymás céljainak erősítésére, a közösségek megszilárdítására.

Az interjúk megerősítették, hogy a Fenntarthatósági Stratégia létrehozása közös felelősség, mert a fenntarthatóság elérése olyan összetett kihívásokat foglal magában, amelyek hatása mindenkit érint – az egyénektől a közösségeken át a gazdasági szereplőig. Csak összefogással biztosítható, hogy a Stratégia reális, hatékony és széles körben támogatott legyen. A közös tervezés és megvalósítás egy élhetőbb, ellenállóbb és igazságosabb kerület alapjait teremtheti meg, ahol minden szereplő hozzájárulhat a jövő biztosításához.

2.3 Helyzetelemzés, helyzetértékelés

2.3.1 Lokáció

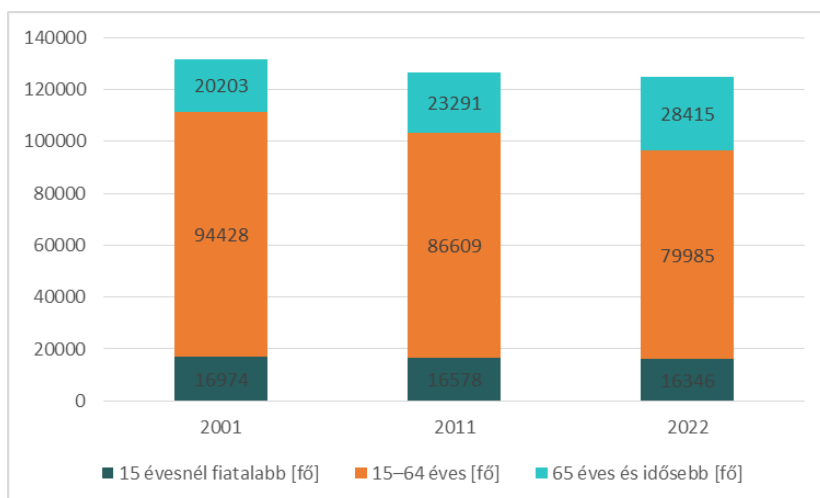
Földrajzi szempontból a kerület a Budai-hegység északkeleti vonulata, a Pilis hegység délkeleti részén, a Pilisvörösvári-völgy alsó szakaszán és a Pesti-síkság Duna menti szakaszán, 39,7 km²-en terül el. Ezzel Budapest 3. legnagyobb kiterjedésű kerülete. Domborzati szempontból vizsgálva hegyek, dombok váltják egymást, éppúgy, mint sík vagy árterületek. Keletről a Duna határolja, valamint a IV. és XIII. kerület, míg nyugati határa a budai hegyvidék, délről a II. kerülettel, északról pedig Budakalással, Solymárral és Ürömmel határos. A Budai-hegységben számtalan barlang található, a természetes vízfolyások közül a legjelentősebb a Duna. A Budai Tájvédelmi Körzethez tartozik a hegyvidék beépítetlen területének nagy része.

A kerületnek kiemelt szerepköre van az agglomerációt kiszolgáló észak-déli irányú, közúti és kötöttpályás közlekedésben. Vasúton a kelet-nyugati vonalon az Újpesti vasúti híd biztosítja az átmenő forgalmat egy Aquincumnál történő fel-és leszállási ponttal, vasúti megállóval. Az agglomerációból a fővárosba történő ingázás következményeként a kerület tranzitforgalma megnőtt. A kerületben keresztezi egymást Budapest két nagy átmenő forgalmat lebonyolító útvonala, melyeken jelentős agglomerációs ingázás bonyolódik. Itt található a város legészakibb és legnagyobb forgalmat lebonyolító közúti hídja, az Árpád-híd. Idegenforgalmi szempontból jelentősnek mondható a Hajógyári-sziget, Aquincum és a Római Part, ahol több panzió, szálloda, camping és szórakozóhely működik. A kerületen keresztül érhető el az idegenforgalmilag jelentős település, Szentendre és a Dunakanyar többi, jobb parti települése.

Stratégiaiailag fontos csomópontjai a Flórián tér, a Szentlélek tér, az egész HÉV-vonal, a Kolosy tér, a Bécsi út vonala, a Lajos utca környéke. Gyakorlatilag két megállót (Batthyány tér és Margit-híd budai hídfő) kivéve, az egész békásmegyeri HÉV leköveti a III. kerületet, ezzel könnyítve a helyi közlekedést. A kerület lakosainak döntő része a kerület lakótelepein él (Békásmegyer, Pók utcai, Kaszásdűlő, Bécsi út, Vörösvári út). Területén több nagy lakótelep mellett kiterjedt családi házas kertvárosrészek, bevásárlóközpontok, jelentős ipari és szolgáltató üzemek találhatóak.

2.3.2 Népeség

Óbuda-Békásmegyer lakossága a legfrissebb, 2022-es népszámlálás alapján 124 746 fő, ami Budapest össznépeségének 7,4%-át teszi ki. A 2011-es népszámlálás óta 1732 fővel csökkent a kerületi lakosság száma. A lakosság nemek szerinti megoszlása: 57 396 (46%) férfi és 67 350 (54%) nő. A lakosság 13%-a, 16 346 fő 15 éven aluli gyerek, 64%-a, 79 985 fő 15 és 64 év közötti, míg a 65 év feletti nyugdíjas korú lakosság a kerület 23%-a, 28 415 főt számlál (1. Grafikon). 2022-ben a férfiaknál 76, a nőknél 81 év volt a születéskor várható átlagos élettartam.

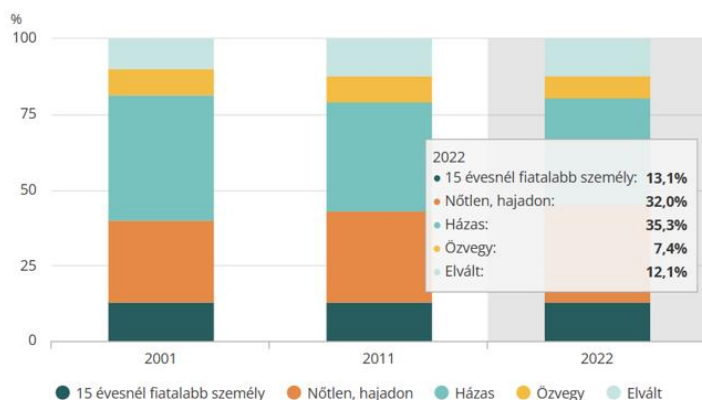

1. Grafikon: A népesség száma főbb korcsoportok szerint (Forrás: KSH 2022)

2.3.3 Családok

A családi állapot szerinti megoszlás alapján a lakosok 32%-a nőtlen/hajadon, 35%-a házas, 7%-a özvegy és 12%-a elvált (2. Grafikon). Az összes család száma a kerületben 2022-ben 32 283. Az eltartott gyermekek száma szerint a családok 35%-ában nincs gyermek, egy gyermeket nevel a kerületi családok 39%-a, kettőt 20%, hármat 4,6% és négy vagy több gyermeket 1%. A családösszetétel a következőképpen alakult: Házaspárok száma: 23 507, házaspárok gyermekkel: 10 025, házaspárok gyermek nélkül: 8 344. Élettársi kapcsolatok száma: 5 138, élettársi kapcsolatok gyermekkel: 2 159, élettársi kapcsolatok gyermek nélkül: 2 979. Apa gyermekkel: 1 425. Anya gyermekkel: 7 351. Noha a lenti ábrából jól látszik, hogy nagy elmozdulás a családok számát, összetételét tekintve nem történt a kerületben, mindenképpen fontos azok nagy száma miatt olyan intézkedésekben gondolkodni, melyek az ő bevonásukra, elérésükre is koncentrálnak.

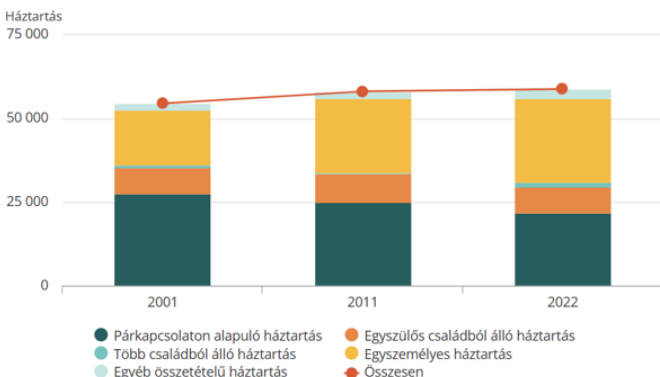
A népesség megoszlása családi állapot szerint
Budapest 03. kerület

2. Grafikon: A népesség megoszlása családi állapot szerint (Forrás: KSH 2022)

A kerületi háztartások száma: 58 803. Háztartás-összetétel szerint a legtöbb háztartás egyszemélyes a III. kerületben, 25 092. A párkapcsolaton alapuló háztartások száma: 21 712. Az egyszülős háztartások száma: 7 988, a több családból álló háztartások száma 1 250 (3. Grafikon).

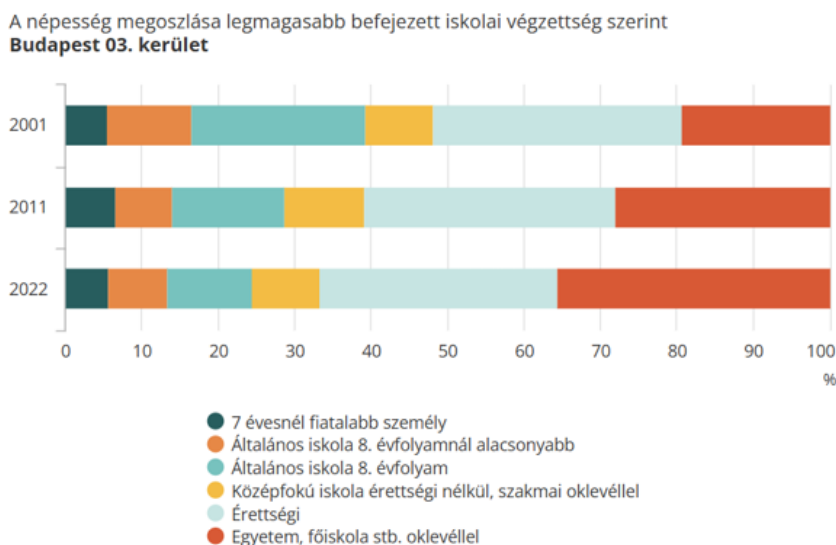
A háztartások száma háztartásösszetétel szerint
Budapest 03. kerület

3. Grafikon: A háztartások száma háztartásösszetétel szerint (Forrás: KSH)

2.3.4 Iskolázottság

A legmagasabb befejezett iskolai végzettség szerint a diplomával rendelkezők élnek a legtöbben a kerületben 44 302 fő, utánuk következő nagy csoport az érettségi végzettséggel rendelkezők 38 783 fővel. Iskolai végzettséget tekintve a 7 éves és idősebb népességből a lakosság 7,7%-ának nincs alapfokú iskolai végzettsége, 11,1% elvégezte az általános iskola nyolc osztályát. Középfokú iskolával érettségi nélkül, szakmai oklevéllel 8,8% rendelkezik. (4. Grafikon) Ezek az adatok nagyságrendileg megegyeznek a budapesti átlag iskolázottsági adatokkal. Ez a magasabb szám kedvezhet a stratégiai irányok elfogadásának és annak is, hogy azok megvalósításába a lakosság aktívan bevonható legyen. Ugyancsak kedvező adat lehet, hogy Óbuda-Békásmegyer a budai kerületek mellett kissé magasabb egy főre jutó átlagkeresettel rendelkezik a fővárosi átlaghoz képest (Forrás: Budapest III. Kerület Óbuda-Békásmegyer Fenntartható Energia és Klíma Akcióterve, SECAP 2020).

4. Grafikon: A népesség megoszlása legmagasabb befejezett iskolai végzettség szerint (Forrás: KSH)

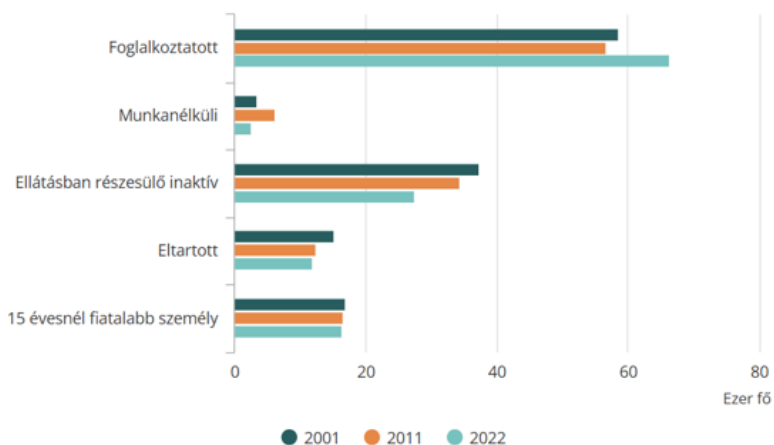
2.3.5 Nemzetiségek

A 2022-es népszámlálás során a lakosság 87,1%-a vallotta magát magyar nemzetiségűnek, a kerület lakónépességének 14,7%-a, mintegy 18 378 személy vallotta magát valamely kisebbséghez tartozónak. A kisebbségek közül német, ukrán és kínai nemzetiségűnek vallották magukat a legtöbben. Óbuda-Békásmegyeren 12 nemzetiségi önkormányzat működik, így bolgár, cigány, görög, horvát, lengyel, német, örmény, román, ruszin, szerb, szlovák, ukrán, melyek hozzájárulnak a kerület kulturális sokszínűségéhez. A cigány önkormányzat szerepet játszik a kerület felzárkóztatási politikájában is.

2.3.6 Gazdasági aktivitás

Óbuda-Békásmegyer lakosságának 53%-a foglalkoztatott (66 347 fő) a 2022-es népszámlálás adatai szerint, 2 574 fő (2%) munkanélküli, ellátásban részesülő inaktív 27 537 fő (22%), eltartott 11 942 fő (9,5%) és 15 évnél fiatalabb a lakosság 13%-a, 16 346 fő. (5. Grafikon)

A népesség száma gazdasági aktivitás szerint
Budapest 03. kerület

5. Grafikon: A népesség száma gazdasági aktivitás szerint (Forrás: KSH 2022.)

2.3.7 Oktatás

A kerületben található oktatási intézmények közül 10 bölcsődét⁵ és 11 óvodát⁶ (melyeknek több kerületi tagintézményük van) működtet Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat, az Észak-Budapesti Tankerületi Központ pedig 21 általános iskolát és 4 középiskola fenntartását látja el⁷. Emellett Óbuda-Békásmegyer otthont ad 4 felsőoktatási intézmény számára is, melyek közül a legjelentősebb, a kerület nevét viselő Óbudai Egyetem. A kerület összes bölcsődéjében integrált oktatás folyik sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekekkel⁸. A szemléletformálás a Stratégia egyik fontos célja, a fiatalok és a gyerekek az egyik kiemelt célcsoportja.

⁵ www.obudaibolcsodek.hu

⁶ <https://obuda.hu/ugyintezes/kategoria/kozneveles/ovoda/>

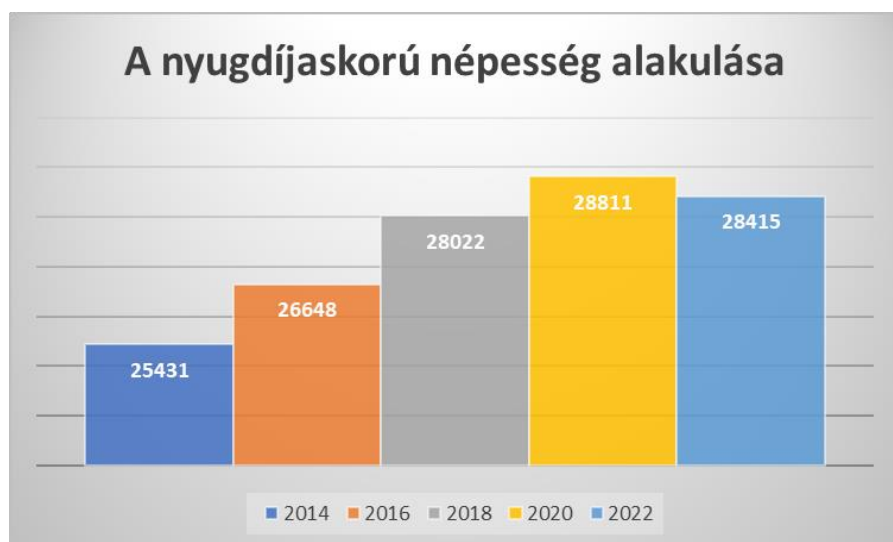
⁷ <https://obuda.hu/ugyintezes/eszak-budapesti-tankeruleti-kozpont-fenntartasaban-mukodo-iii-keruleti-altalanos-iskolak/>, <https://obuda.hu/ugyintezes/eszak-budapesti-tankerulet-fenntartasaban-mukodo-iii-keruleti-kozepiskolak/>

⁸ <https://obudaibolcsodek.hu/mit-nyujtunk-a-csaladoknak/>

2.3.8 Időügy

A legfrissebb, 2022-es népszámlálás alapján Óbuda-Békásmegyer lakosságának 23%-a, 28 415 fő 65 év feletti nyugdíjaskorú. Ez csökkenést mutat a 2020-as adatokhoz képest, de a százalékos arányszám a lakosságszám csökkenése miatt a 2020-as adatokhoz képest nem változott, 2020-ban is a lakosság 23%-a volt nyugdíjaskorú. (6. Grafikon)

Az Óbudai Szociális Szolgáltató Intézmény integrált formában biztosítja Óbuda-Békásmegyer nyugdíjas lakosságának magas színvonalú, differenciált szociális ellátását. Az intézmény 10 Idősek Klubját, 6 nyugdíjas házat működtet, jelzőrendszeres házi segítségnyújtást, házi segítségnyújtást, étkeztetést, otthoni szakápolást. Az idősek támogatása nemcsak morális, hanem gazdasági és társadalmi szempontból is előnyös, hiszen egy egészségesebb, aktívabb időskorú népesség hozzájárulhat a közösségek életminőségének javulásához és a helyi társadalom stabilitásához. A legégetőbb számukra, hogy magabiztosabban igazodjanak az online térben. Ez már most is alapfeltétele, hogy hozzáférjenek a szükségleteik kielégítését támogató platformokhoz, késleltessék az időskorban jellemző szociális izolációt és az áldozattá válás esélyét.

6. Grafikon: A nyugdíjaskorú népesség alakulása (Forrás: KSH 2022)

2.3.9 Fogyatékos személyek

A fogyatékos személyek ellátását számos intézmény és szervezet segíti a kerületben. Az ellátások között találhatók nappali ellátások, lakhatási támogatások, szociális és egészségügyi szolgáltatások. A kerületben egy fogyatékos személyeket (is) ellátó nappali otthon található, amelyben 80 fő részesül ellátásban. Az Óbudai Rehabilitációs és Foglalkoztatási Központ 1960 óta nyújt alapszolgáltatásokon felüli szolgáltatásokat, melyek elősegítik a fogyatékos személyek önálló életvitelét. Cél az ellátottak esélyegyenlőségének javítása, társadalmilag is hasznos életmód kialakítása. Az országos adatok szerint a fogyatékos emberek között nagyobb arányban találhatók mozgássérült, érzékszervi sérült, valamint értelmi fogyatékos személyek. A kerületben működő szolgáltatások ennek megfelelően igyekeznek a

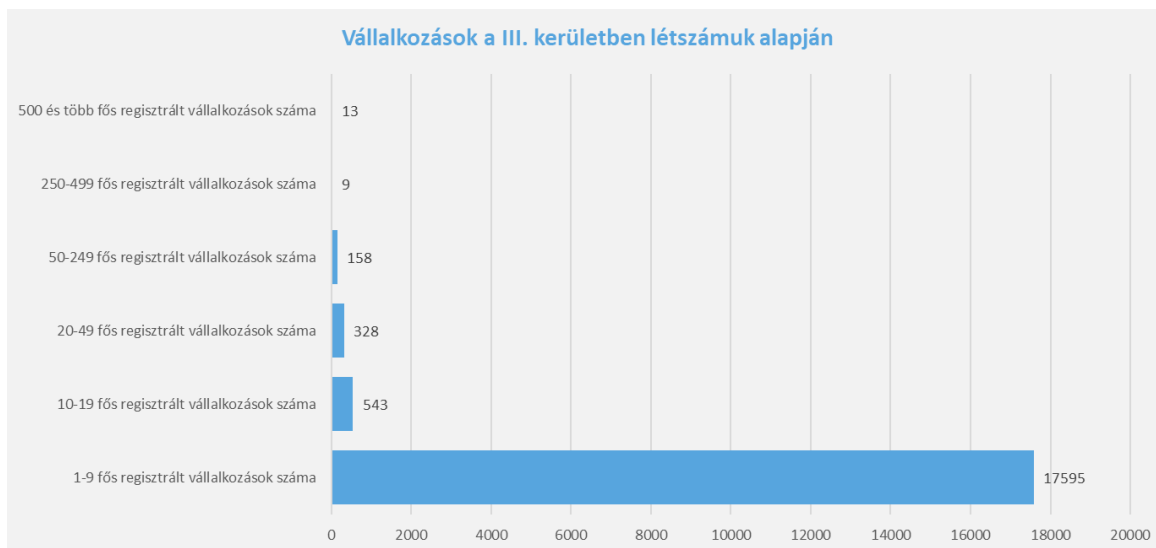
különböző igényekre reagálni, például akadálymentesített közlekedéssel, rehabilitációs szolgáltatásokkal és integrált közösségi programokkal. Budapest III. kerületében az akadálymentesítés a városi szintű fejlesztések részeként valósul meg, azonban nem teljes körű. Az akadálymentesség biztosítása különösen a közlekedési infrastruktúrában jelentős, jellemzően a mozgásukban korlátozottakra fókuszálva a főváros és azon belül a III. kerület területén is. A III. kerületben is megvalósultak kisebb léptékű fejlesztések, például a közintézmények és egyes közterületek akadálymentesítése, de a teljes hozzáférhetőség eléréséhez további beruházások szükségesek. Említést érdemel, hogy több, a látássérültek speciális igényeit is kielégítő kulturális program valósult meg (pl. a Canon/World Unseen időszaki fotókiállítás).

2.3.10 Gazdaság

2023-ban a KSH adatai alapján a regisztrált vállalkozások száma a III. kerületben 32 497, 2022-ben ez a szám 32 508 volt. (7. Grafikon) A 2023-ban megszűnt vállalkozások száma 2 483. A budapesti vállalkozások 7,8 %-a található a III. kerületben. A regisztrált egyéni vállalkozók száma 10 082, ebből 6 008 volt főfoglalkozású egyéni vállalkozó. 2022-ben 9 280 egyéni vállalkozó volt a kerületben. A regisztrált nonprofit és egyéb nem nyereségorientált szervezetek száma a kerületben 2 213, míg a nonprofit gazdasági társaságok száma 118.

VÁLLALKOZÁSOK ALAKULÁSA 2023

Vállalkozások száma	Egyéni vállalkozók száma	Nonprofit szervezetek és nonprofit gazdasági társaságok
32 497	10 082	2 213 + 118

7. Grafikon: Vállalkozások a III. kerületben létszámuk alapján (Forrás: KSH 2023)

A kerület társas vállalkozásai nemzetgazdasági ágainak vizsgálata tekintetében (1. Táblázat) vezető helyen a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység áll, ezt követi a kereskedelem, gépjárműjavítás. Jelentős szerepet tölt be a vállalatok között az információs, kommunikációs ág, valamint az ingatlanügyletek tevékenysége. A rendszerváltás után a kerület gazdasági szerkezete teljesen átalakult, vonzáskörzete, gazdasági szerepköre csökkent a 2000-es évekre. A gazdasági átalakulást követően a hagyományos termelőipar helyére korszerű ágazatok léptek, informatika, kommunikáció, elektronika. A szolgáltatási szektor erősödése révén nőtt a szektorban működő vállalkozások száma is. Megállapítható, hogy a működő társas vállalkozások nemzetgazdasági ágainak jelenléti aránya nagyságrendileg minden esetben megegyezik a budapesti átlaggal.

Vállalkozások a III. kerületben nemzetgazdasági ágak alapján 2023-ban	
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	630
Építőipar	2089
Kereskedelem, gépjárműjavítás	3569
Szállítás, raktározás	1198
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	1210
Információ, kommunikáció	2538
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	557
Ingatlanügyletek	5549
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	6455
Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	2083
Oktatás	1330
Humán-egészségügyi, szociális ellátás	981
Művészet, szórakoztatás, szabadidő	1462
Bányászat, köfejtés	7
Feldolgozóipar	1127
Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	133
Vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás	25
Egyéb szolgáltatás	1551

1. Táblázat: Vállalkozások a III. kerületben a nemzetgazdasági ágak alapján 2023-ban (Forrás: KSH 2023)

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat közel 120-130 nonprofit szervezettel tart kapcsolatot. A működési céljukat tekintve (296 nonprofitot szervezetet vizsgálva) kiemelkedőek az életvitelükben támogatásra szorulókkal (81), a sporttal (77), és a kultúrával, hagyományőrzéssel, művészetekkel (68) foglalkozó szervezetek. A kerületben aktív civil élet tapasztalható a helyi közösséget támogató szervezeteknél (20), valamint az intézményekhez kapcsolódó nonprofitoknál (50).

2023-ban az önkormányzat a civil szervezeteknek kiírt nyílt pályázatokon keresztül 54,9 millió forinttal támogatta az aktív civil szervezetek a 3. kerületben végzett tevékenységét, projektjeit.

2.4 Globális problémák, krízisek hatása a kerületben, megoldási irányok

A Föld jelenleg számos, egymással összefüggő globális krízissel néz szembe, amelyek közvetlenül veszélyeztetik az emberiség jövőjét. A klímaválság a globális felmelegedés, a szélsőséges időjárási jelenségek és az ökoszisztémák összeomlása révén bolygónk életfeltételeit teszi egyre bizonytalanabbá. Ezzel párhuzamosan a természeti erőforrások túlzott kiaknázása, a biodiverzitás drámai csökkenése és a vízválság súlyosbítják a helyzetet. A geopolitikai feszültségek és háborúk nemcsak emberi tragédiákat okoznak, hanem destabilizálják a világot, növelik a migrációt és akadályozzák a globális együttműködést. A gazdasági egyenlőtlenségek, az energiaválság, valamint az egészségügyi krízisek – például a világjárványok – tovább mélyítik a társadalmak és a társadalmi rétegek közötti szakadékokat, és aláássák az emberek biztonságérzetét. Ezek a kihívások rendszerszintű megoldásokat követelnek, amelyek egyszerre kezelik a környezeti, társadalmi és gazdasági problémákat.

Helyi szinten a döntéshozóknak és a lakosságnak cselekvően szembe kell nézniük a globális krízisek kihívásaival, mert ezek hatásai a mindennapi életben is érezhetők, legyen szó az élelmiszerárak emelkedéséről, az extrém időjárás okozta károkról vagy a közösségeket érintő szociális és gazdasági problémákról. A helyi önkormányzatoknak kiemelt felelősségük van abban, hogy alkalmazkodjanak a változásokhoz, és olyan döntéseket hozzanak, amelyek támogatják a fenntartható fejlődést, valamint ellenállóbbá teszik a közösségeket.

Ezt a munkát azonban számos tényező nehezíti. Az erőforrások – legyen szó anyagi, emberi vagy időbeli kapacitásról – gyakran szűkösek, miközben a klímaválság és egyéb kihívások komplex és sürgető válaszokat igényelnek. A lakosságot sokszor visszatartja az életmódjuk megváltoztatásával járó kényelmetlenség vagy az az érzés, hogy egyéni erőfeszítéseiknek nincs érdemi hatása globális szinten. Emellett a tájékozottság hiánya és az információk hitelessége körüli bizonytalanság is gátolja az aktív részvételt. A döntéshozók munkáját tovább bonyolítja a különböző érdekcsoportok közötti konfliktusok kezelése, valamint a hosszú távú tervezés és a rövid távú szükségletek közötti egyensúly megteremtése.

Mindezek ellenére a helyi szintű fellépés kulcsfontosságú, hiszen a konkrét, közösségközeli intézkedések sokszor hatékonyabban kezelik a problémákat, mint a globális szintű kezdeményezések, és példát mutathatnak más régióknak is. Az alkalmazkodás is elengedhetetlen: a kerületnek fel kell készülnie a krízishelyzetek következményeire, hogy ellenállóbbá váljon ezekkel szemben.

Fenntarthatósági problémák és krízisek, amelyekkel a kerületnek szembe kell néznie:

- **Klímaváltozás hatásai:** A hőhullámok, aszályok és extrém időjárási jelenségek gyakorisága növekszik. Ez különösen érinti az idősebb lakosságot és a sűrűn beépített területeket, ahol a hősziget hatás erősebb. Az önkormányzatnak fel kell készülnie a szélsőséges időjárási jelenségek (hőhullámok, árvizek, erős esőzések) kezelésére. E problémák kezelése központi eleme Óbuda-Békásmegyer Klímastratégiájának, bár az ehhez szükséges infrastrukturális beruházások – például az épületenergetikai vagy közlekedési fejlesztések – jelentős költségekkel járnak.

- **Beépítettség növekedése:** Az új fejlesztések és az intenzív városiasodás csökkentik a zöldterületeket, ami a biodiverzitás csökkenéséhez és a helyi ökoszisztéma megbomlásához vezet. Ezért az élővilág megőrzése és a biológiai sokféleség védelme új feladatokat ró az önkormányzatra is.
- **Idősödő társadalom:** Az idősödő lakosság speciális igényei számos kihívást jelentenek egy önkormányzat számára, mivel az előregedő társadalom nemcsak demográfiai, hanem gazdasági, szociális és egészségügyi hatásokat is magával hoz. A legfontosabb veszélyek: az egészségügyi és szociális ellátórendszerek terhelése, a csökkenő gazdasági aktivitás, a növekvő sérülékenység a klímaváltozással szemben, az infrastruktúra megváltozó igényei, a társadalmi elszigeteltség és közösségi kohézió gyengülése. Az önkormányzatnak előrelátóan kell terveznie, hogy rendszerszinten és fenntarthatóan kezelje az idősödés negatív hatásait.
- **Szén-dioxid és üvegházhatású gázok kibocsátása:** A közlekedés, az épületek energiafogyasztása és az ipari tevékenység jelentős CO₂-kibocsátást generálhat. A szén-dioxid-kibocsátás közvetlen és közvetett módon is komoly hatással van egy kerületre, hiszen a klímaváltozás következményei helyi szinten is érezhetők, és a kibocsátás csökkentéséért tett intézkedések közvetlenül érintik az önkormányzatot, az infrastruktúrát, valamint a lakosság életminőségét.
- **Invazív fajok és fertőző betegségek:** Az új, invazív növény- és állatfajok, valamint a klímaváltozással összefüggő egészségügyi kockázatok, (például távolról behurcolt fertőző betegségek), növekvő problémát jelentenek. A pandémia tapasztalatai azt mutatják, hogy a jelen tudomány szerint sokáig kontrollálhatatlan fertőző betegségek megjelenésére a jövőben is fel kell készülnünk. Ez nemcsak az önkormányzatok, hanem az egész intézményrendszer számára komoly kihívás.
- **Egészségügyi kockázatok:** A hőhullámok, légszennyezettség és fertőző betegségek közvetlenül érintik a lakosság egészségét, különösen a gyermekek és az idősek esetében.
- **Életszínvonal változása:** A fenntarthatósági áttérés gyakran áldozatokat kíván a lakosságtól, például energiahatékony beruházásokat vagy a fogyasztási szokások megváltoztatását.
- **Társadalmi egyenlőtlenségek:** Az éghajlati és gazdasági változások hatásai nem egyenlően érintik a lakosságot, a sérülékeny csoportok (például alacsony jövedelműek) helyzetének tovább romlása várható.
- **Fenntarthatóságot gátló tényezők:** A túlfogyasztás, a szakértelmet kívánó kétkezi, vagy egyéb, fizikai munkát lefedő szakmák utánpótlásának hiánya, vagy a növekvő fogyasztásra épülő gazdasági modellek kezelése alapvető szemléletváltást igényel egyéni, közösségi és irányítási szinten egyaránt. A tudatos beavatkozások eredményei azonban csak közép- és hosszú távon lesznek láthatók.
- **Az orosz-ukrán háború:** Az orosz-ukrán háború közvetlen katonai hatásoktól mentesen is számos gazdasági, társadalmi és humán erőforrásbeli kihívást hozhat Budapest III. kerülete számára. Ilyen kihívások lehetnek a növekvő humanitárius igények, az ukrán munkavállalókkal megjelenő munkaerőpiaci változások, a kulturális különbözőségekből fakadó feszültségek.

Fontos, hogy már most azonosítsuk azokat a várható válsághelyzeteket, amelyekkel a közeljövőben vagy távolabbi időszakban szembe kell néznünk. A jelen Fenntarthatósági Stratégia célja, hogy behatárolja ezeket a kockázatokat, és olyan együttműködési lehetőségeket kínáljon, amelyek szakmai alapú megoldásokat nyújtanak a problémák kezelésére.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat szerepe a krízisek kezelésében:

A krízis helyzetek kezelése jelentős kihívás egy kerület vezetése számára, mivel hosszú távú tervezést, anyagi forrásokat és széleskörű együttműködést igényel. Ugyanakkor az ilyen intézkedések nemcsak a környezeti terhelést csökkentik, hanem növelhetik a kerület élhetőségét, gazdasági vonzerejét és közösségi kohézióját is, így elengedhetetlen részei egy fenntarthatóbb jövő építésének.

A fenntarthatósági szempontok érvényesítése ma már nemcsak előny, hanem elvárás is, legyen szó vállalatokról vagy önkormányzatokról. Óbuda-Békásmegyer több mint 120 ezer lakosának életminőségére van hatással az önkormányzat és intézményrendszere, ezért kiemelten fontos, hogy e szempontok beépüljenek a döntéshozatalba és a mindennapi működésbe.

2.4.1 Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat és intézményrendszerének fenntarthatósági szempontú áttekintése, legfontosabb jellemzői

Az önkormányzat és intézményrendszere, sőt az intézményrendszeren belüli osztályok is eltérő mértékben alkalmazzák a fenntarthatóság szempontjait. A vezetők túlnyomó többsége a fenntarthatóság környezeti aspektusaival azonosítja a fogalmat, így ennek köszönhető az is, hogy az eddig megvalósult törekvések zöme ebbe az irányba mutat. Sok helyen fellelhetők a már bevezetett jó gyakorlatok. A szelektív hulladékgyűjtés például számos részlegen, kapcsolódó intézményben megvalósult, illetve sok helyen tapasztalható, hogy a nyomtatást igyekeznek csökkenteni a napi gyakorlatban és felváltani digitális megoldásokkal. A legtöbb részlegen, intézményi döntéshozatalba a gazdaságosság szintjén merül fel a fenntarthatóság horizontális eszméjének gondolata, de – a vezetők elmondása alapján - a gyakorlatban nem mindig sikerül érvényre juttatni ezeket a szempontokat.

Az önkormányzat és kapcsolódó intézményeiben megkérdezett vezetők döntő többségének meglátása szerint kívánatos fejlődés, ha lefektetett irányelvek, elvárások nyújtanak támpontokat a vezetők vagy a munkatársak számára a fenntarthatóság témaköreiben. Ebben nyújthat nagy segítséget jelen dokumentum, a Fenntarthatósági Stratégia. Az alapirányok kidolgozásán túl kiemelt szerep hárul az önkormányzat szervezeti egységeként működő Fenntarthatósági, Ifjúsági, Civil, Nemzetiségi és Zöld ügyek Osztályra (továbbiakban FICNZO), amely koordináló, összefogó és ösztönző szereplőként segítheti az önkormányzatot, és a kapcsolódó intézményeket, sőt a vállalatokat, civil szervezeteket is kapcsolni tudja a kerület fenntarthatósági törekvéseihez.

Mindemellett hangsúlyos szerepet kap az is, hogy a fenntarthatóság mindhárom dimenziója (társadalmi, környezeti, gazdasági) érvényre jusson a döntéshozatalban, a napi szintű ügyek jövőállóságának biztosításában.

A kerület fenntarthatósága és a szemléletváltozás elindítása miatt jelentős lépés és az önkormányzat hitelességét alapozza meg, ha a Stratégia megvalósítása belülről kifelé hat. Azaz az önkormányzat vezető szerepet vállal abban, hogy megkezdje az intézményrendszeren belül a változást, elindítsa helyes irányba a szervezetet. A munka hatékonyságát tudja növelni, ha az önkormányzat partnerséget kér és együttműködést ajánl azoknak a kerületi vállalatoknak és nonprofit szervezeteknek, akik saját működésükben szintén fontosnak tartják e fenntarthatósági szempontrendszer horizontális beépítését. Így nem egy önálló intézményi küldetés lesz e Stratégia megvalósítása, hanem közös ügy és szándék, melybe könnyebben és hatékonyabban lehet bevonni a lakosságot is.

3. A 2020-2024 között megvalósult Fenntarthatósági Stratégia eredményei

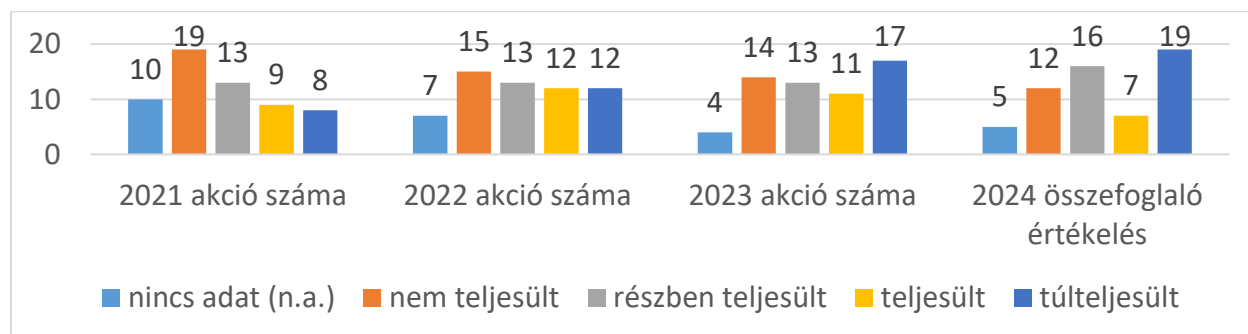
3.1 Célok a 2020-2024-es időszakban

A 2020-2024 közötti időszakra elfogadott Fenntarthatósági Stratégia legfontosabb céljai voltak:

- A terület egészét érintő jövőálló gondolkodás és működés elindítása és erősítése.
- Az önkormányzat és intézményrendszerében szemléletváltás, személetformálás aktivizálása és annak a gondolkodásnak a működésbe hozása, hogy a fenntarthatóság, mint horizontális szempont megjelenjen az intézmények, szervezetek működésében.
- Feltérképezni azokat a potenciális együttműködőket, szektorközi partnereket, véleményvezéreket, akik egy városrész sikeres és fenntartható gazdasági működéséhez nélkülözhetetlenek.

Az elkészült Fenntarthatósági Stratégia 2020-2024 alapján egy részletes, 59 célértéket megjelölő Cselekvési terv készült (Bázisév: 2020). A Cselekvési terv mutatószámaihoz az önkormányzat és intézményrendszerének szervezeti egységei (14 egység) szolgáltatott adatot. Kiemelkedő eredmény, hogy az adatszolgáltatás, az információk minősége, pontossága a fenntarthatósági ciklusban évről évre javult, mely egy átláthatóbb, a fenntarthatósági szempontrendszer beépítésére nyitottabb intézményi működést jelent.

Az alábbi grafikon (8. Grafikon) jól mintázza, hogy az 59 célérték mentén hogyan változott a teljesítmény az eltelt négy év tükrében.

8. Grafikon - Cselekvési Terv mutatószámok teljesülése 2021-2024 között (Forrás: Záróbeszámoló Óbuda-Békásmegyer Fenntarthatósági Stratégiája 2020-2024 Cselekvési tervének teljesüléséről)

3.2 Eredmények

Az elért fenntarthatósági eredményekről, mutatószámokról évente készült beszámoló a Képviselőtestület számára.

A megvalósult aktivitások, elindult változások mentén az alábbi lényeges eredmények emelhetők ki, melyek a következő 2025-2029 közötti fenntarthatósági ciklus fontos alapját jelentik.

- **A fenntarthatóság horizontális szemponttá vált** számos program, projekt, pályázat megvalósítása során az önkormányzat és intézményrendszerének működésében.
- **Jelentősen javult a mérhetőség kultúrája**; évről évre fejlődött az adatszolgáltatási folyamat és az adatok minősége.
- **A három szektor (civil-vállalati-önkormányzati) win-win-win együttműködéséből** a kerület fejlődése szempontjából összességében is **kifejezhető értékteremtés** valósult meg.

3.3 Néhány példaértékű eredmény a három szektor együttműködéséből

3.3.1 Több mint 60 millió forint értékű beruházás

A három szektor (civil-vállalati-önkormányzati) partnerségi együttműködéseiből több mint 60 millió forint értékű beruházás valósult meg a kerületben. Az partnerségekből minden szereplő profitált: ennek keretében valósultak meg többek között közös szemétszedő akciók, faültetési programok, tudásátadás, kerületi parkok, területek közös gondozása.

3.3.2 Óbudai Civil Üzleti Iskola három képzéssorozata

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat 2021-ben indította útjára a Civil Üzleti Iskola programot, melynek célja kettős: egyfelől összehozni a kerületben működő civil szervezeteket és vállalatokat, illetve az önkormányzatot és intézményeit, másfelől hozzájárulni a civil szektor üzleti tudásának bővítéséhez és ezáltal gazdasági fenntarthatóságához. A program sikerességét jelzi, hogy a 3 év alatt 65 civil szervezet, 47 kerületben (is) működő, ott telephellyel és/vagy székhellyel rendelkező vállalat vett részt, és összesen 34, a nonprofit szervezetek által kidolgozott üzleti szolgáltatás született, mely vállalati/intézményi együttműködés, partnerség kialakítására alkalmas. A képzést elvégző civil szervezetek szolgáltatásaiból három alkalommal bemutató portfólió is készült. Sőt, az elmúlt években több mint tíz partnerség valósult meg a program során, melyek jelentősen hozzájárultak ahhoz a több mint 60 millió forintos értékteremtéshez, melyet a fenti bekezdés már említett. A Civil Üzleti Iskola program a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ) pályázatán 2023-ban „Jó gyakorlatok” kategóriában 2. helyezést ért el.

3.3.3 Több mint 1 milliárd forint támogatás a nonprofit szektornak

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat a civil szervezetek által képviselt ügyekhez és feladataik elvégzéséhez 1,26 milliárd forint pályázati úton elnyerhető támogatással járult hozzá 2019-2024 között.⁹ A civil szervezetek támogatására kiírt pályázatok és a III. kerületben hagyományosan megrendezett rendezvényeken külön figyelmet kapnak a fenntarthatósági szempontok. A környezet- és klímavédelem mellett a társadalmi és gazdasági fenntarthatóság mentén is számos eredményt hozott a tudatos odafigyelés, és a működésbe ágyazott fenntarthatósági kívánalmak.

3.3.4 „Fogadj el – Fogadd el” képzéssorozat

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat együttműködésével a Kézenfogva Alapítvány a fenntarthatósági ciklus időszaka alatt öt alkalommal tartott Fogadj el – Fogadd el képzéssorozatot óvodapedagógusok részére. A program a fogyatékossgal élő személyek társadalmi integrációjában nyújt segítséget az óvodáskorú gyermekek és közvetve szüleik részére.

3.3.5 Több mint 19 létesítmény akadálymentessé tétele

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat számos fejlesztést indított és folytat jelenleg is, melyek kapcsolódnak az akadálymentesség javításához. Ezek több érintetti csoportot is érintenek a kerületben, hiszen a fizikai jellegű akadálymentesítés előnyös a fogyatékos személyeken túl az idős, illetve a babakocsival közlekedőknek is.

Nagyobb megvalósult fejlesztések a kerületben:

- Szent Margit Rendelőintézet – Vörösvári út: akadálymentes lift kialakítása,
- Víziorgona utca 8. gyermek szakorvosi telephely akadálymentes kialakítása,
- Aquincumi Múzeum: interaktív kiállítótér és látványsétány (VEKOP-4.1.2-17-2018-00001 azonosítószámú, „Az Óbuda-Aquincumi római limes szakasz örökségének komplex turisztikai célú hasznosítása”, konzorciumvezető: Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat),
- Solymár utcai bölcsőde: bővítés keretében rámpa és akadálymentes mosdó kialakítása,
- Vasútsori rendelő: akadálymentes bejárat kialakítása.

A fizikai akadályok csökkentése mellett számos szolgáltatás és élmény hozzáférhetősége is javult.

- A látássérültek kultúrához való egyenlő esélyű hozzáférést segítette az Esernyős Nonprofit Kft-vel való együttműködés, mely során a Pilinszky 100 kiállítás keretében bemutatott képzőművészeti alkotások audionarrációval is élvezhetővé váltak.
- Az Óbudai Múzeum helyet adott a Canon Word Unseen című kiállításának. Itt réteges nyomtatási technológiáját alkalmazva, magával ragadó audionarráció és Braille-írás járult hozzá ahhoz, hogy mindenkihez eljuttassa a képalkotás erejét.

3.3.6 Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Áldozatsegítő Programja

A program a Patent, a NANE és Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat együttműködésével indult el a kerületben annak érdekében, hogy a párkapcsolati erőszak, a családon belüli erőszak áldozatai minél gyorsabb és szakszerűbb támogatásban részesüljenek. Kiemelt cél az is, hogy azoknak, akik az áldozatokkal kapcsolatba kerülnek, minél naprakészebb és szélesebb körű ismereteik legyenek a társadalmi

⁹ Pályázati úton 260 millió forint, egyedi támogatás formájában közel 1 milliárd forintot. *Adatforrás: Civil Körkép 2024 Alapítványok, egyesületek Óbuda-Békásmegyeren*

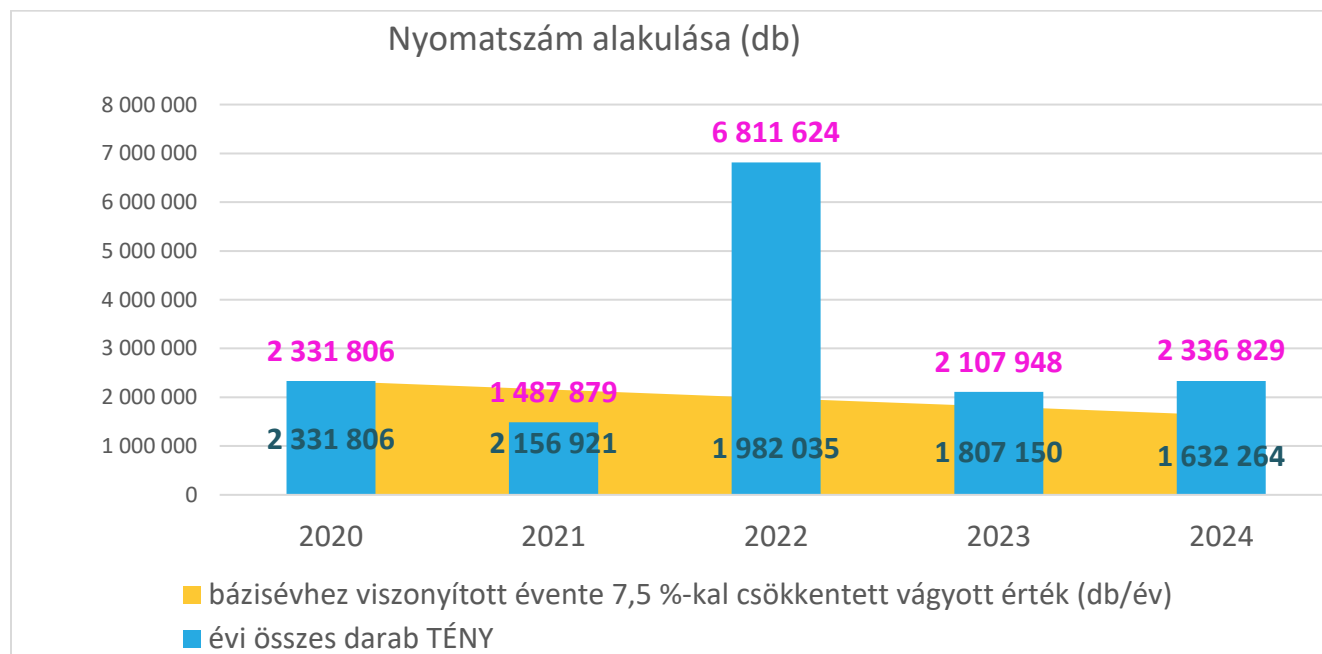
problémáról, valamint a köztük lévő kommunikáció és együttműködés minél hatékonyabb és jobb legyen. A program keretében az elmúlt két évben 70 órányi szakmai képzésben részesültek az érintettekkel potenciális kapcsolatba kerülő rendőrök és védőnők. Elindult az ingyenes jogsegélyszolgálat és önszolgáltató kör, továbbá lakossági kampány és panelbeszélgetések valósultak meg.

3.4 Fejlődési pontok a következő fenntarthatósági ciklus során

A számos siker és eredmény mellett természetesen nagyon sok olyan fejlődési irány, lehetőség is kijelölhető, melyek megvalósulása részben vagy egyáltalán nem teljesült a 2020-2024-es fenntarthatósági ciklus alatt. Néhány fontos terület a teljesség igénye nélkül az alábbiakban.

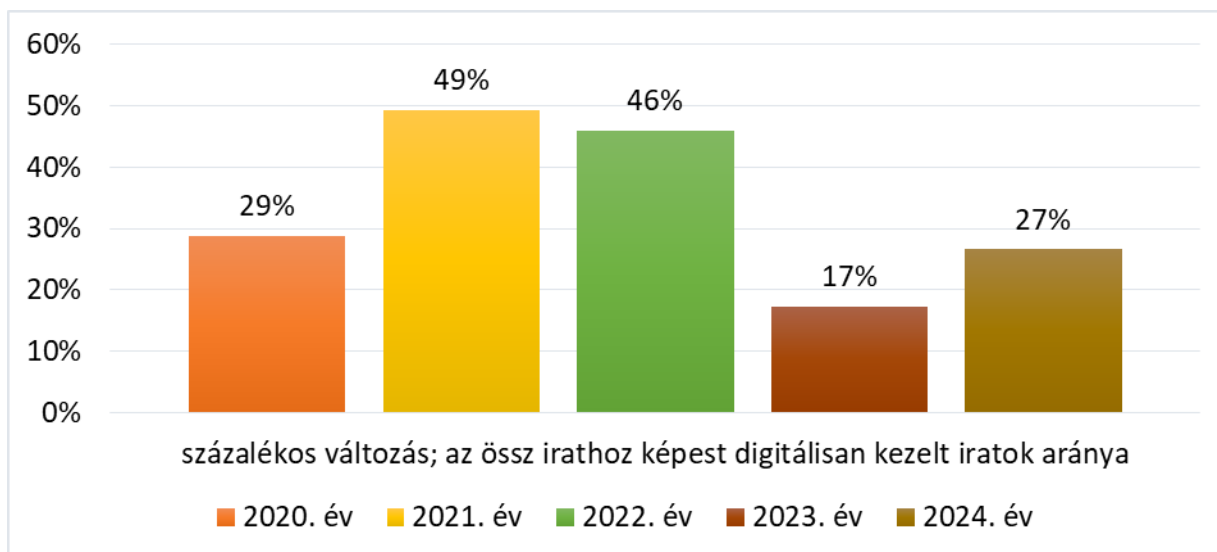
3.4.1 Tovább csökkenteni a nyomtatás mennyiségét, növelni a digitális iratok számát

Több mint 160 nyomtató negyedévente leolvasott számlálóállása alapján kimutatható, hogy 2022. első negyedévében szolgáltatott adatokban jelentkezik. A 2022-es esztendő második félévében kimagasló mennyiségű nyomatképzés háttérében az időközi választások és a népszámlálás kapcsán szükséges nyomtatás állhat. A 2021-es és a 2023-as bízató adatai után 2024-ben hasonló a nyomatszám a bázisévhez képest, azaz stagnál a mennyiség.

9. Grafikon: A nyomtatás mennyiségének alakulása a Cselekvési Tervben meghatározott elvárt csökkenéshez képest (Forrás: Záróbeszámoló Óbuda-Békásmegyer Fenntarthatósági Stratégiája 2020-2024 Cselekvési tervének teljesüléséről)

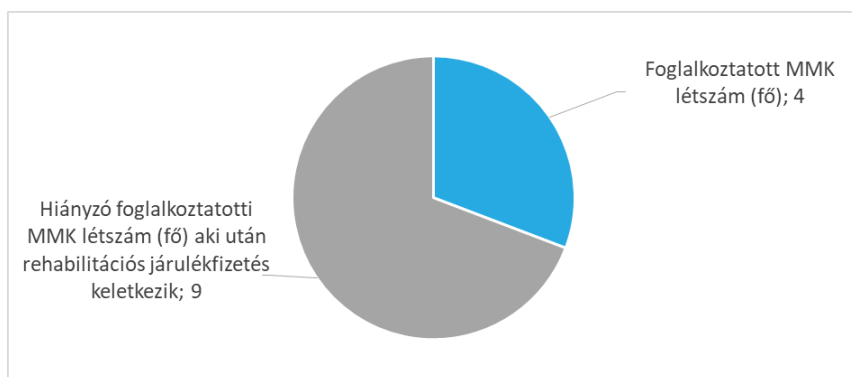
Növelni szükséges a digitálisan kezelt ügyek számát a nem hatósági kerületi ügyek esetében. Az alábbi diagram (10. Grafikon) mutatja, hogy az iratok elektronikus kezelése számszerűen a korábbi évek nagyon kedvező tendenciái után jelentősen visszaesett.

10. Grafikon: Az összes irathoz képest a digitálisan kezelt iratok aránya (Forrás: Záróbeszámoló Óbuda-Békásmegyer Fenntarthatósági Stratégiája 2020-2024 Cselekvési tervének teljesüléséről)

3.4.2 Megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatása

Jelentősen elmarad a hivatal és az intézményrendszer a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásában, melyet javítani érdemes a 2025-2029-es fenntarthatósági ciklusban. (11. Grafikon) A megváltozott munkaképességű (MMK) személyek foglalkoztatása az esélyegyenlőség javítása mellett pozitív hatást gyakorol a munkahelyi közösségekre is. Az MMK foglalkoztatás jelentős gazdasági érdek is, hiszen rehabilitációs járulék fizetési kötelezettséget ró egy-egy munkáltatóra, ha a statisztikai átlagléttségéből 5%-nál kevesebb személyt foglalkoztat. Ennek figyelembevételével megfontolandó, hogy a jövőben nyitottá váló pozíciók esetén kialakíthatóak-e olyan legalább 4 órás foglalkoztatási formák, melyek esetében MMK személyekre is indítható keresés.

11. Grafikon: MMK személyek foglalkoztatása a Polgármesteri Hivatalban (Forrás: Záróbeszámoló Óbuda-Békásmegyer Fenntarthatósági Stratégiája 2020-2024 Cselekvési tervének teljesüléséről)

4. A Fenntarthatósági Stratégia főbb sajátosságai

4.1 Időbelisége

Jelen Stratégia feladata, hogy folytassa a 2020-ban megkezdett fenntarthatósági lépéseket, megerősítsen és kijelöljön új irányokat, beépítse a meglévő jó gyakorlatokat. Ennek mentén jelen Stratégia egy rövid-, középtávon ható iránymutatás, mely 4 évre szól és 2029-ig jelöli ki azokat a prioritásokat, intézkedési irányokat, illetve tesz javaslatokat cselekvési, beavatkozási módszerekre, eszközökre, melyek ebben tudnak hatást, eredményt elérni.

4.2 Hatóköre

A fenntarthatóság egy horizontális irányelv, amelynek továbbra is a kerület működésébe kell beépülnie szervezeti szinten is, legyen szó az önkormányzatról, vállalatról vagy civil szervezetről. A fenntarthatóság nem csak egyetlen célként van jelen, hanem minden tevékenységet átható alapelvként, amely biztosítja, hogy minden döntés hozzájáruljon a fenntartható fejlődéshez. A horizontális megközelítés segít abban, hogy ne csak rövid távú érdekek domináljanak, hanem a hosszú távú fenntarthatósági célok is előtérbe kerüljenek. Ennek megfelelően az Óbuda-Békásmegyer Fenntarthatósági Stratégia hatóköre kiterjed a teljes kerületre, s az abban élő, tevékenykedő szervezetekre, lakosságra, sőt, közvetve Budapest többi kerületére is kihat, azok működését is befolyásolhatja.

4.3 Összefüggései, kapcsolata más stratégiákkal

4.3.1 Nemzetközi és nemzeti releváns stratégiák

ENSZ Fenntartható Fejlődési Célok (SDG) ¹⁰: Az ENSZ fenntarthatósági irányelvei a Fenntartható Fejlődési Célokban öltönek testet, amelyek 17 átfogó célkitűzést tartalmaznak a szegénység felszámolásától a környezetvédelemig. Ezek az irányelvek a gazdasági növekedést, társadalmi jólétet és környezeti fenntarthatóságot egyensúlyban kezelik, miközben az inkluzivitás, az egyenlőség és az erőforrások hatékony felhasználása áll a középpontban. Céljuk a globális problémák közös megoldása 2030-ig, minden ország és szereplő együttműködésével.

Európai Zöld Megállapodás: Az EU fenntarthatósági stratégiája az Európai Zöld Megállapodás (European Green Deal) keretében valósul meg, amely célja egy klímasemleges, fenntartható és inkluzív gazdaság megteremtése 2050-ig. A Stratégia középpontjában a szén-dioxid-kibocsátás csökkentése, a körforgásos gazdaság előmozdítása, a biodiverzitás védelme és a tiszta energiaforrásokra való áttérés áll. Emellett figyelmet fordít a társadalmi igazságosságra és a zöld átállás során érintett közösségek támogatására. Az

¹⁰ Sustainable Development Goals

EU hangsúlyt helyez a fenntarthatóság integrálására minden szakpolitikában és a globális környezeti célok támogatására is.

Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia (2013–2024): Magyarország saját fenntarthatósági stratégiája, amely a gazdasági, társadalmi és környezeti fenntarthatóságot ötvözi. Célja, hogy biztosítsa az erőforrások hatékony és méltányos felhasználását, a természeti értékek védelmét, valamint a társadalmi kohézió erősítését a jövő generációk érdekeinek figyelembevételével.

Magyarországi Nemzeti Energia- és Klímaterv (NEKT): Az EU-s klímavédelmi célokhoz kapcsolódva Magyarország 2030-ig meghatározta az energiahatékonyság, a megújuló energiaforrások növelése és az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése érdekében szükséges intézkedéseket.

Nemzeti Körforgásos Gazdasági Stratégia: Magyarország 2021-ben indította el a körforgásos gazdaságra való átállást célzó stratégiáját, amely az erőforrások hatékony felhasználására, a hulladék csökkentésére és a zárt anyagáramok kialakítására összpontosít.

Nemzeti Biodiverzitás Stratégia (2021–2030): Az élővilág sokféleségének megőrzésére irányul, beleértve a védett területek bővítését, az invazív fajok elleni fellépést és az élőhelyek megőrzését.

4.3.2 A III. kerület releváns stratégiái

Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS)

Az Óbuda-Békásmegyer Integrált Településfejlesztési Stratégiája egy átfogó középtávú fejlesztési terv, amelyet 2021 szeptemberében fogadott el a kerület önkormányzata. A Stratégia célja, hogy a kerület fenntartható fejlődését biztosítsa, összhangban a helyi klímastratégiával és az Európai Unió SECAP (Fenntartható Energia és Klíma Akcióterv) irányelveivel. A fenntartható városfejlődés érdekében olyan integrált stratégiákra van szükség, melyek célul tűzik ki a várostérségeket érintő gazdasági, környezeti és társadalmi jellemzőkkel összefüggő problémák komplex kezelését. A Stratégia számos területen – például közlekedés, zöldterületek fejlesztése, közösségi terek revitalizációja és gazdasági fejlesztés – határoz meg célkitűzéseket.

Klímastratégia

A III. kerület Klímastratégiája 2020-ban készült el, célja, hogy helyi keretek között hozzájáruljon a hazai és nemzetközi, az éghajlatváltozás megfékezéséhez, illetve a hatásaira való felkészülést célzó törekvésekhez. Ennek érdekében olyan klímastratégia készült, mely a kerület intézményeinek, lakosságának, vállalkozásainak mutat utat az alkalmazkodás és a kibocsátáscsökkentés területén, megnevezve a főbb célokat, a megvalósításukhoz szükséges beavatkozásokat, eszközöket, forrásokat és intézményi struktúrát.

Budapest III. kerületének klímavédelmi jövőképe szerint 2030-ra a hatáskörébe tartozó ágazatokban a jelenleginél 40%-kal alacsonyabb kibocsátással, 2050-re pedig a klímasemlegesség elérése révén csökkenti

a klímaváltozás hatásait, miközben ezekhez a hatásokhoz sikerrel alkalmazkodott, így a jelenlegi szinten biztosítja a lakosság, a gazdasági szereplők és a közsféra számára az élet-, működés- és vagyonbiztonságot, a társadalmi, kulturális, természeti és épített értékeinek pedig a megfelelő védelmet.

Budapest III. Kerület Óbuda-Békásmegyer Fenntartható Energia és Klíma Akcióterve (SECAP 2020)

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat 2021 április végén fogadta el a Fenntartható Energia és Klíma Akciótervet (SECAP), amely a 2020-2030 közötti időszakra vonatkozik. Az akcióterv célja, hogy csökkentse a kerület szén-dioxid kibocsátását és energiaterhelését, miközben elősegíti a fenntartható városfejlesztést. A terv különböző szektorokra összpontosít, beleértve az épületeket, közlekedést és ipart, és javaslatokat tesz a helyi energiafogyasztás csökkentésére, valamint a megújuló energiaforrások használatának növelésére. A SECAP a helyi intézmények, vállalkozások és háztartások számára is meghatározza a szükséges lépéseket, és elősegíti az EU-s támogatások megszerzését, amelyek segíthetnek a megvalósításban.

Helyi Esélyegyenlőségi Program 2024-2029

Óbuda-Békásmegyer Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) a hátrányos helyzetű csoportok esélyegyenlőségének elősegítésére és a társadalmi felzárkózás támogatására irányuló intézkedéseket tartalmaz. A terv célja, hogy feltárja azokat a területeket, ahol hátrányos megkülönböztetés vagy korlátozott hozzáférés tapasztalható a közszolgáltatásokhoz, és ennek megfelelően célzott beavatkozásokat tervezzen a helyi közösség számára. A program helyzetelemzése részletesen vizsgálja a hátrányos helyzetű csoportok számát és helyzetét Óbudán, figyelemmel kíséri a szolgáltatásokhoz való hozzáférést és a problémák megoldását. További cél, hogy elősegítse az egyenlő bánásmódot, különös tekintettel a munkavállalók, a gyermekek, az idősek és a szociálisan hátrányos helyzetűek jogainak védelmére.

4.4 Társadalmasítás

A Fenntarthatósági Stratégia arra az igényre is választ kíván adni, hogy eljusson a társadalomhoz, és képes legyen megszólítani annak különböző rétegeit. Több tényező játszik ebben szerepet:

a. Társadalmi kommunikáció

A fenntarthatóság elérése megköveteli, hogy a lakosság tisztában legyen a globális és helyi problémák mértékével, például a klímaváltozás, a túlfogyasztás vagy a természeti erőforrások kimerülésének hatásaival. Csak akkor várható pozitív változás, ha az emberek megértik, hogy a mindennapi döntéseik – például az energiafogyasztás, közlekedés, hulladékkezelés terén – közvetlen hatással vannak a fenntarthatóságra. Jelen Fenntarthatósági Stratégia a szemléletformáló szerepre is rá kívánja irányítani a figyelmet.

b. Aktív részvétel előmozdítása

Szükséges a társadalom aktív részvétele a fenntarthatósági célok eléréséhez. A Fenntarthatósági Stratégia pilléreinek megfogalmazásakor figyelembe kellett venni, hogy a közös felelősségvállalás kulcsfontosságú. Ha a Stratégia képes megszólítani az embereket, akkor azok nagyobb eséllyel vesznek részt a megvalósításban, legyen szó társadalmi akciókról, civil szervezetek munkájáról vagy az önkormányzat által szervezett programokról.

c. Lokális megoldások beépítése

A fenntarthatóság megvalósítása akkor lehet hatékony, ha a Stratégia a helyi közösségek problémáira és prioritásaira is reagál. Jelen Fenntarthatósági Stratégia tovább építi azokat az intézkedéseket, amelyek jó gyakorlatként jelennek meg a kerületben.

d. Megtartó közösségek

A társadalom bevonása erősítheti az összetartozás érzését, ami növeli a közösségek ellenálló képességét a fenntarthatóságot érintő krízisekkel szemben. A Fenntarthatósági Stratégia ezért nagy hangsúlyt fektet a közösségek megerősítésére, partnerségek kialakítására.

5. A Fenntarthatósági Stratégia céljai

A Fenntarthatósági Stratégia célrendszere:

- **Folytatni az utat**

Óbuda-Békásmegyer Fenntarthatósági Stratégiájának egyik legfontosabb feladata, hogy folytassa azt az utat, amelyet a kerület az előző stratégiai időszakban kijelölt. Számos olyan intézkedés, javaslat, prioritás van, mely már az előző stratégiának is fontos részét képezte, azonban megvalósulása részben teljesült, vagy nem teljesült. Ezekre kiemelt figyelmet érdemes fordítani jelen stratégiai ciklusban. Azonban számos olyan megvalósult és jól működő gyakorlat is van, melyeket célravezető tovább erősíteni vagy építeni.

- **Kijelölni a fejlesztendő területeket**

Jelen Stratégia másik kiemelt feladata az is, hogy számba vegye azokat a területek, amelyek fejlesztése nélkülözhetetlen a kerület jövőálló működése szempontjából. Ide tartoznak azok a feladatok, prioritások, melyek az előző stratégiai szakaszban részben tudtak megvalósulni, de azok az új kihívások is, melyek az elmúlt időszak hozadékai.

- **Fenntartható, jövőálló kerületet építeni**

Cél továbbra is az, hogy Óbuda-Békásmegyer egy fenntartható, jövőálló, a kihívásokra, a várható krízisekre felkészült és alkalmazkodni tudó kerület legyen. A kerületben élő lakosok és működő szervezetek biztonságban, kiszámíthatóan tudják működtetni saját életüket, szervezetüket úgy, hogy közben odafigyelnek a jövő generációinak életminőségére és kihívásaira is.

- **Irányokat mutatni, hatást gyakorolni, motiválni, cselekvésre ösztönözni**

Fontos célkitűzése jelen Stratégiának, hogy irányokat mutasson a fenntartható működéshez mind a lakosság, mind a kerületben működő vállalkozások, civil szervezetek, az önkormányzat és intézményrendszere számára. Olyan irányokat, melyek ösztönzőleg hatnak a kerület lakosságára, az intézményekre, a szervezetekre, hogy ők is részt vegyenek a kerületben folyó fenntarthatósági törekvésekben és beletegyék a mindennapokba azt az energiát, odafigyelést, amitől e Stratégia és megvalósulása nem csak a kerület vezetésének vagy egy-két elhivatott szervezetnek lesz fontos, hanem összetársadalmi szinten tud hatékony eredményeket és hatást elérni.

- **Szemléletet formálni**

Kiemelt feladat, hogy a Fenntarthatósági Stratégiában kitűzött célok mentén változzon a kerületben élő és dolgozó lakosok, közösségek szemlélete, tudatossága és egyre nagyobb figyelmet kapjon és épüljön be a napi szintű cselekvésekbe a társadalmi és környezeti fenntarthatóság, legyen szó akár a diverzitásról, az esélyegyenlőségről vagy a szén-dioxid kibocsátásról.

- **Elősegíteni Óbuda-Békásmegyer fejlődését**

Minden területben élő lakos, működő szervezet érdeke, hogy a terület fejlődjön. A fejlődés útja azonban csak egy kiszámítható, gazdaságilag, társadalmilag és környezetileg fenntartható mezsgyén képzelhető el, amely a közös érdekek, a közösségi gondolkodás, a zöld megoldások és egy átlátható működés mentén szervezett. Ez gyakran az egyéni érdekekkel szembe fogja állítani a sokaság érdekeit.

6. Fenntarthatósági Stratégia célcsoportjai

A Fenntarthatósági Stratégia célcsoport-megközelítésének alapja az, hogy a kerületben élő, működő valamennyi entitáshoz, szervezethez szólnia kell, hiszen így érhető el célként, hogy egy összetársadalmi szintű, az egész kerületet átfogó fenntarthatósági program jöjjön létre.

Jelen Stratégiában már említésre került, hogy az elmúlt 2020-2024-es ciklus főbb célja az volt, hogy a kerületi partnerségi szálakat, a kerületben működő civil és vállalati, intézményi kapcsolatokat kiépítse, melyekre jól lehet építkezni számos kerületi esemény, aktivitás, program kapcsán. Szintén kiemelt feladat volt, hogy az önkormányzat átvilágítsa saját működését, és megkezdje azokat a belső változási folyamatokat, amelyek példaképei, iránymutatói lehetnek a kerületi fenntarthatósági törekvéseknek is.

A mostani ciklus során kiemelt figyelmet kell fordítani a kerületi lakossági folyamatokra, a lakosság szintjén elérni kívánt változásokra, illetve a kisközösségekre, lakóközösségekre, akik fontos motorjai lehetnek a fenntarthatósági kezdeményezések megvalósulásának. Mindemellett fontos fókuszpontja a stratégiának a kkv-k, egyéni vállalkozók, mikrovállalkozások, akik magas számban képviseltetik magukat a kerületben, és fontos megvalósítói, szereplői lehetnek a fenntarthatósági folyamatoknak. A kiemelt csoportok mellett fundamentumként tekintünk a már kialakult partnerségi hálóra, a civil szervezetekre, a nagyvállalatokra, az önkormányzat és intézményrendszerében már működő kapcsolódásokra.

Jelen fejezet áttekintést nyújt az egyes célcsoportokról, azok sajátosságairól.

6.1 Önkormányzat és intézményrendszere

A 2020-2024-es Fenntarthatósági Stratégiában fontos célkitűzés volt, hogy a jövőálló változás szemlélete az önkormányzattól és intézményrendszerének változásából induljon ki. Az elmúlt időszak eredményeinek értékelésénél egyértelműen kimutatható, hogy a változás elindult, sőt elkezdett beépülni az intézményrendszerbe, hiszen a fenntarthatóság horizontális szempontként megjelenik minden projekt, esemény, aktivitás, tevékenység során, sőt a munkatársak, vezetők mérik saját tevékenységük környezeti, társadalmi hatását előre kijelölt indikátorok segítségével. Fontos, hogy e folyamatok erősödjenek, folytatódjanak a következő fenntarthatósági ciklus alatt is, ennek megfelelően a Fenntarthatósági Stratégiában az alábbi célcsoportok jelölhetők ki.

- **Polgármesteri Hivatal vezetői, munkatársai**

A hivatal vezetői és munkatársai az egyik legfontosabb színtere és csatornája a fenntarthatósági törekvések megvalósulásának, hiszen továbbra is igaz, hogy ha egy rendszeren változtatni szeretnénk, hangot adni a fenntarthatósági törekvések szükségességének, akkor annak belülről kell elindulnia. Feladat, hogy jelen célcsoportban már elindult változások tovább erősödjenek, illetve új törekvéseknek is helyet adjanak a jövőálló kerület és hivatal formálása érdekében.

- **Az önkormányzathoz kapcsolódó intézményrendszer vezetői, munkatársai**

Az ő elérésük, meggyőzésük, motiválásuk, bevonásuk a fenntarthatósági törekvésekbe továbbra is kulcskérdés. Ezek a vezetők és munkatársak szintén a látható és tetten érhető csatornái akár a lakossági, akár a szervezeti szintű kommunikációnak, ahol eldől, hogy milyen példákat tudnak az egyes szervezetek felmutatni, amelyek a jövőállóság irányába hatnak.

- **Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat vezetői, testületei**

Kiemelt jelentőségű Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat vezetőinek példamutatása, az irányelvek követése, hiszen az intézményrendszer egészét az ő gondolkodásuk, cselekedeteik irányítják. Ők azok, akik példamutató bástyái lehetnek az ESG pillérek közül a „governance” lábnak, azaz a jövőálló és átlátható szervezet és működés megvalósításának, kiépítésének, mely kulcsa a teljes kerületi fenntarthatósági működésnek.

A célcsoport aktív bevonásában, motiválásában továbbra is jelentősen segít a tiszta, egyértelmű és világos kommunikáció, a saját érdeklődési pontok megtalálása, a kisebb-nagyobb szervezeti egységek (osztályokban, csoportokban, főosztályokban) kisközösségeiben történő vállalások aktivizálása, a saját élmény és saját vállalat lehetőségének megteremtése, és az, hogy a munkavállalók egyéni szinten is fontosnak tartsák a fenntartható gondolkodás és szemléletmód megvalósítását.

6.2 For-profit szektor, vállalati partnerségek

A vállalati partnerségek, a kerületben működő, székhellyel rendelkező for-profit szektor megszólítása kiemelkedő a jelen ciklusban is. Ők azok, akikkel partnerségben hatékonyabbá tehető a fenntarthatósági munka, akikkel összehangolhatók a kerületi törekvések, feladatok, akik segítségével még nagyobb lehet a volumene az elérhető sikereknek, és akikkel karöltve még több érintett, egyén, lakos szólítható meg. Előzőekben már részletezte jelen anyag, hogy a partnerségi együttműködésekben milyen eredmények, sikerek születtek az elmúlt időszakban. Szükségesnek tartjuk, hogy a partnerségi hatókört és lehetőségeket tovább növeljük, ezek az együttműködések kiterjeszthetők legyenek akár lakossági megmozdulásokra, akciókra, eseményekre is, mely akár nagyvállalati érdek is lehet.

- **Nagyvállalatok**

A kerületi nagyvállalatok az eddigi partnerségi együttműködések főbb résztvevői, hiszen ők azok, akikkel lépésről lépésre több és több együttműködés, kölcsönös előnyökön alapuló projekt valósítható meg. Cél, hogy a következő ciklusban még tovább erősítsük és szélesítsük ezen partnerek számát, és a velük való együttműködések lehetőségét. Így fontos, hogy az eddig megvalósult civil-vállalati-önkormányzati együttműködések mellett már lakossági célú, irányú partnerségi programok is elérhetők legyenek.

- **Kkv-k, mikrovállalkozások, egyéni vállalkozók**

Jelen Stratégia egyik kiemelt célcsoportja a kkv-k, mikrovállalkozások, egyéni vállalkozók, akiknek igen magas a számuk a kerületben, akikkel mindenképpen foglalkozni szükséges. A helyi kis- és középvállalkozások Budapest III. kerületében széles spektrumot fednek le mind tevékenységi kör, mind méret szempontjából. Óbuda-Békásmegyer gazdasága vegyes, a hagyományos iparágaktól kezdve a modern szolgáltatási szektorig. A kerületi lakosság sok esetben előnyben részesíti a helyi termékeket és szolgáltatásokat, ami ösztönözheti a kkv-k fejlődését. Egy kis- és középvállalkozás számára az önkormányzat fontos partner lehet, amely hozzájárulhat a vállalkozás fejlődéséhez, működési környezetének javításához és versenyképességének növeléséhez.

6.3 Nonprofit szervezetek

A nonprofitok megszólítása, a velük való még szorosabb partneri együttműködés már az előző ciklus része volt, s ebben számos siker és pozitív eredmény felmutatható. Természetesen ezek azok a szervezetek, akik nélkül szinte megvalósíthatatlan a kerületben élő, valamilyen tekintetben hátrányos helyzetben lévő vagy nehézséggel küzdő társadalmi csoportok megszólítása, elérése, az ő szempontjaik minél hatékonyabb megjelenítése. Ugyancsak igaz ez a környezeti szempontok beépítésére is. Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat közel 120-130 nonprofit szervezettel tart kapcsolatot. A működési céljukat tekintve kiemelkedően nagy számban vannak az életvitelükben támogatásra szorulókkal, a sporttal, és a kultúrával, hagyományőrzéssel, művészetekkel foglalkozó szervezetek. Ez mindenképpen meghatározza a stratégiai együttműködési irányokat is.

6.4 Lakosság

A lakosság megszólítása, aktív bevonása a környezeti, társadalmi célok elérésébe a Stratégia kiemelt célja. A lakosság bevonása azért fontos, mert az egyéni és közösségi részvétel erősíti a környezettudatos szemléletet, növeli a kezdeményezések hatékonyságát, és hosszú távon biztosítja azok sikerét. A lakosság 13%-a 15 éven aluli gyerek, 64%-a 15 és 64 év közötti, míg a 65 év feletti nyugdíjas korú lakosság a kerület 23%-a.

- **Időskorúak:** Számuk továbbra is magas a kerületben, az ő ellátásukat segítő intézményrendszer igen erős, számos ponton azonban segíteni szükséges őket ahhoz, hogy a jövő kihívásait tudják kezelni. A legnagyobb kihívások egyike, hogy hogyan érhetők el azok az időskorú személyek, akik jelenleg a szociális ellátórendszer látóterén kívül vannak, emellett számos olyan speciális igényük van, aminek kielégítéséhez segítségre szorulnak.
- **Fiatalok:** Igen nagy számban élnek a kerületben, ez köszönhető az itt működő felsőoktatási intézményeknek is. Az ő bevonásuk további erősítése szükséges a kerület jövőállóságának biztosításához.
- **Családosok, kismamák:** Folyamatos feladatot ad egy kerület számára a családbarát megoldások biztosítása. Ők azok, akik a fiatalok mellett különösen fogékonyak lehetnek a fenntarthatósági szemléletre, gyermekeik jövőjének, fejlődésének biztosítása érdekében.

- **Hátrányos helyzetű - esélyegyenlőségi szempontból speciális igényű - csoportok** (pl. nők, gyermeküket egyedül nevelők, származásuk, vagyoni helyzetük, iskolázottságuk miatt kirekesztettek, krónikus betegséggel küzdők, stb.): Közülük is kiemelkednek a fogyatékos személyek és tágabb kategóriában a megváltozott munkaképességű személyek.

6.5 Közösségek, lakóközösségek

Az egyének elérése mellett a fontos és kiemelt cél a kisközösségek elérése: így akár a lakóközösségek, egy kis területen lakók, valamilyen okból összekapcsolódott közösségek megszólítása és involválása a programokba, a Fenntarthatósági Stratégia megvalósításába. Ők lehetnek azok a csoportjai a lakosság elérésnek, akik helyi motivációt tudnak tenni egy-egy probléma megoldásába, akik helyben tudnak aktivizálni egyéneket, akik a változás nagykövetei lehetnek.

7. A Fenntarthatósági Stratégia pillérei

A fenntarthatósági pillérek kialakításánál közös szempont volt, hogy továbbra is:

- jól kommunikálhatók legyenek minden célcsoport felé,
- hordozzanak üzenetet, melyek motiválóak, aktív cselekvésre ösztönöznek,
- az elkövetkezendő időszak, jelen Fenntarthatósági Stratégia alapját és főbb irányait jól képviseli,
- azoknak az értékeknek a mentén szerveződnek, amelyek jelen stratégiai időszak legmeghatározóbb elemei.

A Fenntarthatósági Stratégia pilléreinek megalkotásakor alapvető szempont volt, hogy a fenntarthatóság mindhárom dimenziójában, társadalmi, környezeti, gazdasági területeken is jól értelmezhetőek legyenek. Fontos iránymutatás volt az a tendencia- és intézkedés-együttes, mely a vállalatokat már elérte, így az ESG (Environment Social Governance = Környezeti Társadalmi Vállalatirányítás) szempontoknak való megfelelés, az ahhoz való igazodás is. Mindezek beépítésre kerültek annak érdekében, hogy a partnerségi folyamatokban minél inkább értésék a szektorok egymás elvárásait és a cselekvés elvárt hatásait.

Ezek alapján az alábbi irányok jelölhetők ki:

- A kialakított partnerségi irányokat, szervezeti együttműködéseket a lakossági célkitűzések felé irányítani egyéni, szervezetre szabott projektekkel.
- Közösségi tudat, közösségi gondolkodás erősítése.
- Erősíteni a szolgáltató önkormányzati jelleget – az átláthatóság, a fenntartható beszállítói hálózat, a digitális felzárkózás területein.
- Igazodni és reflektálni a vállalati színtereken beépülő/beépült ESG szemléletre.
- Környezeti akciókat, zöld irányokat aktívan beépíteni a Stratégia célkitűzéseibe.
- Hatékony, gyors (quick-win) sikerek és eredmények, a lakosság megszólítása a társadalmi aktivitások területén.

Ezek alapján a most megalkotott Fenntarthatósági Stratégiában három pillér és egy alapot képező fundamentum került meghatározásra.

PARTNERSÉGBEN MŰKÖDÜNK

A Stratégia FUNDAMENTUMA, az a partnerségi rendszer, civil-vállalati-önkormányzati-intézményi együttműködési hálózat, amely az elmúlt ciklusban létrejött, elindult. Erre építhetünk a 2025-29-es időszakban is, az egyes cselekvések, lépések és fejlesztések megvalósítása során.

Pillérek:

ZÖLDEN GONDOLKODUNK

Ez a pillér a kerületben már működő és kialakítandó környezeti fenntarthatósághoz kapcsolódó prioritásokat foglalja magába.

KÖZÖSSÉGBEN VAGYUNK

A pillér a társadalmi, szociális témákhoz kapcsolódó feladatokat, a megtartó közösségek támogatását, a sokszínűség, az elfogadó, befogadó szemlélet kialakítását célozza.

SZOLGÁLTATÓ ÖNKORMÁNYZATOT ÉPÍTÜNK

Ez a pillér pedig az önkormányzat és intézményrendszeréhez kapcsolódó szükséges változásokat, feladatokat, prioritásokat foglalja magába annak érdekében, hogy egy fenntartható és átlátható intézményrendszer segítse a kerületben élőket.

ÓBUDA-BÉKÁSMEGYER RÓLUNK SZÓL

Mottónk, egy üzenet arról a folyamatról és befektetésről, amely a Stratégia megalkotásával és megvalósításával elindul. Egyfelől azt sugallja, hogy egy jövőálló kerület kiépítésében mindenkinek megvan a maga helye és szerepe, másfelől azt jelzi, hogy minden tett, intézkedés, mely a Stratégia égisze alatt történik, a kerület jövőéért, a benne élő és működő lakosokért, szervezetekért történik, róluk szól, „rólunk szól”.

A FENNTARTHATÓSÁGI STRATÉGIA PILLÉREI

ÓBUDA-BÉKÁSMEGYER RÓLUNK SZÓL

7.1. Partnerségben működünk

7.1.1. Tartalma, főbb üzenetek

A 2020-2024-es fenntarthatósági ciklus már megteremtette azt az alapot a partnerségi rendszer tekintetében, melyre jelen 2025-2029 közötti periódus alatt építkezni tudunk. Kiemelten fontos ez időszak alatt is, hogy azokat a vállalatokat, nonprofit szervezeteket, intézményeket, melyek a kerületben működnek és nyitottak a kooperációra, őket a hivatal elérje, megszólítsa, sőt, velük együtt közös együttműködéseket valósítson meg.

A Partnerségben működünk alap az alábbi üzeneteket hordozza:

- Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat számára fontos, hogy egy jövőálló, fenntarthatóan működő kerület valósuljon meg. Ez a munka azonban elképzelhetetlen partnerségek, jól működő együttműködések és összefogások nélkül.
- Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat és a kerületben működő vállalatok, nonprofitok, intézmények tudják, hogy jövőálló kerület csak összefogással, közös szándékkal és akarattal valósítható meg.
- Olyan együttműködések, jövőálló befektetések megvalósítása a cél, melyek elősegítik a kerület lakóinak fenntartható életét, a kerület környezeti jövőállóságát, a társadalmi sokszínűséget, a közösségek erősödését.

7.1.2 Főbb intézkedések, prioritások az alap kapcsán

A Partnerségben működünk alap kapcsán az alábbi prioritások, intézkedési irányok jelölhetők ki:

- **Civil-vállalati-önkormányzati együttműködések tovább építése**
A kerület fenntarthatóságának megteremtése érdekében továbbra is hatásnövelő lehet és gyarapítani fogja az eredményeket, ha a Stratégia megvalósítását az önkormányzat nem egyedül, hanem nonprofit és for-profit partnerekkel összhangban valósítja meg. Ezért fontos alapját képezi a jövőálló terveknek a vállalati és civil szektorral való együttműködés és a további partnerségek kialakítására való törekvés. Az önkormányzat ezekben az együttműködésekben továbbra is mint katalizátor, a platform megteremtője vesz részt.
- **Nonprofit szervezetekkel való együttműködések**
Továbbra is elengedhetetlen, hogy a nonprofit szervezetek a kerület és az önkormányzat életében ne csak, mint támogatandó területek, szervezetek szerepeljenek, hanem legyen törekvés az önkormányzat és a civil szervezetek közötti partnerség, együttműködés erősítésére. A cél: megtartani a szolgáltató civil szervezeti attitűdöt, annak érdekében, hogy gazdasági fenntarthatóságuk is megvalósuljon.

- **Lakossági célú együttműködések előmozdítása**

Nagyobb hangsúlyt érdemes helyezni a partnerségek kapcsán a lakossági célokat (is) szolgáló együttműködésekre, melyek célja, hogy a kerület lakosságának szemléletformálását elősegítse, elindítson olyan változásokat a lakosság körében, melyek hosszabb távon a kerület fenntarthatóságára is kihatnak. Erőfeszítéseket érdemes tenni olyan lakossági, közösségeket is érintő programok megvalósítására, melyekben egyaránt részt tudnak vállalni a helyben működő vállalatok, civil szervezetek és az önkormányzat.

- **Jógyakorlatok bemutatása**

Tekintettel arra, hogy Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat úttörő a civil-vállalati-önkormányzati partnerségi együttműködések kialakításában és előmozdításában, tehet arra kísérletet, hogy valamilyen módon díjazza, kiemeli, bemutatja azokat a vállalatokat vagy partnerségi együttműködések, akik erőforrásokat és erőfeszítéseket tesznek azért, hogy a kerület jövőállóságát biztosítsák.

7.1.3 Cselekvési javaslatok

A Partnerségben működünk alap kapcsán megfogalmazott cselekvési javaslatok:

7.1.3.1 A Fenntarthatóság tere rendezvény megújítása és folytatása

A III. kerületi Fenntarthatóság Tere elnevezésű rendezvényt 2023. november 23-án tartották a Goldberger Textilipartörténeti Múzeumban. Az esemény során különböző előadások és interaktív műhelymunkák zajlottak, például a „World Café” módszer alkalmazásával, amely az önkéntesség és a helyi közösségek fejlesztésére fókuszált. A programban önkormányzati, vállalati és civil szereplők osztották meg tapasztalataikat a fenntarthatóság, felelősségvállalás és önkéntesség területeiről. Az esemény célja volt, hogy egy közös platformot biztosítson a kerületben érdekelt vállalatok, intézmények és civil szervezetek számára, elősegítve a fenntarthatósági törekvések megerősítését és a közösségi részvételt. A rendezvény egyik különlegessége volt, hogy kiemelt figyelmet fordított a helyi problémák megoldására és az érdekelt felek együttműködésére, erősítve Óbuda-Békásmegyer fenntarthatósági törekvéseit.

A rendezvény folytatásához további témakör javaslatok:

- megváltozott munkaképességűek foglalkoztatása
- családbarát intézkedések megvalósítása
- munka-magánélet összhangjának megtalálása
- környezetvédelmi kérdések megvitatása, zöldterületek védelme
- ifjúsági álláskeresés kezelése, gyermekvédelem
- körforgásos gazdaság, energiahatékonyság
- helyi jó példák és gyakorlatok bemutatása

7.1.3.2 Óbudai Civil Üzleti Iskola folytatása

Az Óbudai Civil Üzleti Iskola egy egyedülálló kezdeményezés, amelyet Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat indított el 2021-ben a helyi civil szervezetek és vállalatok együttműködésének elősegítésére. Célja a civil társadalom erősítése, a kerületben működő nonprofit szervezetek összekapcsolása az üzleti élet szereplőivel, hogy közösen keressék meg a válaszokat a lokálisan felmerülő problémákra, fenntarthatósági kérdésekre. A Civil Üzleti Iskola három évfolyamában eddig 65 civil szervezet kapott gyakorlati tudást a vállalatokkal, intézményekkel való partnerségek kialakításáról. A Civil Üzleti Iskola egy hat alkalmas képzés, mely során a civil szervezetek a vállalatokkal, intézményekkel való együttműködési lehetőségekbe kapnak gyakorlati betekintést, továbbá kerületi és néhány budapesti székhelyű vállalat civil szervezetek iránt nyitott képviselői tartanak előadásokat. A résztvevő civil szervezetek feladata volt, hogy a képzés időszaka alatt kidolgozzanak egy olyan szolgáltatást, mely valamely helyi problémára ad választ, és/vagy segítséget jelent a programba bevont vállalatok számára feladataik megoldásában.

A Civil Üzleti Iskola három évfolyamában eddig 34 ilyen civil szolgáltatás született meg, amelyekkel nemcsak új bevételekhez, új erőforrásokhoz jutnak a civil szervezetek, de olyan projekteket is megvalósíthatnak vállalati szereplőkkel és az önkormányzattal közösen, amelyek a kerület és a lakosok hosszú távú érdekeit szolgálják. Civil–vállalati partnerségek jöttek létre többek között a kerület természeti értékeinek megőrzésére faültetéssel, vállalati önkéntesek segítettek a kerület hulladékmentesítésében, tárgyi felajánlást kaptak rászoruló családokat támogató szervezetek. A Civil Üzleti Iskolában partnerségre lépő vállalatok és nonprofitok Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat koordinációjával több mint 60 millió forint kerületben testet öltő értéket teremtettek közösen. A három évfolyam szolgáltatásait a három Óbudai Civil Szolgáltatások Portfóliója tartalmazza.

Az Óbudai Civil Üzleti Iskola egyedülálló kezdeményezés, amely hatékonyan kombinálja a társadalmi, környezeti és gazdasági érdekeket. Folytatása és megújítása lehetővé teszi a meglévő sikerek megerősítését és a helyi közösségek további támogatását.

Fejlesztési javaslatok:

- Témakörök bővítése: például az önkéntesség, önkéntes programok fejlesztésének oktatására, rendezényszervezési ismeretek, nonprofit menedzsment.
- Hálózatosodás: külön eseménnyel elősegíteni, hogy helyi civil szervezetek összekapcsolódhassanak, vagy akár nemzetközi kapcsolatokat építsenek ki.
- Alumni-program: öregdiák találkozó a volt végzősöknek.

A Fenntarthatóság Tere és az Óbudai Civil Üzleti Iskola megújítása és folytatása nemcsak a helyi közösségek, hanem a szélesebb társadalom számára is értéket teremt, és fontos szerepet játszik a fenntartható fejlődés előmozdításában:

- A két program elősegíti a helyi önkormányzat, civil szervezetek és vállalatok közötti párbeszédet és együttműködést, ami hatékonyabb és célzottabb fenntarthatósági projektekhez vezethet.

- Ezek a projektek hozzájárulnak a helyi lakosság, szervezetek és vállalatok környezeti és társadalmi fenntarthatóság iránti tudatosságának növeléséhez.
- Mindkettő közvetlen fókuszában a helyi fenntarthatósági kihívások állnak. Az érintettek helyspecifikus megoldásokat dolgozhatnak ki, amelyek hatékonyabban alkalmazhatók a terület egyedi kihívásaira.
- A két program lehetőséget biztosít a legjobb gyakorlatok, innovatív fenntarthatósági ötletek és már megvalósult projektek bemutatására. Az inspiráló példák ösztönözhetik a további cselekvéseket mind a civil szektorban, mind az üzleti életben.
- Az ilyen rendezvények elősegítik az ENSZ Fenntartható Fejlődési Céljainak (SDG) helyi szintű megvalósítását, különösen a közösségi együttműködés, esélyegyenlőség és környezetvédelem területén. Hozzájárul az EU fenntarthatósági stratégiájának megvalósításához is, különösen a zöld átállás és a társadalmi igazságosság területén.
- Óbuda-Békásmegyer ezen rendezvényei, projektjei modellként szolgálnak más kerületek és települések számára, megmutatva, hogy a fenntarthatóságot helyi szinten is hatékonyan lehet támogatni.

7.1.3.3 Lakossági célú civil-vállalati-önkormányzati közös projektek

Sportnap, egészségnap helyi vállalatokkal

Óbuda-Békásmegyer Sportnapja egy népszerű esemény a kerületben, amely különböző korosztályokat mozgósít az aktív életmód és a közösségi sportolás érdekében. Az események közé tartozik például a Nordic Walking, jóga, zumba, gerinctorna és tai chi bemutatása, amelyek mellett hagyományos szabadidősportok, mint a pingpong, sakk és tenisz is helyet kapnak. Az esemény helyszíne jellemzően az Óbudai Szabadidő Park, vagy más, zöld környezetben lévő helyszínek, ahol a résztvevők kapcsolódhatnak és új sportokat próbálhatnak ki.

A Sportnap lehetőséget kínál arra, hogy szorosabb kapcsolatokat építsen ki Óbuda-Békásmegyer a helyi vállalatokkal, vállalkozásokkal. A Fenntarthatósági Stratégia interjúi során a Graphisoft Park jelentkezett helyszíneként, és felmerült a Biotech USA vállalat neve együttműködőként.

Több kisebb-nagyobb cég, vállalkozás ápol szoros kapcsolatot a III.kerülettel, ahol többüknek fő irodai központjuk is található. Társadalmi felelősségvállalási programjuk keretében a helyi közösségeket is támogatják, például karitatív és közösségi projekteken keresztül, valamint aktívan együttműködnek civil szervezetekkel helyi szinten például az Óbudai Civil Üzleti Iskola keretein belül.

Ennek az együttműködésnek a kiterjesztése a következő területeken valósulhat meg a kerületi Sportnap kapcsán:

- Biotech USA nagykövetek bevonása: A BioTech USA számos sportolót támogat és működtet egy nagyköveti programban, amelyben kiemelkedő eredményeket elérő sportolók, influencersok és társadalmi felelősségvállalási aktivisták vesznek részt.
- Előadások tartása: A Biotech USA munkatársai aktív előadók fizikális és mentális egészség témakörében.

Canon World Unseen kiállítás kiterjesztése

A Canon World Unseen kiállítás egy innovatív fotográfiai tárlat, amely az inkluzivitást helyezi előtérbe. A kiállítás célja, hogy a látássérült és a látó látogatók számára egyaránt lehetővé tegye a fotográfiai művek érzékelését. Az esemény különleges, tapintható technológiával készült réteges nyomtatásokat és Braille-írásokat alkalmaz, amelyeket audionarrációk egészítenek ki. Így a látássérültek is átélhetik a képek által közvetített érzelmeket és történeteket, miközben a látók betekintést nyerhetnek a látássérültek világába. A kiállítás nagy sikerrel mutatkozott be Magyarországon, az Óbudai Múzeumban 2024-ben, ahol a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségével együttműködve valósult meg.

A Canon és Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat sikeres együttműködése több módon is kiterjeszthető lenne, hogy még szélesebb körben hasznosuljon. Ezek az intézkedések hozzájárulnak ahhoz, hogy a kiállítás nemcsak művészeti, hanem társadalmi szinten is erőteljesebb hatást fejtessen ki:

- **Egy hét a fogyatékos emberekről - nyílt napok és események**
Önkormányzati nyílt napokkal, valamint a helyi kulturális fesztiválokba integrálva nagyobb közönséget vonzhatnak az inkluzív művészet iránt érdeklődő helyiekből.
- **Iskolai és oktatási programok**
Közös oktatási programok szervezése, amelyek során helyi iskolák diákjai megismerkedhetnek az inkluzív művészeti formákkal és a látássérültek kihívásaival. Ez segítene a fiatalabb generáció empátiájának és elfogadásának fejlesztésében. Workshopok, ahol a résztvevők kipróbálhatják a tapintható nyomtatás technikáját, valamint megismerkedhetnek a Braille-írás és az audionarráció készítésének folyamatával.
- **Helyi művészek bevonása**
Óbuda-Békásmegyer helyi művészei és látássérült alkotói közösen dolgozzanak új művek létrehozásán, amelyeket bemutathatnak a kiállításon vagy annak keretében.

7.1.3.4 Egyéni vállalkozók, mikrovállalkozások, startupok oktatása

A kerületben található nagyszámú egyéni vállalkozó és KKV támogatására javasolt a következő aktivitások megvalósítása.

Vállalkozói Akadémia a Számlázz.hu vállalattal

A Számlázz.hu egy vezető magyar online számlázórendszer, amely egyszerű és gyors megoldást kínál vállalkozások számára a számlázás és pénzügyi adminisztráció terén. A cég 2005-ben indult, és azóta több százezer felhasználót szolgál ki. A Számlázz.hu aktívan kapcsolódott be az Óbudai Civil Üzleti Iskolába előadóként és oktatási helyszín biztosításával a helyi civil szervezetek támogatására.

A Számlázz.hu felajánlást tett, hogy megnyitja a Vállalkozói Akadémia elnevezésű programját a kerületi kisvállalkozások és civil szervezetek előtt. A Számlázz.hu Vállalkozói Akadémia egy olyan oktatási platform, amelynek célja, hogy támogassa a vállalkozókat a vállalkozásirányítás különböző aspektusaiban való eligazodásban. Számos online képzést, webináriumot és workshopot kínál, amelyek olyan kulcsfontosságú

témákra összpontosítanak, mint a stratégiai üzletfejlesztés, a pénzügyi menedzsment, az értékesítés, a marketing és a jogi megfontolások. Az akadémia célja, hogy gyakorlati ismereteket és eszközöket nyújtson a vállalkozók számára, segítve őket a közös kihívások kezelésében és vállalkozásuk hatékony fejlesztésében.

Díj helyi vállalatoknak - Óbuda-Békásmegyer Partnerség Díj

Az Óbuda-Békásmegyer Partnerség Díj megalapításával a III. kerületi fenntartható partnerségek kialakításáért tett legnagyobb intézkedéseket díjazná az önkormányzat. Az Óbuda-Békásmegyer Partnerség Díj célja, hogy elismerje, és széles körben bemutassa azokat a vállalatokat, melyek aktívan hozzájárulnak a kerület fenntarthatósági céljainak eléréséhez, partnerségeket építenek a helyi közösséggel, a helyi önkormányzat intézményeivel, civil szervezetekkel és más vállalkozásokkal a környezeti és társadalmi felelősségvállalás terén. Ez a díj nemcsak elismerést adna a fenntarthatóság iránt elkötelezett cégeknek, hanem hozzájárulna a III. kerület környezettudatos fejlődéséhez is.

- A díj célja a partnerségek támogatása, különösen azok között a vállalatok, intézmények és civil szervezetek között, amelyek közösen dolgoznak fenntarthatósági projektek megvalósításán. A díjazottak példáján keresztül mások is inspirációt nyerhetnek, és könnyebben együttműködhetnek a közösségben.
- A díj lehetőséget ad arra, hogy a vállalatok megmutassák elkötelezettségüket a társadalmi felelősségvállalás és a kerület iránt, és elismerést nyerjenek azokért a projektjeikért, amelyek javítják a társadalmi és környezeti helyzetet helyi szinten.
- A díjazott vállalatok nemcsak elismerést kapnak, hanem példát mutatnak a többi vállalkozás számára, hogyan lehet sikeresen integrálni a fenntarthatóságot és a helyi partnerségek kialakítását az üzleti működésbe. Ez a közösségi érzést is erősíti, miközben a vállalatok inspiráló szerepet tölthetnek be a helyi társadalomban.

7.2 Zölden gondolkodunk

A Zölden gondolkodunk a Partnerségben működünk alapra építkező első pillér.

7.2.1 Tartalma, főbb üzenetek

A fenntarthatóság központi eleme a természeti környezet védelme és az ökoszisztémák megőrzése, jelen Fenntarthatósági Stratégia zöld intézkedéseket tárgyaló pillére nemcsak a környezet megóvását segíti, hanem hosszú távon hozzájárul az emberi életminőség javításához is.

A Zölden gondolkodunk pillér az alábbi üzeneteket hordozza:

- Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat számára fontos, hogy folytassa a megkezdett lépéseket a zöld fenntarthatóság kiépítésére, és meg szolgálja A „legklímatudatosabb kerület” megtisztelő

címet. Ennek a törekvésnek a megvalósítását az Önkormányzat nem egyedül kívánja végrehajtani: szükségesnek látja bevonni a helyi vállalatokat és szervezeteket, de leginkább a helyi lakosságot.

- Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat elkötelezetten cselekszik a környezet és természeti kincseink védelme érdekében, új utakat keresve a példamutatásra. Ez az útkeresés és elkötelezettség inspirációt adhat a közösség tagjainak, így a környezetvédelem a mindennapi élet részévé válhat.
- Minden végrehajtott program és kezdeményezés egyben közös tanulási folyamat, Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat zöld szerepvállalása egyben lehetőséget teremt a párbeszédre, hogy egy élhető kerületet teremtsünk. Ez a típusú együttműködés nemcsak a helyi, hanem a globális környezetvédelmi problémák kezelésében is szerepet játszhat.

7.2.2 Főbb intézkedések, prioritások a pillér kapcsán

A Zölden gondolkodunk pillér kapcsán az alábbi prioritások, intézkedési irányok jelölhetők ki:

- **A természeti erőforrások megőrzése**
A természeti erőforrások, mint a víz, a talaj, a levegő, a biodiverzitás fenntartható használata biztosítja, hogy a jövő generációk számára is rendelkezésre álljanak. A szennyező anyagok kibocsátásának csökkentése, a levegő, a víz, a talaj minőségének megőrzése pozitív hatással van a jelenkor emberének egészségére és az élhetőségre is. Erőfeszítéseket kell tenni olyan kezdeményezések létrehozására, folytatására, megújítására és támogatására, amelyek védik és megóvják a kerület környezeti értékeit.
- **Az éghajlatváltozás elleni küzdelem**
Az éghajlatváltozás jelentős fenntarthatósági kihívás. A környezetvédelmi célok és akciók – például a megújuló energiaforrások előtérbe helyezése, energiahatékonysági programok bevezetése, zöldterületek növelése – közvetlenül hozzájárulnak az éghajlatváltozás mérsékléséhez.
- **A környezetvédelem legfőbb erőforrásai a kerület lakosai**
A helyi lakosok jobban ismerik a saját környezetüket és annak problémáit. Ők az elsők, akik szembesülnek a szennyezéssel, zöldterületek csökkenésével vagy a közlekedési problémákkal, és mint közvetlen érintettek, az ő döntéseik és cselekedeteik a leggyorsabban képesek hatni a helyi környezetre. Az emberek mindennapi választásai – például a zöld közlekedés, a szelektív hulladékgyűjtés vagy az újrahasznosítás – közvetlen hatással vannak a kerület környezetvédelmi eredményeire. A Fenntarthatósági Stratégiában megfogalmazott javaslatokkal támogatni kell a lakosokat ebben a tevékenységükben.
- **A közösségek ereje**
A fenntarthatósági kezdeményezések, például közösségi kertek vagy faültetési programok erősítik a helyi közösségeket, és a lakosok aktívan részt vehetnek a környezetük javításában. A fenntarthatóság iránti elkötelezettség vonzóbbá teszi a kerületet a családok és fiatalok számára, erősítve a közösségi identitást. A környezetvédelmi programok és kampányok révén növelhető a lakosság környezettudatossága, erősítheti a társadalmi tudatformálást. A lakossági közösségek, amikor egy cél érdekében összefognak, hatékonyan képesek mozgósítani erőforrásaikat.

7.2.3 Cselekvési javaslatok

A Zölden gondolkodunk pillér kapcsán az alábbi cselekvési javaslatok kerültek megfogalmazásra:

7.2.3.1 Energiahatékonysági projektek és feladatok

A III. kerületben az energiahatékonyság kiemelt szerepet kap, mivel az önkormányzat rendszeresen támogatja az energiahatékonysági beruházásokat és fenntarthatósági projekteket. A legfontosabb kezdeményezések közé tartoznak a zöldfelület-gondozási pályázatok és energetikai felújítási programok, melyek a társasházak számára kínálnak anyagi segítséget az épületek modernizálásához és a közösségi zöldterületek fejlesztéséhez. A kerület emellett részt vesz egy energiahatékonysági koncepció kidolgozásában, amely célja a helyi közszolgáltatások és lakóépületek energiafogyasztásának csökkentése, valamint a fenntarthatóbb életmód elősegítése. A projekt részeként a WELLBASED program is elérhető, amely kifejezetten a békásmegyeri lakótelepen található háztartások számára biztosít különböző támogatásokat, például energetikai képzéseket és a háztartási gépek modernizálását. A kerületben több alkalommal került sor kedvezményes, energiatakarékos Led-izzó vásár megtartására is, mely a lakosság körében nagy érdeklődésre tartott számot.

Érdemes ezeket a kezdeményezéseket folytatni, hiszen ezek nemcsak a fenntarthatóságot célozzák, hanem erősítik a közösségi összefogást is, mivel a pályázatok és programok révén a lakosok és a helyi vállalkozások együtt dolgozhatnak a kerület energiatudatos fejlődéséért.

Jelen Stratégia megfogalmazása előtt lefolytatott interjúk során fogalmazódott meg az a cselekvési javaslat, hogy érdemes lenne felmérni az önkormányzat intézményeinek energiahatékonyságát akár egy energiahatékonysági szakember segítségével. A szakember javaslatokat tenne arra, hogy kis befektetéssel milyen korszerűsítésekre lenne lehetőség.

Óbuda-Békásmegyer Fenntartható Energia és Klíma Akcióterve (SECAP) megfogalmaz olyan javaslatokat az energiahatékonysággal kapcsolatban, amelyeket érdemes beépíteni az önkormányzati működésbe.

7.2.3.2 A vízmegtartás elősegítése

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat több kezdeményezést is indított a vízmegtartás elősegítésére, mind lakossági, mind intézményi szinten. Az egyik fontos program a víztakarékosság népszerűsítése, amely során a kerület lakói számára különféle víztakarékos eszközöket, például áramlásszabályozókat (perlátorokat) biztosítanak kedvezményes áron. Ez a program különösen a vízfogyasztás csökkentésére összpontosít, akár 40%-os megtakarítást is lehetővé téve a háztartásokban.

Ezen kívül az önkormányzat minden kerületi óvodát ellátott víztakarékos adagolókkal, amelyek jelentős mértékben csökkentik a vízfogyasztást az intézményekben, miközben a fenntartható életmódra is nevelik a gyermekeket. A kerület esővízgyűjtő akciója során térítésmentesen biztosít az önkormányzat a lakosság számára esővízgyűjtő tartályokat, az érdeklődés mindig nagy a lakosság részéről.

A Püskösdfürdői esőkert, amelyet a Fővárosi Közművek FŐKERT Divíziója alakított ki, a III. kerületi Püskösdfürdő Parkban található innovatív vízgazdálkodási megoldás. A park déli részén kialakított esőkert célja a csapadékvíz helyben történő elnyelése és hasznosítása, csökkentve ezzel a vízfelhalmozódást és javítva a park vízgazdálkodását.

A cél a következő években ezeket a kezdeményezéseket folytatni és kibővíteni. A téma nagyon fontos és aktuális – az elkövetkező évek egyik legnagyobb zöld problémája lesz a vizek megtartása és annak felhasználása. A városi víz hatalmas kincs: bár az előrejelzések szerint a csapadékok éves mennyisége sokat nem változik, azonban az eloszlás az eddigieknél jóval szélsőségesebb lesz. A váltakozó aszályos és özönvízszerű csapadékos időszakok már az elmúlt években is érintették Budapestet. A Főváros

vízháztartása jelentősen megváltozott a beépített területek növekedése miatt, mivel a csapadékvíz nem tud természetesen elszivárogni, hanem a csatornarendszerbe kerül.

Önkormányzati példák:

Számos magyar önkormányzat dolgozik saját vízgazdálkodási stratégián, hogy hatékonyan kezelje a vízkészleteket és alkalmazkodjon a klímaváltozás kihívásaihoz. Pilisborosjenő Község Önkormányzata elkészítette az Integrált Települési Vízgazdálkodási Tervét, amely a település vízgazdálkodási elemeit egységes szerkezetben tárgyalja, és rámutat a településfejlesztési elképzelésekkel való kapcsolódási pontokra. Budapest Főváros II. Kerületi Önkormányzatának középtávú fejlesztési terve a vízgazdálkodás terén kiemelt figyelmet fordít a csapadékvíz kezelésére és a zöldfelületek fenntartására. A dokumentum hangsúlyozza a vízelvezető hálózat fejlesztésének és a víz-visszatartó kapacitás növelésének fontosságát mind bel-, mind külterületeken. Ezen intézkedések célja az elöntési károk megelőzése és a fenntartható vízgazdálkodás biztosítása. Maga Budapest Főváros is több kezdeményezésével ösztönzi a vízmegtartást, a városvezetés célja, hogy a csapadékvíz-gazdálkodás tudatos tervezésével enyhítse az éghajlatváltozás hatásait. Ennek jegyében jelent meg a Szivacsváros című kiadvány gyakorlati megoldásokkal, és elindult egy lakótelepi zöldfelület-gondozási pályázat, ahol már esőkertek tervezésére is lehet támogatást kérni. A zöldfelületek kulcsszerepet kapnak: 2024-ben több mint 2100 fát és 12 500 évelőt ültettek, és 7500 fa kapott gyógykezelést.

Szivacsváros:

Alkalmazható a szivacsváros koncepció, amely egy innovatív várostervezési megközelítés, célja az esővíz természetes módon történő kezelése és hasznosítása az urbanizált területeken. A koncepciót Yu Kongjian professzor, a Pekingi Egyetem tájépítészeti karának dékánja fejlesztette ki 2013-ban. A szivacsváros lényege, hogy a városi környezetet úgy alakítják át, hogy az képes legyen elnyelni, tárolni és megtisztítani a csapadékvizet, hasonlóan egy szivacshoz. Ez a megközelítés csökkenti az árvizek kockázatát, enyhíti a vízhiányt, és mérsékli a városi hősziget-hatást.

Lehetséges további irányok Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat számára:

- Az önkormányzat bővítheti a víztakarékos eszközök (pl. víztakarékos zuhanyfejek, csaptelepek) elérhetőségét, nemcsak a lakosság számára, hanem az ipari és közintézmények számára is.
- A zöld tetők, esőkertek és vízmegtartó tárolók telepítése segíthet a csapadékvíz helyben történő megtartásában, ami csökkenti az árvízveszélyt és javítja a város zöld infrastruktúráját.
- Zöld homlokzatok alkalmazása: Bécs városában például egyre több épület homlokzatát borítják be növényekkel, amelyek nemcsak esztétikai értéket képviselnek, hanem elősegítik a vízmegtartást és javítják a helyi mikroklimát.
- Fejleszthető a fásítás és talajfedő növények telepítése a csapadék lefolyásának lassítása érdekében.
- Áteresztő burkolat használata: aszfalt és beton helyett vízáteresztő térkövek, kavicsagyak alkalmazása az utakon, parkolóknál.
- Patakok, vízfolyások természetes állapotának visszaállítása: kanyargós medrek, természetes növényzet segítik a vízlefolyás lassítását és a talajvíz utánpótlását.
- Talajtakarással segített párolgáscsökkentés: Közterületeken mulcs, zöldtrágya vagy talajtakaró növények alkalmazása.
- Vízmegtartó kertek kialakítása köztereken: Olyan növényágások, melyek időszakosan vizet tárolnak, de aszály idején is életképesek.
- Oktatás és szemléletformálás iskolákban, workshopokon a vízmegtakarítás fontosságáról.

7.2.3.4 Kertek és kertészkedés - Műveljük kertjeinket!

Közösségi kertek

Óbuda-Békásmegyer közösségi kertjei olyan kezdeményezések, amelyek a helyi közösségek megerősítésére, a fenntartható mezőgazdaság népszerűsítésére és a közösségi zöldterületek fejlesztésére összpontosítanak. Az egyik legismertebb projekt a Békási kert, amely a Városi Kertek Egyesület és a Budapesti Corvinus Egyetem közreműködésével jött létre. A kert célja, hogy a városi mezőgazdaságot népszerűsítse, és közösségi programokkal, mint például iskolai aktivitásokkal, támogassa a fenntartható életmódot. További példák a Zápor-kert és más közösségi kert helyszínek (pl. a Jós utcai Közöségi kert), amelyek szintén a helyi lakosokat célozzák meg, lehetőséget adva számukra a kertészkedésre, a növények gondozására, és közösségi rendezvények szervezésére. A kerület az ilyen kezdeményezéseket anyagilag és logisztikailag is támogatja, így erősítve a helyi közösségi összetartozást és a fenntarthatóság iránti elkötelezettséget.

Nagy a lakossági érdeklődés a közösségi kertek iránt, sokan várják az új kertek kijelölését. A közösségi kertek bővítése érdekében további kerületi helyszínek kijelölése és a vízellátás, területbiztosítás javítása mellett új közösségi rendezvények és workshopok szervezése is hozzájárulhat a kezdeményezés sikeréhez.

Városi farm

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat több kezdeményezést is indított a fenntartható városi gazdálkodás előmozdítása érdekében, és egyik kiemelt projektje a városi farmok fejlesztése. A Csúcshegyi Városi Farm például az INTERREG pályázati program keretében jött létre, és célja, hogy fenntartható módon támogassa az önfenntartó gazdálkodást, miközben közösségi kertészeti lehetőséget biztosít a helyi lakosok számára. A projekt során az önkormányzat különböző infrastruktúrával és eszközökkel segíti a helyi közösségeket, hogy friss, vegyszermentes élelmiszereket termeljenek. A farmok különböző méretű kertparcellákat kínálnak, melyeket bárki bérbe vehet, és ezzel egy fenntartható és közösségi kertművelés részese lehet. A kialakítás folyamatban van és várhatóan 2025-2026 évekre költözhetnek be az első kertészkedők a területre.

Ez a projekt nemcsak a fenntarthatóságot szolgálja, hanem egy olyan közösségi tér kialakítására is törekszik, ahol a helyiek együtt dolgozhatnak, kapcsolatokat építhetnek, és megismerkedhetnek a kertészkedés örömeivel. A kezdeményezés fontos szerepet játszik abban is, hogy a városlakók közvetlen kapcsolatba kerüljenek a termelés és a környezetvédelem témáival.

Zöld zsák osztása

A kerület rendszeresen térítésmentesen biztosít zöldhulladék-gyűjtő zsákokat a lakosok számára, így azok könnyebben gyűjthetik és szállíthatják el a kertből származó hulladékot, mint például a lombot, fa- és bokornyeseidet, nyírt fűvet, vagy gyomot. Ennek az intézkedésnek a további folytatása fontos lépés a fenntartható hulladékgazdálkodás és a környezetvédelem felé, hiszen elősegíti a zöldhulladék megfelelő kezelését és csökkenti a környezetre gyakorolt negatív hatásokat.

Facsemeték, cserjék osztása

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat az utóbbi években aktívan támogatja a zöldfelületek bővítését és a fenntarthatóságot, többek között facsemete- és cserje osztási akciókkal. A kerület lakosai számára térítésmentesen biztosítanak fák és díszcserjék elültetéséhez szükséges növényeket, így hozzájárulva a környezetvédelmi célok eléréséhez és a helyi zöldterületek növeléséhez. A programok célja a kerület

zöldebbé tétele és a közösségi részvétel ösztönzése. A kerület fenntartható fejlődéséhez járul hozzá ennek a projektnek a folytatása.

Balkonkertészet támogatása

A 3. kerületben támogatott a balkonkertészet és erkélyeken való zöldfelületek növelése elősegítve a helyi környezetvédelmet és a fenntartható városi életet. Az önkormányzat különböző intézkedéseket (pl. kedvezményes muskátli vásárok) és pályázatokat indított, amelyek célja, hogy a lakók erkélyeket, teraszokat és balkonokat virágosítsanak, valamint konyhakerteket alakítsanak ki. Az ilyen projektek elősegítik a városi zöldfelületek növelését, csökkentik a hőszigetelhetőséget, és segítenek alkalmazkodni a megváltozott éghajlati körülményekhez.

Felelős faültetés

A kerület évente több közösségi faültetési eseményt is szervez, ahol a helyi lakosok és vállalkozások közvetlenül részt vehetnek. Ezen kívül az önkormányzat lehetőséget biztosít az egyéni és csoportos faültetéshez, illetve az érdeklődők támogatják a programot anyagi hozzájárulásokkal is. Mindezek célja, hogy zöldebb, fenntarthatóbb városi környezetet biztosítsanak, és hozzájáruljanak a klímaváltozás elleni küzdelemhez. Óbuda-Békásmegyer ezen programjainak bővítése érdekében az önkormányzat folyamatosan dolgozik azon, hogy minél több fát ültessenek el, és a közösséget még jobban bevonják a környezetvédelmi tevékenységekbe.

7.2.3.5 Mikromobilitás programok - Közlekedj okosan! Közlekedj zölden!

Kerékpárutak fejlesztése

Óbuda-Békásmegyer kerékpárút-hálózatának fejlesztése jelentős lépésekkel halad előre, különösen a Duna-menti szakaszokon. A tervek között szerepel egy új, elválasztott gyalogos- és kerékpárút építése a Gázgyár és Mozaik utca között, valamint pihenőhelyek kialakítása például az Újpesti vasúti híd környékén és a Szent XXIII. János pápa parkban. Ezek a fejlesztések nemcsak a kerékpárosok kényelmét szolgálják, hanem a közlekedésbiztonságot is növelik, például a világítás javításával és kereszteződések átalakításával.

A kerület tervei összhangban állnak a főváros „Budapesti Mobilitási Terv 2030” céljaival, amely a kerékpáros közlekedést helyezi előtérbe a fenntartható, élhető városi környezet érdekében. Az EuroVelo nemzetközi kerékpárút-hálózat szintén kapcsolódik ezekhez a fejlesztésekhez, biztosítva az összeköttetést a kerület és más régiók között, valamint elősegítve a kerékpáros turizmus növekedését.

Kerékpártárolók

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat az elmúlt években számos fejlesztést valósított meg a kerékpártárolók számának és minőségének javítása érdekében. Ezek a fejlesztések részei annak a törekvésnek, hogy a kerékpáros közlekedést népszerűsítsék, valamint megkönnyítsék a lakosok számára a biztonságos kerékpártárolást, különösen olyan környezetben, ahol a közös tárolók vagy tárolási lehetőségek hiányoznak.

Egy közelmúltban lezárult pályázat révén 5 kerületi helyszínen létesítenek fedett, zárható kerékpártárolókat, bringa boxokat például a Szentendrei úti területeken és a Hollós Korvin Lajos utcánál. Ezek a tárolók nemcsak védettek, de több bicikli befogadására is alkalmasak, hozzájárulva az

autóhasználat csökkentéséhez és a fenntartható közlekedési szokások erősítéséhez. Az új tárolók gyakran korábban parkolásra használt területeken kerülnek kialakításra, támogatva a zöldfelületek védelmét is. A fejlesztéseket a Fővárosi Önkormányzat és a BKK is támogatja, és az üzemeltetési tapasztalatokat rendszeresen megosztják a további fejlesztések optimalizálása érdekében. A program célja a kerékpáros infrastruktúra folyamatos fejlesztése és a lakossági igények minél teljesebb kiszolgálása.

Kerékpáros nap

Óbuda-Békásmegyer kerékpárbarát programjait tekintve több olyan kezdeményezés ismert, amely támogatja a kerékpározást és annak népszerűsítését. Az Óbudai Kerékpárkölcsonzó például kedvezményes bérlési lehetőségeket kínál, hogy elősegítse a kerékpáros közlekedést és csökkentse az autóforgalmat. Emellett a kerület rendszeresen szervez bringás találkozót és eseményeket, mint például a „Bringás Pop-up uzsonna/reggeli”.

A kerületi Bringás Pop-up uzsonna/reggeli egy népszerű közösségi esemény, amelyet rendszeresen szerveznek a kerékpáros közösség támogatására. Az esemény célja, hogy egy barátságos környezetben ösztönözze a kerékpáros közlekedést, miközben finom harapnivalóval és jó hangulattal várják a résztvevőket. Az események helyszínei változhatnak, de gyakran ikonikus kerületi pontokon, például a Tímár utcánál vagy az Újpesti vasúti híd óbudai hídfőjénél kerülnek megrendezésre. A programokat az Esernyős Óbudai Kulturális és Sport Nonprofit Kft. és a Magyar Kerékpárosklub Észak-budai Területi Szervezete közösen szervezi, és fontos része Óbuda-Békásmegyer fenntarthatósági törekvéseinek, hiszen a biciklizés népszerűsítésével hozzájárulnak a környezetbarát közlekedési szokások elterjedéséhez.

Biciklizz a munkába - speciális nap

A Biciklizz a munkába! kezdeményezés, amelyet Magyarországon a Magyar Kerékpárosklub koordinál, célja a fenntartható városi közlekedés népszerűsítése. A kampány évente többször is megrendezésre kerül, és ösztönzi az embereket arra, hogy kerékpárral járjanak munkába. Részei közé tartoznak kihívások, ahol résztvevők és munkahelyi csapatok gyűjthetik a kerékpáros kilométereket egy mobilalkalmazás segítségével. A program részeként országsszerte kerékpáros találkozókat szerveznek, amelyek közösségi eseményként is szolgálnak. A III. kerületben a Biciklizz a munkába! kampány több formában is megjelent. Az esemény keretében olyan rendezvények valósultak meg, mint a Magyar Kerékpárosklub által szervezett kerékpáros reggelik és uzsonnák.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat többféleképpen is kiterjesztheti a Biciklizz a munkába! kampányt, hogy még több embert vonjon be és növelje a rendezvény hatását:

- Helyi vállalatok bevonása: a vállalatok is csatlakozzanak az eseményhez saját munkavállalóik aktivizálásával és az esemény támogatásával, szponzorálásával.
- További intézményekben is ösztönözni a munkavállalókat a kerékpáros közlekedésre.
- Az eseményhez kapcsolódóan oktatóprogramokat indítható, amelyek a biztonságos kerékpározásról, közlekedési szabályokról és fenntarthatóságról szólnak. Gyermeknek és családoknak szóló külön programok is növelhetik a részvételt. A szemléletformálásba helyi civil szervezeteket is be lehet vonni.

Bicibusz

A Bicibusz (angolul „bike bus”) egy olyan szervezett kerékpáros csoport, amelynek tagjai együtt haladnak, hogy biztonságosabbá és élvezetesebbé tegyék a közlekedést, általában gyerekek iskolába való eljuttatására. A csoportos kerékpározás során egy kijelölt útvonalat követnek, több megállóval, ahol a

résztvevők csatlakozhatnak a menethez, hasonlóan egy hagyományos buszmegálló működéséhez. Ez a közlekedési forma biztonságos, mert a csoportos formáció jobban látható az autósok számára, így csökkenti a balesetek kockázatát. Magyarországon már működik Bicibusz néhány városban. Például Pécsen indították el ezt a kezdeményezést, amelynek célja, hogy a gyerekek biztonságosan, közösen kerékpározzanak iskolába, a szülők aktív részvételével. A Bicibusz meghatározott útvonalon és időpontokban halad, így a gyerekek csatlakozhatnak a menethez. Az ötlet célja a közlekedésbiztonság javítása, az autóhasználat csökkentése, valamint a közösségi élmény erősítése a gyermekek és szülők körében. Lakossági igények és a területben működő civil szervezetek érdeklődése esetén számos, már tapasztalattal rendelkező település tapasztalataira is alapozva lehet bevezetni és működtetni a Bicibuszt a III. kerületben is.

A Bicibusz bevezetéséhez vezető lépések lehetnek:

- Lakossági és iskolai együttműködés kialakítása: Az iskolákkal és szülői közösségekkel közösen megtervezni az útvonalakat, amelyeket a gyerekek biztonságosan használhatnak. Egyben tájékoztatni a közönséget a Bicibusz előnyeiről.
- Önkéntesek vagy szülők bevonásával kijelölni a Bicibusz kísérőit, akik segítenek a menet koordinálásában és a gyerekek biztonságának felügyeletében.
- Kijelölni Bicibusz-útvonalakat, amelyek kisebb forgalmú utcákat érintenek.
- Biciklis felszerelésekkel (sisakok, lámpák, láthatósági mellények) támogatni a résztvevőket.

Használt kerékpár piacnap

Egy új kezdeményezés keretében használt kerékpár vásár létrehozása a javaslat, ahol eladók és vásárlók egymásra találhatnak. Egy ilyen kezdeményezés jól illeszkedik a fenntarthatóságot célzó kerékpáros programok sorába, és elősegítené a közösségi aktivitás növelését a kerületben. A vásárra épülhet több kiegészítő elem is: KRESZ-pálya gyerekeknek, kerékpáros ügyességi verseny, stb.

7.2.3.6 Zöld kezdeményezések

Egészséges Utcák

A III. kerületi „Egészséges Utcák” program célja, hogy a közterületek emberközpontúbbá és környezetbarátabbá váljanak. Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat 2024-ben pályázatot nyújtott be a Hunor és Mókus utcák fejlesztésére. A tervek között szerepel az autós forgalom csökkentése, a zöldterületek növelése, valamint a közlekedésbiztonság és a közösségi terek fejlesztése. Emellett faültetéseket, árnyékolást, ivókutakat és modern utcabútorokat is terveznek. A projektek a közösségi bevonásra épülnek, így a lakosok véleménye kiemelt szerepet kap a fejlesztések során. A kivitelezés nyertes pályázat esetén várhatóan 2027-ben kezdődhet. Ez a kezdeményezés nemcsak a környezetvédelem, hanem a helyi közösség életminőségének javítása szempontjából is jelentős. A program a fenntartható városfejlesztés egyik példája, amely összhangban áll a kerület klímastratégiai céljaival.

Szelektív hulladékgyűjtés

A harmadik kerületben több intézkedés és program is elindult a szelektív hulladékgyűjtés és környezetvédelmi célok megvalósítása érdekében. A lakosság számára házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés biztosított, amely a papír, műanyag és fém hulladékok gyűjtésére vonatkozik, és az FKF Nonprofit Zrt. gondoskodik a rendszeres elszállításról. Ezen kívül szelektív hulladékgyűjtő szigetek is

elérhetők a kerület különböző közterületein, így például a Pók utcában, a Szentendrei úton, valamint a Stop Shop és Praktiker áruházak közelében. A szelektív hulladékgyűjtő szigetek mellett a kerületben található hulladékudvarok és újrahasználati központok is lehetőséget adnak a feleslegessé vált, de még használható tárgyak leadására

A szelektív hulladékgyűjtés hatékony működése érdekében az önkormányzat beltéri szelektív gyűjtőket is elhelyezett, például a Polgármesteri Hivatalban, amelyek papírt és műanyagot gyűjtenek. Huszonnégy nevelési intézménynek juttatott az önkormányzat beltéri szelektív hulladékgyűjtő-szigetet. Ezek a gyűjtők környezetbarát anyagokból készülnek, és hozzájárulnak a fenntartható irodai működéshez.

A kerületben több, mint 30 gyűjtőponton van lehetőség leadni a háztartási használt olajat, sütőzsiradékot, ezzel is megelőzve a csatornába, természetes vízkészletbe kerülésüket.

A szelektív hulladékgyűjtés program a III. kerületben több irányban is fejleszthető, hogy még hatékonyabbá váljon és még szélesebb körben elérje a lakosságot.

Néhány fejlesztési javaslat:

- További szelektív hulladékgyűjtő szigetek elhelyezése, és a jelenleginél is többféle hulladék (pl. elektronikai hulladék, textíliák, komposztálható anyagok) gyűjtésére is lehetne dedikált helyeket biztosítani.
- Információs anyagok: a lakosság tájékoztatására és szemléletformálásra.
- A komposztálás népszerűsítése is egy fontos lépés lehet a hulladékcsökkentés érdekében, különösen a háztartásokban keletkező szerves hulladékok esetében. Az önkormányzat támogathatja a kerületi családokat komposztáló edényekkel vagy programokkal (térítésmentes komposztáló edény lakosság részére kiosztására immár több alkalommal is sor került az elmúlt években) , amelyek segítségével otthon is könnyen komposztálhatnak.

Közösségi komposztálók

Az „Óbuda-Békásmegyer Fenntarthatósági Stratégiája 2020–2024” dokumentumban az önkormányzat célul tűzte ki, hogy a hasznosítható szerves anyagok helyben történő komposztálása révén a felesleges szállításokat megszüntesse, így csökkentve a hulladék mennyiségét és az indokolatlan környezetterhelést is.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat már több helyszínen elindította a közösségi komposztálás programot, mely célja, hogy a kerületi lakosok közösen komposztálják a szerves hulladékaikat. Az első ütemben raklapos komposztálókeretek kerültek ki a Kaszásdűlői és Római lakótelepekre, valamint Békásmegyer Duna felőli oldalára, ahol az ott élők a helyi közösség erőforrásaiként használhatják ezeket. A közösségi komposztálók kialakítása alulról jövő kezdeményezésként is megvalósult, civilek és nonprofit szervezetek összefogásával például a Római-parton.

A közösségi komposztáló program kiterjesztésével az önkormányzat építheti a közösségi kapcsolatait, miközben a helyben keletkező szerves anyagokat hasznosítják a környezetbarát megoldások érdekében.

Csomagolásmentes boltok

A csomagolásmentes vásárlás iránti érdeklődés egyre nő Budapesten, így a 3. kerületben is. Több csomagolásmentes bolt is található, amelyek a fenntarthatóságot és a környezetvédelmet helyezik előtérbe. Céljuk, hogy segítsék a vásárlókat a felesleges csomagolóanyagok mellőzésében.

A kerületben a csomagolásmentes boltok elterjedésének támogatása is segíthet a hulladék csökkentésében és a tudatosság növelésében.

Élelmiszerpazarlás elleni világnap - szemléletformáló program

Az ENSZ kezdeményezésére született élelmiszer-pazarlás elleni világnap (szeptember 29.) célja az élelmiszerhulladék csökkentése világszerte. Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat 2022-ben csatlakozott a világnaphoz egy lakossági kisfilm pályázattal. Az önkormányzat a videópályázaton a fenntartható és klímatudatos étkezés, élelmiszerpazarlás csökkentése, zero waste – low waste étkezés témában fogadott kisfilmeket. Ezt a jó gyakorlatot érdemes folytatni, fejleszteni.

7.2.3.7 Zöld közösségformálás

Plogging futás

A plogging futás egy új és népszerű sport, amelynek lényege, hogy a futás közben gyűjtjük a talált szemetet, így segítve tisztán tartani a környezetünket, miközben eddük magunkat. Az emberek gyakran szemetet szednek a járdákon, parkokban vagy futóterületeken, miközben élvezik a futást. Az önkormányzat számára egy lakossági közös plogging futás hirdetése több szempontból is előnyös lehet, mert elősegíti a környezettudatosságot, és erősíti a közösségi összefogást, miközben a város tisztán tartására is felhívja a figyelmet. Az önkormányzat így közvetlenül hozzájárulhat a fenntartható városi élethez.

A plogging futás megszervezésébe és lebonyolításába bevonhatók a kerület környezetvédelemben aktív vállalatai és civil szervezetei, akik hozzájárulhatnak a népszerűsítéshez, saját futó csapatokat verbuválhatnak, segíthetik a lebonyolítást például gyülekező helyek kijelölésével. Ezzel erősödnek az önkormányzati-civil-vállalati partnerségek is.

A plogging futásokat egy-egy motiváló díjjal is kiegészíthetik, mint például a legtöbb szemetet összegyűjtő csapat jutalma vagy a legaktívabb résztvevők elismerése. Ezek a díjak segíthetnek a részvétel ösztönzésében.

Óbuda-Békásmegyer Zöld Napok

Az Óbuda-Békásmegyer Zöld Napok eseményt első alkalommal 2023 áprilisában rendezték meg, a fenntarthatóság és klímavédelem iránti elkötelezettség jegyében. A kétnapos fesztivál célja az volt, hogy minden korosztály számára közelebb hozza a zöld szemléletet, különösen a fiatalokat szólítva meg, mivel ők a jövő formálói.

A rendezvényen változatos programok várták az érdeklődőket, többek között:

- Városi kertészkedéssel és fenntartható divattal kapcsolatos workshopok,
- A Kiscelli parkerdő tanösvényének és meseösvényének bemutatása,
- Kerékpárversenyek és zöld szemléletű helyi vállalkozások bemutatkozása,
- Klímavédelemmel kapcsolatos szemléletformáló beszélgetések, valamint
- Zenei előadások, például Dé:Nash rapper koncertje.

Az esemény nemcsak a fenntartható megoldásokat népszerűsítette, hanem bemutatta a III. kerület által megvalósított zöld fejlesztéseket és elismeréseket, mint például a klímabarát kerület díját. Az önkormányzat tervei szerint a Zöld Napok évente visszatérő eseménnyé válik, hogy folyamatosan inspirálja a helyi közösséget a környezetvédelem iránti aktív részvételre.

Az Óbuda-Békásmegyer Zöld Napok további fejlesztésére számos lehetőség adódik:

- Workshopok a fenntarthatóság gyakorlati aspektusairól, például komposztálás, házi hulladékcsökkentés, esővízgyűjtés.

- Bővíteni a helyi zöld vállalkozások és civil szervezetek jelenlétét standokkal, bemutatókkal.
- Ösztönözni a közösségi ötleteket, például „zöld innovációs versenyt” hirdetni helyi megoldásokra.
- Online kihívások, például egyéni vagy csoportos ökológiai lábnyom csökkentésére irányuló kampány.
- Nemzetközi vagy más magyar zöld kezdeményezések bemutatása, vagy meghívása.
- Művészeti programok, például környezettudatos installációk, újrahasznosított anyagokból készült műalkotások bemutatása.
- Filmvetítések a fenntarthatóság témájában.

7.2.3.8 Biodiverzitási programok, környezetvédelem

Vizes élőhelyek visszaállítása – Mocsárosdűlő

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat jelentős lépéseket tesz Mocsárosdűlő ökológiai helyreállítása érdekében. A terület revitalizációja része a Biodiverse City LIFE projektnek, amelynek célja, hogy természetvédelmi szempontból helyreállítsák a 75 hektáros természetvédelmi területet, és javítsák a helyi élőhelyek ökoszisztémáját. Az intézkedések közé tartozik a vízháztartás javítása, természetközeli erdők kialakítása, valamint a természetbarát gyepgazdálkodás és legeltetés bevezetése. Ezek az erőfeszítések különösen fontosak, mert a Mocsárosdűlő egyedi élővilágot, például a ritka magyar tarsza jelentős populációját őrzi meg.

A projekt lehetőséget teremt az Aranyhegyről érkező csapadékvíz elvezetésére is, ami a térség vízvezetési problémáinak enyhítésében játszik szerepet. A helyreállítási programok során a lakosság és civil szervezetek is aktív részvételre kaptak lehetőséget, ezzel erősítve a közösség elköteleződését a természetvédelem iránt.

A terület megőrzése mellett fontos, hogy a fejlesztések nemcsak környezeti, hanem közösségi szempontból is előnyösek, mivel a helyi lakosok számára nyitott zöldterületként szolgálnak, javítva az életminőséget és fenntartva a természeti értékeket.

Madáretetők osztása, madárvédelem

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat több kezdeményezéssel is támogatja a madarak védelmét és a környezettudatos magatartás formálását. A kerületi lakosok térítésmentesen juthatnak madárodúhoz és madáretetőhöz. Az akció célja a téli madáretetés segítése mellett a közösség szemléletformálása volt, hogy az emberek tudatosan támogassák a madarak téli túlélését. Emellett Fecskevédelmi program biztosít térítésmentes lehetőséget a kerületi lakosok számára műfecskefészkek kihelyezésére, szakmai előadással egybekötve. Az Önkormányzat 2023-ban elnyerte a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület által adományozott Az Év Madárbarát települése címet.

7.2.3.9 Megújítás, újrahasznosítás

Adományboltok

Az adományboltok olyan üzletek, ahol a lakosság által felajánlott, jó állapotú tárgyakat – például ruhákat, könyveket, játékokat vagy háztartási eszközöket – fogadják, majd alacsony áron továbbértékesítik. Az ilyen boltok egyszerre támogatják a környezetvédelmet a hulladékcsökkenés révén, és segítik a rászorulókat. A III. kerületben a Cseriti hálózat részeként működő adományboltok találhatók. Ezek az

üzletek közösségi térként is funkcionálnak, ahol az adományozás és vásárlás élménye találkozik a jó ügyek szolgálatával.

Repair Café

A Repair Café mozgalom Hollandiából indult 2009-ben, és azóta világszerte elterjedt. Magyarországon is egyre több helyen szerveznek ilyen eseményeket, általában helyi civil szervezetek vagy közösségi terek kezdeményezésére. A Repair Café egy közösségi kezdeményezés, amelynek célja a tárgyak javítása és a hulladékcsökkentés elősegítése. Ezek az események olyan helyszíneken zajlanak, ahol önkéntesek – például ezermesterek, varrónők vagy technikusok – segítenek a résztvevőknek megjavítani azokat a használati tárgyakat, amelyek egyébként a szemétként kerülnének. A mozgalom a fenntarthatóságot és a körforgásos gazdaságot támogatja, miközben közösségi élményt is nyújt. Budapesten a VIII. kerületben működik egy Repair Café, egy közösségi barkács- és javítóműhely, amelyet a Para-fitt Sportegyesület üzemeltet.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Repair Café események megszervezésével segítheti a mozgalmat, hosszabb távon pedig üzlethelyiséget biztosíthat egy olyan civil szervezetnek, amely a III. kerületi Repair Cafét üzemeltetné.

Lakossági bolhapiac

A lakossági bolhapiac olyan esemény vagy helyszín, ahol magánszemélyek értékesíthetik megunt, használt, de még használható tárgyaikat, például ruhákat, játékokat, könyveket, háztartási eszközöket vagy egyéb személyes holmikat. A bolhapiac fő célja, hogy csökkentse a pazarlást, elősegítse az újrahasznosítást és fenntartható vásárlási alternatívát kínáljon.

A III. kerületben jelenleg nincs állandó lakossági bolhapiac, amelyet kimondottan a harmadik kerület szervezne. A lakossági bolhapiac összeköthető a több helyen is jól működő Szombati piacokkal (régén MDF piac) ahol ebben az időszakban sok lakos megfordul. Sőt, alkalmyszerűen megjelenhet bolhapiac egy-egy, a zöld szemléletet népszerűsítő önkormányzati eseményen is, például az Óbuda-Békásmegyer Zöld Napok rendezvényén.

7.3. Közösségben vagyunk

A Közösségben vagyunk pillér a Partnerségben működünk alapra építkező második pillér.

7.3.1. Tartalma, főbb üzenetek

Ennek a pillérnek a legfőbb tartalma olyan programok, aktivitások beindítása, melynek célja a megtartó közösségépítés, a sokszínűség és ezzel együtt az elfogadó és befogadó szemlélet kialakítása a kerületben. Az előző fenntarthatósági ciklusban a társadalmi jövőállóság témakörében csak kis lépésekben indultak el változások. Jelen stratégiai időszak kimondott célja olyan előremutató aktivitások beindítása, mely hatással tud lenni a lakosságra, a megtartó kisközösségek életére, azok véleményvezéire, sőt ez utóbbiak tudnak indítókulcsai, katalizátorai lenni a változásnak.

Cél az is, hogy a partnerségi gyakorlatok, együttműködések is jól becsatornázhatóak legyenek e pillér cselekvési tervébe, így maguk a kerületben működő vállalatok aktívan bekapcsolódjanak e kerületi társadalom/közösség formálásába.

A Közösségben vagyunk pillér az alábbi üzeneteket hordozza:

- Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat elkötelezetten támogatja a közösségek fejlődését, együttműködését. Egy kerület fenntartható fejlődése elképzelhetetlen a közösségek együttműködése nélkül.
- A kerület társadalmi fejlődésének alapja egy sokszínű, az egyenlő esélyeket és hozzáférést biztosító, a hátrányos helyzetben lévőknek támogató, a különböző kultúrák elfogadására nyitott kerületi kultúra és működés biztosítása.
- Cél a kerületben élők életminőségének javítása és védelme.
- Egy jövőálló kerület egy egészséges, a test és a lélek egyensúlyát előtérbe helyező társadalomban valósítható meg.
- A kerület kulturális értékeinek megőrzése többszáz éves múltunk fenntarthatóságát jelenti. Feladat, hogy ezt a jelenkor embere is biztosítsa.

7.3.2 Főbb intézkedések és prioritások a pillér kapcsán

A Közösségben vagyunk pillér kapcsán az alábbi prioritások, intézkedési irányok jelölhetők ki:

- **Kisközösségek, lakóközösségek támogatása, megtartó közösségek építése**
Egy kerület társadalmi működésének alakításában kiemelten fontosak a közösségek. Legyen szó kortárs közösségekről, alkotó közösségekről vagy éppen lakóközösségekről. A közösségi működés, az egymással való együttműködések, a közös célok segítik a programok, a felelős intézkedések megvalósítását. Jelen Stratégia alapvetése a megtartó kisközösségek támogatása és építése annak érdekében, hogy erősödjön a társadalmi együttműködés, szolidaritás és a közös célok megvalósítása.
- **Hátrányos helyzetben élő, nehézségekkel küzdő kerületi lakosok támogatása, életminőségük javítása**
Egy ország, egy kerület, egy település jólétét jelzi, hogy miként bánt a hátrányos helyzetű vagy éppen fogyatékkal élő embertársaival. A kerület fenntarthatósága szempontjából kiemelt, hogy foglalkozzon e célcsoporttal, akár mint foglalkoztató a megváltozott munkaképességű személyekkel, akár mint kerület a nehezebb helyzetből érkezőkkel, különösen úgy, hogy a kerületben számos civil szervezet és szociális intézmény épül e célcsoport támogatására. E prioritás fontos területe az akadálymentesítés, mely nemcsak fizikai, hanem infokommunikációs, sőt szemléletformálás tekintetében is kiemelt.
- **Generációk közötti együttműködés javítása, idősek és fiatal pályakezdők támogatása**
A kerület demográfiai elemzéséből egyértelműen kiderül, hogy évről évre nő a kerületben élő, nyugdíjas korú lakosság száma. Az is tény, hogy igen magas a kerületben lakó fiatalok száma is. Ennek ismeretében kiemelten fontos e két generációval foglalkozni, és nemcsak az ő mindennapi kihívásaira, igényeikre reagálva, hanem akár a köztük lévő együttműködést is javítva. Ezzel utat törve egymás tudásának, tapasztalatának megosztására is.
- **Családok, kismamák mindennapi életvitelének segítése, családbarát stratégiák, kerület kialakítása**
A demográfiai adatokból egyértelműen az is látható, hogy magas a családok, gyermekkel élők

száma a kerületben. Ez azt is jelzi, hogy szükséges e célcsoport igényeire, szükségleteire reagálni. Ők azok, akik a legfogékonyabbak lehetnek működésüket tekintve a fenntartható, jövőálló szokások beépítésére mindennapi életükbe. A fizikai akadálymentesítés itt is előkerülő terület, mely nemcsak a fogyatékkal élők esetében lehet fontos, hanem a kismamák, babakocsival közlekedők számára is.

- **Sport, egészséges életmód támogatása**
A kerületben kimagasló arányban működnek sporttal, egészségfejlesztéssel, egészséges életmóddal foglalkozó civil szervezetek. Az egészségmegőrzés a társadalmi fenntarthatóság egyik legfontosabb célterülete, mely éppúgy magába foglalja a fizikális jólétet, mint a megfelelő mentális állapot megtartását. A kerületben élők egészségmegőrzésének támogatása, arra való ösztönzők kitalálása közös érdek.
- **Kulturális terek fejlesztése, kulturális sokszínűség támogatása**
Óbuda-Békásmegyer nemzetközi szintén is jelentős muzeális, kulturális értékekkel bíró kerület. Itt található a világörökség tekintetében egyedülálló Aquincum, a római kor emlékeinek gyűjteménye, vagy számos ipartörténeti jelentőségű örökség, mint például a Goldberger Textilmúzeum. A kerület gazdasági fenntarthatóságot is szem előtt tartó érdeke e kulturális területek idegenforgalmi jelentőségének kiaknázása, és működésük, aktivitásaik beépítése a fenntarthatósági körforgásba.

7.3.3. Cselekvési javaslatok

A Közösségben vagyunk pillér kapcsán az alábbi cselekvési javaslatok kerültek megfogalmazásra:

7.3.3.1 Kisközösségek támogatása, megtartó közösségek építése

Szomszédünnep

A megtartó kisközösségek építésének egyik lehetősége lehet a Szomszédünnepek kezdeményezése kerületi szinten. A program lényege, hogy egyéneknek vagy éppen kisközösségeknek (társasházaknak, utcáknak, területi alapon létrejövő lakóközösségeknek) lehet arra pályázniuk, hogy közösségépítő jelleggel szervezzenek meg egy rendezvényt, melynek célja, hogy az egy utcában, társasházban, társasházi közösségekben élők megismerjék egymást, kapcsolat alakuljon ki közöttük és hosszútávon közös célok mentén tudjanak szerveződni vagy akár segíteni egymásnak. Ennek keretében szerveződhetnek például „utcabálok”, lakóközösségi napok, stb., természetesen a pályázókra, szervezőkre van bízva, hogy milyen módon, eszközzel igyekeznek megszólítani és egymásra hangolni a környezetükben élőket. A Szomszédünnep pályázat kis költségvetésből tud működni, azonban területi hatása nagy. Jelentősége abban is áll, hogy fel tudja térképezni az önkormányzat azokat a véleményvezéreket, helyi szervezőket, akiket más programba is érdemes megszólítani, s rajtuk keresztül elérni, aktivizálni lehetne a kerületi lakosságot.

Példaértékű kisközösség elismerés

A kisközösségek kerületi, helyi munkáját erősítené, reputációjukat növelné, ha kiemelné az önkormányzat évről évre azokat a közösségeket, akik munkájukat, a helyben élők támogatását példaértékűen végzik. A

régi hagyományt visszahozva (Tiszta udvar, rendes ház) azokat a lakóközösségeket emelné ki a program, akik segítik a közösségben élők mindennapi életét, odafigyelnek környezetükre, akár külön befektetést tesznek a környezetükben élők életminőségének javítása érdekében, stb. Az elismerésre jelölni lehet közösséget vagy akár pályázni is lehet, és évente ítéli oda egy szakmai grémium ezt az elismerést a legkiemelkedőbb tevékenységet végző közösség(ek)nek. Az elismerés pénzbeli támogatással is járhat, amit a pályázatban megjelölt fejlesztésre, törekvés megvalósítására fordíthat a közösség.

Közösségi terek létrehozása fiataloknak, freelancereknek

Érdemes lehet olyan közösségi tereket létrehozni, ahol kapcsolódni tudnak egymással a helyben élő, tevékenykedő fiatalok. A közösségi terek lehetőséget nyújthatnak szabadúszóknak, egyéni vállalkozóknak a közös együttműködések megvalósítására, de arra is, hogy akár előadássorozatokkal segítse őket a mindennapi döntéseik meghozatalában. Itt lehet szó olyan témákról, amelyek jelentősen kapcsolódnak a fenntarthatóság témaköréhez, így például pénzügyi tudatosságról, családtervezésről, mesterséges intelligenciáról, a jövő munkahelyeiről vagy éppen pályaválasztásról. E programok megvalósításába bevonhatóak lehetnek a vállalati és civil együttműködő partnerek akár probono módon, vagy akár a kerületben élő ismert emberek, celebritások.

Bridge to Benefits/Vállalkozói Üzleti Iskola – vállalkozói közösség építése

A Bridge to Benefits program egy mentorálás alapú mesterkurzus, melyet a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara (BKIK) és a Civil Impact Kft. indított 2020-ban. Célja, hogy segítse a magyar kis- és középvállalkozásokat (KKV-k) fenntarthatósági és társadalmi felelősségvállalási (CSR) programjaik megvalósításában. A program résztvevői ingyenes, gyakorlati képzéseken és mentoráláson keresztül ismerhetik meg, hogyan illeszthetik be a fenntarthatóságot üzleti folyamataikba, valamint hogyan alakíthatnak ki együttműködések nonprofit szervezetekkel. A Bridge to Benefits program megvalósítható helyi szinten a III. kerületben is. Ennek során a kerületi KKV-k olyan szakmai támogatást kapnak, amely segíti őket környezeti és társadalmi szempontból értékes projektek kialakításában. Ezen kívül különböző iparágak nagyvállalatai, civil szervezetek és önkormányzatok is részt vesznek a programban, ezáltal széleskörű kapcsolati tőkét kínálnak a résztvevőknek. A cél, hogy a fenntarthatóságot nemcsak a nagyvállalatok, hanem a KKV szektor is aktívan támogassa és alkalmazza, továbbá a program lehetőséget biztosít e vállalkozói közösség alakítására, formálására.

7.3.3.2 Generációk közötti együttműködés javítása

Idősek digitális fejlesztése fiatal iskolások bevonásával

A demográfiai adatokból egyértelműen kiolvasható, hogy nő a szépkorú lakosság száma a kerületben. Már az előző stratégiai ciklusban is volt szándék arra vonatkozóan az önkormányzat részéről, hogy az időskorúak digitális kompetenciáit fejlesszék életminőségük javítása érdekében. Ha rendelhető élelmiszer házhoz online, ha egy orvosi rendelőbe a bejelentkezés megoldható a digitális térben is, ha számos

szolgáltatás elérhető az internet segítségével, vagy akár csak a családi, baráti kapcsolat minősége megváltoztatható e tudás birtokában, akkor e kompetenciák fejlesztésével, kis befektetéssel az önkormányzat hozzájárulhat az időskor minőségi változásához.

A program megvalósításába segítségül hívhatók a kerületben működő középiskolások, akik számára kötelező az iskolai közösségi szolgálat, ezzel erősítve a generációk közötti együttműködést is. De együttműködői lehetnek azok a partnervállalatok is, akik fenntarthatósági missziójának fontos részét képezi a digitális tudásátadás e korosztály számára is.

Állásbörze, pályaorientáció – szakmai napok

Ez a cselekvési javaslat már az előző fenntarthatósági ciklus tervében is megjelent, és továbbra is indokolt lehet. A III. kerület kiemelt jelentőségű ifjúsági központ Budapesten: a kerületben található az Óbudai Egyetem sok középfokú és szakképzést adó iskola mellett.

Egy helyi állásbörze megvalósítása pozitív hatást fejt ki, mivel a kerületben működő - most már sok esetben partner - vállalatok, vagy akár az önkormányzat is toborozhatnak maguknak potenciális munkatársakat. Tudjuk, hogy a munkahely közelsége, a helyben talált lehetőségek mindig vonzóak a munkakeresők számára, így ez egy találkozási lehetőség lehet mind a vállalatok, mind az álláskeresők számára. Az állásbörze mellett megvalósítható pályaorientációs nap, szakmai nap is, amely szintén a helyben működő vállalatok bevonásával jön létre céglátogatással, kulisszák mögé betekintéssel, egy-egy szakma megismertetésével.

Óbudai Ifjúsági Kártya és Szépkorú Kártya

A fiatalok és az időskorúak életminőségének javítását, Óbuda-Békásmegyerhez való kapcsolódását, kötődését is segítő kártya, melynek célja, hogy bizonyos életkorig illetve életkor felett kedvezményeket biztosítson a kerületben élő fiatalok és idősek számára múzeumokba, sportlétesítményekbe, eseményekre történő kedvezményes belépéssel. A kártyához kötődő lehetőségek a kerületben működő cégekkel partnerségben alakíthatók ki. Több kedvezmény jelenleg is elérhető ezen korosztályok számára, (több esetben az Óbuda applikáción keresztül) hosszú távú cél lehet a kedvezményes lehetőségek bővítése.

7.3.3.3 Hátrányos helyzetben élő, nehézségekkel küzdő kerületi lakosok támogatása, életminőségük javítása

Nyílt Napok – a hajléktalanságról, fogyatékkal élők helyzetéről

A lakossági szemléletformálás a Fenntarthatósági Stratégia kiemelt célja. Ennek érdekében fontos lehet olyan programok szervezése, mely ezt a folyamatot segíti elő azzal, hogy adott témakörökről, nehézségekkel küzdő csoportok élethelyzetbeli sajátosságáról információkat ad át a lakosság számára. A programok partnerei lehetnek olyan, a kerületben működő szervezetek, intézmények, melyek az adott terület szakértői, ismerői, és autentikus információt tudnak átadni a célcsoportról. Két kiemelt terület, mellyel már most látszik, hogy érdemes foglalkozni a hajléktalanság és a fogyatékkal élő emberek élethelyzete. E programok partnere lehet az Óbudai Rehabilitációs és Foglalkoztatási Központ. A

különleges előadások mellett a nyílt nap lehetőséget ad érzékenyítő élményprogramokra is, ahová nem csak a lakosság, hanem akár iskolások is elhívhatók, szemléletük formálható.

Fogadd el-Fogadj el – érzékenyítő program óvodásoknak

A Kézenfogva Alapítvány együttműködésével indult program már számtalan óvodába és óvópedagógushoz eljutott annak érdekében, hogy már kora gyerekkorban érzékenyítse a gyermekeket a sajátos nevelési igényű vagy éppen fogyatékkal élő embertársaik felé. A program folytatásának szükségessége nem megkérdőjelezhető, érdemes ezt a 2025-2029-es ciklusban is továbbvinni, sőt szélesíteni.

Speciális állásbörze

A fiatalok támogatása kapcsán előkerült állásbörzék megvalósítása mellett fontos azoknak a lakosoknak is a támogatása, akik speciális szükséglettel, megváltozott munkaképességűként, vagy éppen sérült gyermeket nevelő szülőként keresnek állást. Ők azok, akik a hagyományos munkaerőpiacon nem tudnak boldogulni, a megjelenő álláshirdetések nem nekik szólnak, azonban a kerületben élők magas száma és a kerületben működő ezzel a témával foglalkozó civil szervezetek nagy száma miatt indokolt lehet a témával így is foglalkozni. Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat használva a kerületben kiépített vállalati, civil partnerségi kapcsolatait hirdessen meg egy speciális állásbörzét (akár együtt a fiataloknak, általános munkakeresőknek szóló börzével), mely célzottan olyan munkaköröket kínál, melyre akár rugalmas foglalkoztatási formái miatt e nehezen elhelyezhető, foglalkoztatható célcsoportok is jelentkezni tudnak. E börzére ki tud települni (nem csak katalizátorként) foglalkoztatóként az önkormányzat is, hiszen a szervezet maga is szükséges, hogy növelje MMK munkavállalói létszámát.

7.3.3.4 Családosok, kismamák mindennapi életvitelének segítése, családbarát stratégiák kialakítása

Kerekező sétanap - az akadálymentes közlekedésért

Az előző stratégiai ciklus javasolt programja volt a kerekező sétanap, mely babakocsis kismamákat és a kerekesszékekkel közlekedő lakosokat hív sétára annak érdekében, hogy közösen felmérjék Óbuda-Békásmegyer bizonyos területein az akadálymentesítés érdekében teendő lépéseket, így beépítve az ő szempontjaikat a fejlesztésekbe. A program már az előző ciklusban is célkitűzés volt, de még nem sikerült kellő számú résztvevőt megszólítani. Ennek ellenére érdemes újra gondolva meghirdetni a programot, melynek megvalósításába szintén bevonhatóak a kerületben működő vállalkozások, partnerségi kapcsolatok. A program nem csak az akadálymentesítésben játszhat szerepet, de abban is, hogy a résztvevők között szintén épüljenek a kapcsolatok, és akár ily módon is támogató közösségek jöjjenek létre.

Játszótéri fogadóórák

A családi, közösségi összetartozást, a családbarát kerület személetét növelheti a játszótéri fogadóórák megszervezése, mely kisgyermekes családoknak ad lehetőséget a kerületet érintő döntések megvitatására, abba való bekapcsolódásra. A fogadóórák lehetnek tematikusak, akár egy-egy fenntarthatósághoz is kapcsolódó témát dolgozhatnak fel, az abba való bekapcsolódás lehetőségével, építve arra, hogy a gyermekes családok jobban motiválhatók a jövőállóság érdekében tett lépések bevezetésére, a szemlélet és a mindennapi működési mechanizmusok megváltoztatására.

7.3.3.5 Sport, egészséges életmód támogatása

Nagy Sport- és Egészségnap

A Sportnap jelentősége már a Partnerségben működünk pillér kapcsán előkerült, mely akár vállalati együttműködőkkel közösen is megszervezhető. Fontos kiemelni, hogy a Nagy Sport- és Egészségnap kapcsán nem csak a fiatalokat, az iskolásokat kell megszólítani, hanem szükséges a kerület egészére, a kerület teljes lakosságára kiterjeszteni a sportolás fontosságának üzenetét. A Nagy Sport- és Egészségnap keretében szükséges felhívni a figyelmet a mozgás fontosságára, bemutatva azokat a lehetőségeket, amelyek elérhetők a kerületben. A Sport és Egészségnap keretében partnerségben a civil szervezetekkel és vállalatokkal standokon keresztül lehet tanácsadást, aktív egészségmegőrzésre irányuló programokat biztosítani, melynek célja, hogy még inkább felhívja a kerület lakosainak figyelmét a prevenció fontosságára. Illetve az Egészségfejlesztési Iroda együttműködésével szűrővizsgálatok is elérhetőek a napon.

Mozogj III. kerület! sportágválasztó

Az előző fenntarthatósági ciklusra vonatkozó tervnek is része volt ez a programjavaslat, melynek célja, hogy Óbuda-Békásmegyer lakosságának bemutassa azokat a sportágakat, sportolási lehetőségeket, amelyek a kerületben elérhetők. A program összevonható a Nagy Sport- és Egészségnappal.

Plogging futás

A program már a Zölden gondolkodunk pillérnél részletesen bemutatásra került, mint lakossági közösségi akció, melynek fő célja a III. kerület egy nagyobb területének személtmentesítése. Az aktivitás azonban kiemelkedő nem csak környezeti oldalról, hanem egészségfejlesztő hatása miatt is, hiszen a szemétszedés futva vagy gyaloglással valósítható meg. A programba aktív résztvevőként nem csak a lakosság, hanem a kerületben működő vállalatok munkatársai is bevonhatók, ezáltal még inkább szélesítve a projekt társadalmi és környezeti hatását és hatókörét.

Kerékpáros nap, kerékpáros program

A korábbi fejezetekben ismertetett mikromobilitási fejlesztések szintén jelentős hatással vannak a lakosság sport és egészségmegőrzéshez kapcsolódó tevékenységeire. A kerékpáros közlekedés támogatása, népszerűsítése és az ezzel összefüggő programok mind-mind e cél elérését is szolgálják.

Mentális egészségfejlesztő workshopok

A kerületben számos, a mentális egészségfejlesztést is támogató civil szervezet működik, akik együttműködésével megvalósíthatók e témakörbe tartozó ingyenes programok. Fontos, hogy a lakosság figyelme a sport mellett a mentális egészségmegőrzés felé is forduljon, pláne, hogy sok olyan e témakörhöz tartozó technika van, mely önállóan, edző/tréner/terapeuta segítségével nélkül is előzetes betanulással gyakorolható, művelhető. Ezért lehet fontos javaslat, hogy az önkormányzat indítson olyan programsorozatot, mely lakossági célú, a kerületben e témakörrel foglalkozó civil szervezeteket, partnereket vonja be és hosszútávon segítheti, sőt megoldást jelenthet a mentális egyensúly megőrzéséhez.

7.3.3.6 Kulturális terek fejlesztése, kulturális sokszínűség támogatása

Kulturális sokszínűségi élmény óvodákban

Az előző fenntarthatósági stratégiai ciklusban pilotként valósult meg egy élményalapú, a különböző nemzetek, nemzetiségek kultúráját megismertető óvodai program. Az esemény lényege, hogy különböző nemzetek, nemzetiségek képviselői, saját népi viseletükben, szokásrendszereiket, nemzeti kultúrájukat (étel, ital, viselkedés, öltözködés, kommunikáció) bemutatva élményalapú foglalkozást tartanak Óbuda-Békásmegyer óvodáiban nagycsoportos óvodásoknak. A cél, hogy a gyerekek már kora gyermekkorban megismerkedjenek a különböző kultúrákkal, természetes legyen számukra a sokszínűség, és javítsa a program elfogadó és befogadó képességüket. A programot javasolt hosszútávon 2025-2029 között is folytatni.

III. kerületi kulturális séták – városi séták mintájára

Továbbra is javasolt cselekvési elem, hogy a kerület értékeit felfedező kulturális séták folytatódjanak, mely során a helyi lakosok vagy a kerületbe látogatók megismerhetik a helyi nevezetességeket. Ez történhet akár ismert, népszerű kerülethez kötődő személyiségeken keresztül is, akik egy-egy nem ismert útvonal, utca, körzet megismerésére invitálják a közönséget. A programok célja új életet adni Óbuda-Békásmegyer kulturális örökségének.

7.4 Szolgáltató önkormányzatot építünk

Ez a pillér az önkormányzat és intézményeihez kapcsolódó szükséges változásokat, feladatokat, prioritásokat foglalja magába annak érdekében, hogy egy fenntartható és átlátható intézményrendszer segítse a területben élőket. Hosszú távú cél a fenntarthatóan gondolkodó és átláthatóan működő önkormányzat megteremtése, mely belső környezetében is szem előtt tartja a környezeti és társadalmi szempontrendszernek való megfelelést.

7.4.1 Tartalma, főbb üzenetek

A pillér célja, hogy olyan fenntartható kezdeményezések kidolgozásához mutasson utat, amelyekben az önkormányzat nem csupán adminisztratív szereplő, hanem „szolgáltató” szerepben is van. Ez a szerep segíti a közösség fejlődését, miközben fenntartja a közszolgáltatásokat (például közlekedés, oktatás, szociális ellátások, környezetvédelem) és igyekszik ezeket a legjövőállóbb módon biztosítani a lakosságnak.

A Szolgáltató önkormányzatot építünk pillér az alábbi üzeneteket hordozza:

- Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat magas színvonalú, elérhető és fenntartható szolgáltatásokat nyújt, amelyek döntéshozatali folyamataiban a fenntarthatóság és társadalmi felelősségvállalás kulcsfontosságú szerepet kap.
- Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat arra törekszik, hogy hosszú távon biztosítsa a helyi közösség jólétét, miközben minimalizálja a negatív környezeti hatásokat, elősegíti a gazdasági stabilitást, és támogatja a társadalmi esélyegyenlőséget.
- Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat elkötelezett abban, hogy saját működési területein, általa rendezett eseményeken és programokon is megvalósítsa a fenntarthatósági célokat.
- Óbuda-Békásmegyer Önkormányzatnak érdeke egy az állampolgárok számára is átlátható, transzparens működés megvalósítása.

7.4.2 Főbb intézkedések, prioritások a pillér kapcsán

A Szolgáltató önkormányzatot építünk pillér kapcsán az alábbi prioritások, intézkedési irányok jelölhetők ki:

- **Felkészültség a lehetséges krízisekre**

Az önkormányzatok részben felelősek abban, hogy megelőzzék a jövőbeli környezeti és gazdasági kríziseket, például a klímaváltozás hatásait vagy a nyersanyagok kimerülését. Ezt elérhetik felkészüléssel, a lakosság felkészítésével és egy fenntartható beszállítói rendszer létrehozásával.

- **Hátrányban élő, nehézséggel küzdő kerületi lakosok lehetőségeinek megteremtése, életminőségének javítása**

A fenntarthatóság nemcsak a környezetre vonatkozik, hanem a helyi közösség jólétére is. Figyelmet kell fordítani a szociálisan hátrányos helyzetű csoportok támogatására, szociális szolgáltatásokkal, oktatási és egészségügyi programokkal, valamint munkalehetőségek biztosításával. A fenntarthatósági célok eléréséért nagy hangsúlyt kell fektetni az esélyegyenlőségre és a közösségi részvételre is.

- **Fenntarthatósági megfelelés (compliance)**

A fenntarthatósági törekvések megvalósításában az önkormányzat és intézményrendszere tekintetében a beszállítói lánc megannyi szereplője érdekes és meghatározó lehet. Ennek mentén fontos feladat a beszállítói kapcsolatrendszer átvizsgálása és a fenntarthatósági szempontok beépítése a beszerzések kapcsán. Ugyancsak kiemelt az önkormányzat és intézményrendszer reputációja vonatkozásában az átláthatóság biztosítása megannyi szervezeti, együttműködési, partnerségi rendszer és beszerzés kapcsán.

- **Az önkormányzat és intézményrendszerének digitális fejlesztése**

A digitalizáció nem csak a kifelé irányuló kommunikációt teheti jobbá, rugalmasabbá, de a befelé történő információáramlást is. A digitalizáció megjelenése:

- Csökkenti az irattározási kapacitás szükségességét.
- Csökkenti a nyomtatást és a papíralapú dokumentációt.
- A könnyebb kereshetőséget is lehetővé teszi.
- Hosszú távú dokumentálási lehetőséget biztosít
- Felgyorsítja az információs folyamatokat.

- **Átlátható, transzparens, bizalmat építő önkormányzat kiépítése**

Az átlátható működés csökkenti a korrupció gyanúját és erősíti az önkormányzat és a helyi lakosság közötti bizalmat. Az emberek hajlandóbbak támogatni az önkormányzati döntéseket és intézkedéseket, ha értik azok céljait és a források felhasználását. Egy nyílt önkormányzat jobban képes együttműködni civil szervezetekkel, helyi vállalkozásokkal és egyénekkel.

7.4.3 Cselekvési javaslatok

A Szolgáltató önkormányzatot építünk pillér kapcsán az alábbi cselekvési javaslatok kerültek megfogalmazásra:

7.4.3.1 Kríziskezelés: felkészülés és a lakosság felkészítése a krízisekre

A krízisek közvetlen hatással lehetnek a lakosság jólétére, a közszolgáltatások folytonosságára és a helyi gazdaság stabilitására.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat folyamatosan fejleszti a krízisekre való felkészültségét, különösen az árvízvédelem és katasztrófavédelem területén. Az önkormányzat együttműködik a Katasztrófavédelmi Igazgatósággal, és számos EU-s projektben vesz részt, amelyek célja a vészhelyzeti infrastruktúra és képzés javítása.

Az árvízvédelem és katasztrófavédelem mellett Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat a klímaváltozás hatásaira is próbál felkészülni, különös tekintettel az extrém időjárási események, például hirtelen esőzések és hóhullámok kezelésére. Ehhez kapcsolódóan készült el Budapest III. kerület Klímastratégiája és a Fenntartható Energia és Klíma Akcióterve (SECAP 2020), amelyek támogatják a közösségek és intézmények krízisekre adott válaszainak javítását.

Ezenkívül a helyi közösségek felkészítése és tájékoztatása is szerepel az önkormányzat tervei között, hogy a lakosság is képes legyen hatékonyabban reagálni a vészhelyzetekre. Az ehhez kapcsolódó események és kampányok például a közösségi ellenállóképességet növelik, és megerősítik a kerület alkalmazkodóképességét.

Lehetséges irány a további fejlesztésre:

- A krízishelyzeti kommunikáció fejlesztése: Az átlátható kommunikáció különösen fontos válsághelyzetekben, gazdasági nehézségek vagy természeti katasztrófák idején. Ha az emberek bíznak az önkormányzat döntéseiben, könnyebben együttműködnek a megoldásban.

7.4.3.2 Fenntartható beszállítói rendszer létrehozása

A fenntartható beszállítói rendszer létrehozása egy önkormányzat számára több fontos előnnyel is jár, amelyek hosszú távon hozzájárulnak a környezeti, gazdasági és társadalmi célok megvalósításához. A fenntartható beszállítói láncok segítenek minimalizálni a környezeti hatásokat, például csökkenthetik az üvegházhatású gázok kibocsátását, a hulladéktermelést, vagy az erőforrások túlzott felhasználását. Az önkormányzat, ha fenntartható gyakorlatokat alkalmaz a beszállítói láncban, támogatja a környezetbarát termelési és szállítási folyamatokat, mint például a zöld energiát használó cégek vagy az újrahasznosított alapanyagokat alkalmazó beszállítók választása. A fenntartható beszállítói rendszerek hozzájárulnak az önkormányzat költséghatékonyságának növeléséhez is.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat a fenntartható beszállítói rendszerrel kapcsolatosan a helyi gazdaság erősítésére és környezetbarát megoldások előmozdítására törekszik. Az önkormányzat célja a környezeti terhelés csökkentése, például azáltal, hogy előnyben részesíti a helyi vállalkozásokat és fenntartható anyagokat használó beszállítókat. Ezen intézkedések része a közbeszerzési eljárásokban a környezeti szempontok érvényesítése, amely hozzájárul a karbonlábnyom csökkentéséhez és a helyi munkahelyek megtartásához. A civil pályázati programok révén az önkormányzat közvetetten is támogatja a helyi projekteket, amelyek megfelelnek ezeknek a kritériumoknak.

7.4.3.3 Esélyegyenlőség: megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásának növelése

A megváltozott munkaképességű (MMK) személyek azok, akik valamilyen egészségkárosodás miatt tartósan vagy véglegesen elveszítették munkavégző képességük egy részét, de megfelelő támogatással, környezetben és feltételek mellett továbbra is képesek dolgozni. Ez az állapot lehet született vagy szerzett, például betegség, baleset vagy egyéb egészségügyi probléma következtében.

Ahogy a 3. fejezetben beszámolunk róla, a Polgármesteri Hivatl mint munkáltató jelentősen elmarad a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásában. A megváltozott munkaképességű (MMK) személyek foglalkoztatása az esélyegyenlőség javítása mellett pozitív hatást gyakorol a munkahelyi közösségekre is. A megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatása jelentős gazdasági érdek is, hiszen rehabilitációs járulék fizetési kötelezettséget ró egy-egy munkáltatóra, ha 5 %-nál kevesebb személyt foglalkoztat egy munkáltató.

Lehetséges lépések a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásának növeléséhez és az inkluzív munkahelyi kultúra megteremtéséért:

- Releváns munkakörök meghatározása, amelyek megfelelnek megváltozott munkaképességű személyek képességeinek és képesítésének.
- Rugalmas munkavégzés feltételeinek kidolgozása a távmunka, részmunkaidős vagy rugalmas munkaidős foglalkoztatás keretein belül.
- Mentorálás és beilleszkedés támogatása
- Szemléletformálás és érzékenyítés, hogy a munkavállalók és vezetők ismerjék a megváltozott munkaképességű személyek igényeit, képességeit, alkalmazásuk előnyeit.

7.4.3.4 Közösségi Költségvetés

Óbuda-Békásmegyer Közösségi Költségvetés programja 2020-ban indult, a fővárosban az elsők között. A kezdeményezés célja, hogy a kerületi lakosok közvetlenül beleszólhassanak a helyi fejlesztések irányába, javaslatokat tegyenek és szavazhassanak ezek megvalósításáról. Az évek során a program sikeresen növekedett, a lakosság részvétele folyamatosan emelkedik, és évről évre több javaslat érkezik, amelyek közül a legnépszerűbbeket valósítják meg az önkormányzat szakemberei.

A 2024-es közösségi költségvetési szavazás során a résztvevők több mint másfélszer annyi szavazatot adtak le, mint korábban, ami mutatja a program lakossági elfogadottságát és fontosságát. A nyertes projektek között szerepeltek például zöldterület-fejlesztések, játszóterek és bölcsődék udvarának felújítása, közösségi kert kialakítása, valamint kutyajárási helyek létrehozása. A kivitelezés folyamatosan zajlik, és a 2025-ös program is megkezdődött, immár megemelt költségvetési kerettel.

A Közösségi Költségvetés sikerességéből levonható következtetések, amelyek megerősítik a program folytatásának szükségességét:

- Az emelkedő szavazatszámok azt mutatják, hogy a lakosok egyre aktívabban vesznek részt a kerület jövőjének alakításában. Ez erősíti a közösségi érzést és a helyiek felelősségvállalását a környezetük iránt.
- A benyújtott javaslatok sokfélesége rávilágít arra, hogy milyen problémák és lehetőségek foglalkoztatják a lakosságot. Ezek alapján a kerület jobban tudja priorizálni erőforrásait, hiszen a fejlesztések közvetlenül a lakók igényeire reflektálnak.
- A Közösségi Költségvetés átlátható mechanizmusai – javaslatok beküldése, nyilvános szavazás, eredmények kommunikálása – hozzájárulnak ahhoz, hogy az önkormányzat hitelesebb legyen a lakosság szemében. A döntéshozatali folyamatba való közvetlen beleszólási lehetőség növeli a lakosság elköteleződését a kerület iránt.
- A Közösségi Költségvetésben megvalósított zöld projektek közvetlenül támogatják a kerület környezeti fenntarthatóságával kapcsolatos törekvéseit.

7.4.3.5 Intranetes hálózat és e-dokumentumtár létrehozása

A 2025-2029-es fenntarthatósági ciklus alatt javasoltan megoldandó feladat az önkormányzat digitális átállása annak figyelembevételével, hogy számos hatósági irat digitalizációjára még nincs megfelelő szabályrendszer és működés. A digitális átállás lehetővé tesz egy zöldebb és környezetbarátabb irodai működést, könnyebb átláthatóságot a meglévő szerződések és iratok rendszerében, egyszerű hozzáférhetőséget, mely gyorsítja a belső folyamatokat.

Az alábbi területeken javasolt mindenképpen a digitalizációs rendszer és folyamatokra történő átállás:

Belső intranetes hálózat kiépítése iktatórendszerrel

A hivatali ügymenetet egyszerűsítő eljárást jelent a hivatal számára egy belső intranetes hálózat és ügyviteli rendszer. Egy olyan elektronikus rendszer, mely alapján:

- Jelentősen csökkenthető a papíralapú ügymenetek száma.
- Könnyebben kereshetővé és követhetőbbé válik egy ügy aktuális állapota.
- Jogosultságnak megfelelően lehetőséget ad ügymenetekbe való beavatkozásra.
- Mivel a képviselők online tudják elérni és megkapni a szükséges előterjesztéseket, gyakrabban az online felületekről tájékozódjanak és csak a szükséges mértékben nyomtassák ki a dokumentumokat.
- Biztosított egy belső hivatali hírcsatorna.
- Lehetőséget ad gyors információcserére akár saját belső kommunikációs csatornák beépítésére.
- A legfontosabb döntések a hivatal egészére vonatkozóan gyorsan elérhetővé és láthatóvá válik.
- Nyomonkövethetőek a személyi változások és elérhetőségek.

E-dokumentumtár (felhő alapú) megvalósításával

- Az egy ügyben érintett osztályok számára elérhetővé és gyorsan kereshetővé válnak ügyiratok, szerződések, dokumentumok.
- Jelentősen csökkenthető (átlag 2 példánnyal) a papír alapú dokumentumok száma, mellyel tesz az önkormányzat egy jelentős lépést a környezeti és gazdasági fenntarthatóság megteremtése érdekében is.
- Kevesebb iktatófelület, szekrény, tároló szükséges, mely élhetőbbé teszi az önkormányzat épületét.

A digitális átállás előnyei számosak, a fentebb felsoroltak csak egy részét tartalmazzák az előnyök tárházának, de az biztos, hogy egy 21. századi szolgáltató önkormányzatnak szükséges e lépések megtétele egy fenntartható működés megvalósítása érdekében.

7.4.3.6 Átlátható önkormányzat: részvétel az Ez a minimum! programban

Az önkormányzat érdeke, hogy átláthatóbbá, számonkérhetőbbé és a civil kezdeményezésekre nyitottabbá tegye saját rendszerét. Cél, hogy a szervezet saját működéséről sokkal több adatot hozzon nyilvánosságra annak érdekében, hogy a kerület lakossága egyértelműen lássa, megértse a gazdasági döntések okát, hátterét, a nyilvánosságra hozott adatok érthetőek, hitelesek és összevethetőek legyenek. Cél, hogy csatlakozva a Transparency International Ez a minimum! programjához a 2025-2029-es fenntarthatósági ciklus alatt megszülessenek azok a módszerek, elvek, hogy hogyan lehet az adatokat

egyszerűen, olcsón és persze fenntarthatóan előállítani, úgy, hogy az befogadható legyen és hiteles az állampolgárok számára.

7.4.3.7 Rendezvények zöldítése

A fenntarthatósági szempontok rendezvényszervezési lépésekbe történő beépítésével csökkenthető egy rendezvény ökológiai lábnyoma. Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat már számos lépést tett a rendezvényei fenntarthatóságának növelése érdekében. Az egyik legfontosabb intézkedés a repohár használatának bevezetése, amely csökkenti az egyszer használatos műanyag poharak okozta környezeti terhelést. Ezek a poharak újrahasználatosak és 100%-ban újrahasznosítható polipropilénből készülnek. Egy repohár akár 150 egyszer használatos poharat is helyettesíthet, így jelentősen mérsékli a hulladékképződést és a kapcsolódó szállítási, feldolgozási költségeket. A repoharakat vissza lehet váltani, vagy akár gyűjtői darabként hazavinni. Ezen kezdeményezések az Óbuda Napja, az Óbudai Nyár, a Sörfesztivál és az Advent Óbudán eseményeken is sikeresen működtek.

Emellett az önkormányzat ösztönzi a fenntartható közlekedési módokat a rendezvények megközelítésére, például gyalogos, kerékpáros, vagy tömegközlekedési lehetőségek preferálásával.

További célkitűzések lehetnek:

- A hulladék további csökkentése szelektív hulladékgyűjtők kihelyezésével.
- Az étel- és italpazarlás csökkentése az ételmaradékok felajánlásával rászorulóknak.
- A helyszínek akadálymentesítése, hogy minél szélesebb körű közönség számára hozzáférhető legyenek.
- A rendezvényen helyi termelők által előállított élelmiszerek és italok biztosítása, amelyek kisebb ökológiai lábnyommal rendelkeznek.
- A nagy rendezvényeken teret kaphat a zöld szemléletformálás workshopok, játékos kitélepülések formájában.
- Szemléletformálás és valós segítségnyújtás hátrányos helyzetű csoportok javára.

7.4.3.8 Önkéntesség Óbuda-Békásmegyer Önkormányzatnál

Az önkéntesség két irányból is fontos terület az önkormányzat számára. Egyfelől a Polgármesteri Hivatal és intézményrendszer dolgozói vehetnek részt, kapcsolódhatnak olyan civil ügyekhez, mellyel maguk is jól tesznek/tehetnek, erősíthetik az önkormányzat ilyen irányú szerepvállalását is a közösségek életében. Másfelől a Polgármesteri Hivatal és intézményrendszer is fogadhat önkénteseket, az ő „alkalmazásuk” számos előnnyel jár, amelyek a közösségépítéstől a hatékonyabb feladatellátásig terjedhetnek.

- Az önkéntesek fogadása lehetővé teszi, hogy az önkormányzat bizonyos feladatokat alacsonyabb költséggel lásson el, például rendezvényszervezés, közösségi projektek, vagy szociális programok terén.
- Az önkéntesek részvétele erősíti a helyi közösség összetartozását, hiszen az emberek aktívan részt vesznek a területük életében. Ez különösen fontos olyan programoknál, amelyek a lakosság széles körét érintik.
- Az önkéntesek olyan feladatokat is elvégezhetnek, amelyek esetleg nem illeszkednek a hivatalos dolgozók napi munkakörébe. Ez különösen hasznos, ha váratlan helyzetekben extra segítségre van szükség.

- Az önkéntes programok lehetőséget teremtenek arra, hogy az önkormányzat szorosabb kapcsolatot alakítson ki helyi civil szervezetekkel, intézményekkel és cégekkel, akik szintén támogathatják a közösségi projekteket.

Az önkéntesek fogadásához az önkormányzatnak fontos, hogy megfelelő szervezeti struktúrát és támogatást biztosítson, például képzést, elismerési programokat és jó kommunikációt.

8. Hatásmérés Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat fenntarthatósági intézkedéseiben

A fenntarthatósági intézkedések hatásmérése kulcsfontosságú az eredményes programok kialakításához és végrehajtásához. Jelen Fenntarthatósági Stratégia célja, hogy Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat a jövőállóság kialakításához képes legyen a megfelelő intézkedéseket választani, és biztosítsa azok hosszú távú sikerességét. A hatásmérés segít abban az önkormányzat monitorozza a fenntarthatósági intézkedések sikerességét, rögzítse eredményeit.

8.1 A hatásmérés szükségessége

- A hatásmérés a megvalósuló társadalmi befektetési programokról olyan szisztematikusan gyűjtött információk sokasága, amely képessé teszi a projekt érintettjeit, hogy jobban megértsék, komplexen átlássák a megvalósuló programot, növelni tudják annak hatékonyságát, szükség esetén finomhangolni tudják és további döntéseket hozzanak a nagyobb társadalmi és környezeti hatás elérése érdekében.
- A megfelelő adatgyűjtés és elemzés nélkül nem lehet tudni, hogy az erőforrásokat hatékonyan használták-e fel, vagy hogy a közösségi programok milyen mértékben hozzájárultak a fenntarthatósághoz.
- A hatásmérés eredményei alapján a fenntarthatósági stratégiákat és intézkedéseket a helyi közösség igényeihez, a gazdasági környezethez és az éghajlati célokhoz lehet igazítani.
- A hatásmérés biztosítja, hogy a fenntarthatósági intézkedések nyilvánosan elérhetők és átláthatók legyenek. Ez különösen fontos az önkormányzatok számára, hogy a transzparencia biztosítása miatt.
- A fenntarthatósági kezdeményezések hosszú távú megtérülését is mérhetjük, például a csökkentett energia- vagy vízfogyasztás alapján.
- A fenntarthatósági programoknak nemcsak a környezeti hatásait kell figyelembe venniük, hanem a társadalmi és gazdasági következményeket is. A hatásmérés során kiemelt figyelmet kapnak a közösségi hatások, mint például az egyenlő hozzáférés biztosítása, a civil szervezetek eredményei vagy az oktatási és szociális eredmények.
- A mérési eredmények segítenek megérteni a különböző fenntarthatósági gyakorlatok hatékonyságát és azok alkalmazhatóságát más területeken is.
- A hatásmérés eredményei felhasználhatók a további stratégiai tervezésnél, egyes eszközök bevonásánál vagy éppen kivezetésénél.

8.2 A hatásmérés folyamata

A hatásmérés első lépéseként felállítjuk az adatgyűjtési stratégiát. Az adatgyűjtés célja minimalizálni az adatgyűjtési eszközöket, maximalizálni az eszközön keresztül begyűjtött információk sokaságát. Az így begyűjtött adatokból taxatívén határozandó meg a siker mértéke, azaz a kifejtett hatás.

8.2.1 Adatgyűjtési eszközök

Az alkalmazott eszközök a céloktól, a mért hatások típusától (környezetvédelmi, társadalmi, gazdasági) és az elérhető erőforrásoktól függenek. A hatásmérés során ezek az eszközök és módszerek kombinálhatók, hogy pontos és megbízható képet kapjunk az intézkedések eredményeiről, és folyamatosan javíthassuk a fenntarthatósági stratégiát.

Közvetlen adatgyűjtés

- **Kérdőívek és felmérések:** Alkalmasak a lakossági attitűdök, szokások, illetve az intézkedések társadalmi hatásainak felmérésére. Online és offline változataik is használhatók. Ezzel a módszerrel bevonhatók a helyi nonprofit szervezetek és a területi vállalatok, vállalkozások is.
- **Interjúk és fókuszcsoportok:** Részletesebb, kvalitatív adatokat nyújtanak az érintettek véleményéről és tapasztalatairól.
- **Megfigyelés:** Helyszíni ellenőrzésekkel és vizsgálatokkal közvetlen adatokat gyűjthetünk például a hulladékcsökkentésről vagy a zöldterületek használatáról.

Technológia alapú adatgyűjtés

- **Érzékelők és IoT-eszközök:** Automatizált adatgyűjtést tesznek lehetővé, például energiafogyasztás, levegőminőség, vagy vízfogyasztás monitorozására.
- **Mobilalkalmazások:** A lakosság bevonásával valós idejű adatokat gyűjthetnek, például hulladékkezeléssel vagy energiatakarékosági szokásokkal kapcsolatban.

Kutatási adatok és statisztikák

- **Kormányzati és hivatalos statisztikák:** Hozzáférhetők például a levegőminőség, szén-dioxid-kibocsátás vagy demográfiai változások adataihoz.
- **Nemzetközi adatok és jelentések:** Az ENSZ, az EU vagy más szervezetek által készített statisztikák és benchmarkok összehasonlítási alapként szolgálhatnak.
- **Korábbi kutatások és tanulmányok:** Meglévő kutatási eredmények hasznos háttérinformációt nyújthatnak.

Kvantitatív adatgyűjtés

- **Helyszíni mérések:** Például zajszint, vízminőség, talajszennyezettség, vagy biodiverzitás mérésére.
- **Szelektív hulladékgyűjtési adatok:** Mérhető a begyűjtött hulladék mennyisége és összetétele.
- **Energia- és vízfogyasztási adatok:** Az intézkedések hatására bekövetkező változások mérésére.

Közösségi alapú adatgyűjtés

- **Lakossági és civil szervezeti visszajelzések:** A közösség tagjai közvetlenül is bekapcsolódhatnak az adatok gyűjtésébe, például közösségi programokban.
- **Fotódokumentáció és térképezés:** Az emberek által készített képek és bejelentések vizuális bizonyítékokat szolgáltathatnak, például illegális hulladéklerakókról.

Helyszíni auditok és monitoring

- **Független auditok:** Harmadik fél által végzett ellenőrzések biztosítják az intézkedések hitelességét és hatékonyságát.
- **Folyamatos monitoring:** Rendszeres adatgyűjtés az intézkedések hosszú távú hatásának nyomon követésére.
- **Referenciaértékek meghatározása:** A helyi adatok összevethetők más települések vagy régiók adataival, hogy lássuk, milyen mértékű fejlődést sikerült elérni.

8.2.2 Hatásmérési indikátorok

A hatásmérés során az egyes aktivitásokhoz teljesítmény és eredmény indikátorokat rendelünk. A hatásmérési indikátorok kiválasztása során fontos, hogy azok specifikusak, mérhetők, elérhetők, relevánsak és időben behatároltak legyenek

- **Környezetvédelmi indikátorok,** például egy épület, közösség vagy szervezet energiafelhasználásának kWh-ban mért csökkenése, ültetett fák száma, zöldített terület négyzetmétere.
- **Lakossági indikátorok:** Ez lehet a résztvevők száma, aktivitása. Bővült-e a tudásuk, változott-e az attitűdjük. Javult-e például a mentális vagy egészségügyi állapotuk.
- **Partnerségi indikátorok:** A kialakított új és meglévő partneri kapcsolatok száma a fenntarthatóság területén, kapcsolatok az önkormányzat és a helyi civil szervezetek, közösségek között, az önkormányzat és a vállalatok között, a vállalatok és a civil szervezetek között.
- **Gazdasági indikátorok:** Ilyen például a költségmegtakarítás, fenntartható helyi vállalkozások számának növekedése vagy új munkahelyek létrejötte.

9. A Fenntarthatósági Stratégia elvárt hatásai

Jelen fejezetben mutatjuk be a Fenntarthatósági Stratégia egyes célcsoportokra gyakorolt elvárt hatásait.

9.1 Az Óbuda-Békásmegyer Önkormányzatra és intézményrendszerére vonatkozó elvárt eredmények

Fenntartható városfejlesztés alapjainak megteremtése: A Stratégia hosszú távú irányítúként szolgál a terület fejlődéséhez, biztosítva, hogy a növekedés környezetileg és társadalmilag is fenntartható legyen.

Partneri kapcsolatok növekedése: A Fenntarthatósági Stratégia számos kezdeményezése a partnerségek kiépítését és megerősítését célozza. Az önkormányzat várhatóan erős hálózatokat tud létrehozni helyi vállalatokkal, szervezetekkel, közösségekkel.

Lakossági elégedettség növekedése: A környezetbarát és társadalmilag érzékeny kezdeményezések javítják az életminőséget, ami erősítheti a lakosság Önkormányzatba vetett bizalmát.

Hatékonyabb működés: A fenntarthatósági szempontok integrálása az önkormányzati döntéshozatalba és a mindennapi működésbe hosszú távon hatékonyabb működést eredményezhet.

Klimatikus kockázatok csökkentése: A klímaváltozás hatásainak mérséklésével (pl. hősziget-jelenség csökkentése, vízmegtartás elősegítése) az önkormányzat megelőzheti a jövőbeni költséges károkat.

Pályázati források elérése: Egy átfogó Fenntarthatósági Stratégia segíthet európai uniós vagy más nemzetközi támogatások megszerzésében.

Példamutatás: Az önkormányzati intézmények zöldítése (pl. energiahatékony épületek, fenntartható közlekedés használata) példaként szolgálhat más szereplők számára. Egy saját fenntarthatósági stratégiával az önkormányzat innovatív, előremutató szereplőként jelenhet meg a helyi, országos és nemzetközi szinten.

A fenntarthatóság fontosságának tovább mélyítése: A Fenntarthatósági Stratégia hozzájárul, hogy az önkormányzati döntéshozók intézkedéseik során még inkább figyelembe vegyék a fenntarthatósági szempontokat. Emellett javítja a munkatársak tájékozódását a terület fenntarthatósági kezdeményezésekről, ezzel erősíti a dolgozók elköteleződését az önkormányzat céljai iránt.

9.2 A III. kerületben működő szervezetekre vonatkozó elvárt eredmények

9.2.1 For-profit szervezetekre vonatkozó elvárt eredmények

Önkormányzati imázs erősödése: A vállalati partnerekben változhat és erősödhet az önkormányzatról, működéséről alkotott kép: a felelősségvállaló, tudatos, értékek mentén vezérelt, fenntartható önkormányzat irányába.

Helyi partnerségek: A vállalatok projektjeik és üzleti megoldásaik során partnerséget keresnek a kerülettel, önkormányzattal, a helyi szervezetekkel. Közérdekeket szolgáló beruházásokat, támogatásokat valósítanak meg helyben.

Közepes-, és kisvállalati erősödés: A kisvállalkozások előre lépnek a fenntartható működés területén, erős kapcsolatokat építenek ki. A fenntartható közlekedési rendszerek (pl. kerékpársávok, közösségi közlekedés fejlesztésének támogatása) növelhetik a vállalkozások hozzáférhetőségét és vonzóvá tehetik a helyi üzleti környezetet.

Környezettudatosság növekedése: Az önkormányzati intézkedések, például környezetvédelmi kampányok, elősegítik a fenntartható szemlélet erősödését a helyi közösségekben, ami a vállalatokra is pozitív nyomást gyakorolhat.

9.2.2 Nonprofit szervezetekre vonatkozó elvárt eredmények

Partnerségek kiépítése: Az önkormányzat együttműködési programjai lehetőséget nyújtanak civil szervezetek számára, hogy részt vegyenek helyi fenntarthatósági kezdeményezésekben, partnerségre lépjenek kerületi vállalkozásokkal és más civil szervezetekkel.

Tudatosabban működő civil szervezetek: Az új típusú finanszírozási rendszer és önkormányzati segítség mentén újragondolt működésű, az önfenntartásukat üzletiesebb szemlélettel végző civil szervezetek működnek a kerületben.

Jobb lehetőségek a kedvezményezett körnek: A Fenntarthatósági Stratégia számos kezdeményezést tartalmaz, amelyek a kevesebb lehetőséggel rendelkező társadalmi rétegek előrelépését célozzák, ezzel muníciót nyújtva a kerületi civil szervezetek munkájához is.

Képzett, kreatív nonprofit szervezetek: Az önkormányzat által szervezett események, workshopok vagy kampányok segítenek a civil szervezeteknek a fenntarthatósággal kapcsolatos ismeretek bővítésében, eszközöket kínálnak számukra új projektek kidolgozására.

9.3 A III. kerület lakosságára vonatkozó elvárt eredmények

Tudatosabb, felelősségvállalóbb lakosság: Az elmúlt évek fenntarthatósági intézkedései bizonyítják a kerületi lakosság fogékonyságát a társadalmi és környezetvédelmi ügyek iránt. A következő négy évben ez a trend erősödni fog. A fenntarthatósági intézkedések olyan új szokások kialakítását ösztönzik, mint például a víztakarékosság vagy az energiatakarékos eszközök használata.

Életminőség javulása: A javasolt intézkedések közvetlenül hozzájárulnak a lakosok fizikai és mentális egészségéhez, a programok révén tisztább utcák és közterületek jönnek létre. A fenntarthatósági intézkedések célja egy élhetőbb környezet biztosítása, amely a jelenlegi és a jövőbeli lakosság számára egyaránt előnyös.

Közösségi részvétel: A fenntarthatósági események (pl. közösségi kertek, plogging futás) lehetőséget teremtenek a közösségi aktivitás növelésére és az összetartás erősítésére.

9.4 A III. kerületi közösségekre, lakóközösségekre vonatkozó elvárt eredmények

Megerősödő és megtartó közösségek: A közösségi események összehozzák az embereket, és erősítik a helyi összetartozást. A szervezeten működő közösségek által képviselt célok előtérbe kerülnek, nagyobb odafigyelést kapnak. A Stratégiában felsorolt javaslatok a közösségek egymáshoz kapcsolódását is elősegítik.

Szolidaritás növelése: Az adományozási vagy újrahasznosítási programokban való részvétel növeli a közösség tagjai közötti együttműködést, az egymás iránti tiszteletet és szolidaritást. A fenntarthatósági intézkedések csökkenthetik a társadalmi különbségeket azáltal, hogy mindenki számára elérhetővé teszik az alapvető erőforrásokat.

Helyi közösségek bekapcsolódása: A fenntarthatósági programok ösztönzik a helyi közösségeket, hogy csatlakozzanak az önkormányzat kezdeményezéseihez, képviseljék a célokat és saját projekteket hozzanak létre, amelyek lehetőséget adnak a közösség tagjainak, hogy együttesen érjenek el eredményeket.

Felhasznált irodalom

1. Budapest III. Kerület Óbuda-Békásmegyer Integrált Településfejlesztési Stratégiája
<https://obuda.hu/wp-content/uploads/2023/02/Integralt-Telepulesfejlesztesi-Strategia.pdf>
2. Helyi Esélyegyenlőségi Program Budapest Főváros III. kerület, Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat, 2024-2029.
3. Budapest III. kerület klímastratégiája, 2020.
https://klima.obuda.hu/wp-content/uploads/2020/07/1.sz._%C3%93buda_kl%C3%ADmastrat%C3%A9gia_v%C3%A9gleges_0619.pdf
4. Budapest III. Kerület Óbuda-Békásmegyer Fenntartható Energia és Klíma Akcióterve (SECAP 2020)
<https://klima.obuda.hu/wp-content/uploads/2021/05/secap.pdf>
5. Budapest 2027 - Integrált Településfejlesztési Stratégia
https://archiv.budapest.hu/Documents/ITS2027/ITS_2027_III_STRATEGIA_20210306.pdf
6. KSH: Tájékoztatási adatbázis adatai
<http://statinfo.ksh.hu/Stainfo/>
7. Óbuda-Békásmegyer Községi Költségvetés
<https://obuda.hu/kozossegekoltsegetes/>
8. Civil szervezetek szolgáltatási portfóliója
<https://civil.obuda.hu/wp-content/uploads/2024/10/Obudai-Civil-portfolio-2024-online.pdf>

Grafikonok és táblázatok jegyzéke

1. Grafikon: A népesség száma főbb korcsoportok szerint, Forrás: KSH - Népszámlálás 2022.
<https://nepszamlalas2022.ksh.hu/eredmenyek/vizualizaciok/a-telepulesek-legfontosabb-adatai/?ter=18069>
2. Grafikon: A népesség megoszlása családi állapot szerint, Forrás: KSH - Népszámlálás 2022.
<https://nepszamlalas2022.ksh.hu/eredmenyek/vizualizaciok/a-telepulesek-legfontosabb-adatai/?ter=18069>
3. Grafikon: A háztartások száma háztartásösszetétel szerint, Forrás: KSH - Népszámlálás 2022.
<https://nepszamlalas2022.ksh.hu/eredmenyek/vizualizaciok/a-telepulesek-legfontosabb-adatai/?ter=18069>

4. Grafikon: A népesség megoszlása legmagasabb befejezett iskolai végzettség szerint, Forrás: KSH - Népszámlálás 2022. <https://nepszamlalas2022.ksh.hu/eredmenyek/vizualizaciok/a-telepulesek-legfontosabb-adatai/?ter=18069>
5. Grafikon: A népesség száma gazdasági aktivitás szerint, Forrás: KSH - Népszámlálás 2022. <https://nepszamlalas2022.ksh.hu/eredmenyek/vizualizaciok/a-telepulesek-legfontosabb-adatai/?ter=18069>
6. Grafikon: A nyugdíjaskorú népesség alakulása, Forrás: KSH - saját szerkesztés
7. Grafikon: Vállalkozások a III. kerületben létszámuk alapján, Forrás: KSH - saját szerkesztés
8. Grafikon - Cselekvési Terv mutatószámok teljesülése 2021-2023 között, Forrás: Záróbeszámoló Óbuda-Békásmegyer Fenntarthatósági Stratégiája 2020-2024 Cselekvési tervének teljesüléséről
9. Grafikon: A nyomtatás mennyiségének alakulása a Cselekvési Tervben meghatározott elvárt csökkenéshez képest, Forrás: Záróbeszámoló Óbuda-Békásmegyer Fenntarthatósági Stratégiája 2020-2024 Cselekvési tervének teljesüléséről
10. Grafikon: Az összes irathoz képest a digitálisan kezelt iratok aránya, Forrás: Záróbeszámoló Óbuda-Békásmegyer Fenntarthatósági Stratégiája 2020-2024 Cselekvési tervének teljesüléséről
11. Grafikon: MMK személyek foglalkoztatása a Polgármesteri Hivatalban, Forrás: Záróbeszámoló Óbuda-Békásmegyer Fenntarthatósági Stratégiája 2020-2024 Cselekvési tervének teljesüléséről
1. Táblázat: Vállalkozások a III. kerületben a nemzetgazdasági ágak alapján 2023-ban Forrás: KSH - saját szerkesztés